

24 มี.ย. 2546

๒๖ ๒๔๔

134156

ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนวิเชียรชม
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยทักษิณ

ISBN 974-451-418-3

หนังสือนี้ให้โดย... มหาวิทยาลัยทักษิณ

พิมพ์ที่... กรุงเทพมหานคร

ผู้พิมพ์... เป็นลิขสิทธิ์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จากทบวงมหาวิทยาลัย
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชา
เอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.วีระชัย เสงี่ยมศักดิ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยากรณ์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.วีระชัย เสงี่ยมศักดิ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยากรณ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่ม
(อาจารย์ ดร.อาคม วัดไรสง)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่ม
(อาจารย์ ดร.ประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์)

มหาวิทยาลัยทักษิณอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ค้นคว้าหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

.....ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา
(อาจารย์ ดร.ฉันทิ์ ทองช่วย)

วันที่.....7.....เดือน.....วิสาข.....พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ อย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.วีระชัย เสงี่ยมักคิ ประธานกรรมการ อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยากรณ์ กรรมการ ที่ปรึกษา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.อาคม วัคไชย อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน อาจารย์ ดร.ประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์ อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล อาจารย์ ดร.พรทิพย์ เสงี่ยมักคิ และผู้ช่วยศาสตราจารย์นรา บุรณรัช ที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทความรู้ แนวคิดในการศึกษาและการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ คุณวิชัย โกษามา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเขาแดง ตั้งกักสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอสิงหนคร และคุณชนินฐา กาฬกาญจน์ ศึกษาพิเศษ 7 ตั้งกัก สำนักงานการศึกษาอำเภอรัศมี จังหวัดสงขลา ที่อนุเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

ขอขอบพระคุณ คุณจิ้น บัวบาน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนพนางดุง ตั้งกัก กรมสามัญศึกษา อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง และคุณธมปอง ขอมณี ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียนวิเชียรชม ตั้งกักสำนักงานการศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ที่ได้ช่วยเหลือ แนะนำ ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยเชิงคุณภาพ

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ชอบ ชูช่วย อธิการผู้อำนวยการโรงเรียนวิเชียรชม คณะผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนโรงเรียนวิเชียรชมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือ ถวายความสะดวก เสียสละเวลาให้สัมภาษณ์เก็บข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คุณเฉลิม แสงสุวรรณ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยไอน และ คณะครูโรงเรียนบ้านห้วยไอน ตั้งกักสำนักงานการศึกษาอำเภอรัศมี จังหวัดสงขลา ที่สนับสนุน ส่งเสริม ในการดำเนินการขั้นตอนต่าง ๆ เกี่ยวกับวิทยานิพนธ์

โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอขอบคุณ กรอบครัว จุทอง ทุกท่านที่ให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจจนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตานุชา แก่บิดา มารดา ครูบาอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

นวพร จุทอง

1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตด้านเนื้อหา.....	5
ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	5
ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
การบริหารการศึกษา.....	8
การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา.....	9
การบริหารคุณภาพ.....	10
การนำการบริหารคุณภาพมาใช้ในการบริหารการศึกษา.....	11
ระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์กร (Total Quality Management :TQM).....	12
ระบบมาตรฐานคุณภาพ (The International Organization for Standardization: ISO).....	13
วัฏจักรเดมิง (Deming Cycle).....	14
การปฏิรูปการศึกษา.....	16
องค์ประกอบของการปฏิรูปการศึกษา.....	17
บทบัญญัติการปฏิรูปการศึกษาด้านประกันคุณภาพการศึกษา.....	19
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.....	19
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542.....	20

การประกันคุณภาพการศึกษา.....	21
การประกันคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ.....	23
การประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการ	
การประถมศึกษาแห่งชาติ.....	24
การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	26
แนวคิดการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	27
การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ โรงเรียนวิเชียรชม.....	30
ประวัติของการก่อตั้ง โรงเรียน.....	31
วิสัยทัศน์.....	32
พันธกิจ.....	32
จุดเน้น.....	32
สัปดาห์.....	34
บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	34
บทบาทหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา.....	37
บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ	
โรงเรียนวิเชียรชม.....	39
ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	44
ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	
ของโรงเรียนวิเชียรชม.....	47
การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน.....	47
การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน.....	49
การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี.....	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
งานวิจัยในประเทศ.....	51
งานวิจัยต่างประเทศ.....	55

3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	57
	การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	57
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	60
	การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	61
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
	วิธีการจัดเก็บข้อมูล.....	62
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
	ขั้นตอนการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
	กลุ่มผู้บริหาร.....	64
	กลุ่มครู.....	69
	กลุ่มผู้ปกครอง.....	72
	กลุ่มนักเรียน.....	75
5	สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	78
	สรุปผล.....	79
	อภิปรายผล.....	85
	ข้อเสนอแนะ.....	91
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป.....	91
	บรรณานุกรม.....	92

ภาคผนวก.....	99
ภาคผนวก ก. หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	100
ภาคผนวก ข. กรอบคำถามเพื่อการสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสังเกต.....	102
ภาคผนวก ค. ประมวลผลการสัมภาษณ์และภาพประกอบ.....	110
ภาคผนวก ง. ราชทานกลุ่มตัวอย่างที่ทำให้การสัมภาษณ์.....	173
บทคัดย่อ.....	179
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	183

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1 แสดงจำนวนประชากรกลุ่มผู้บริหารของโรงเรียนวิเชียรชม.....	57
2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างครู โรงเรียนวิเชียรชม.....	57
3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองโรงเรียนวิเชียรชม.....	58
4 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักเรียน โรงเรียนวิเชียรชม.....	58
5 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาของโรงเรียนวิเชียรชม.....	59

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของโรงเรียนวิเชียรชม.....	145
2 จุดเน้นด้านผลผลิต.....	147
3 จุดเน้นด้านกระบวนการ.....	154
4 จุดเน้นด้านปัจจัย.....	162

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่เกิดขึ้นในระยะเวลาที่ผ่านมา เป็นกระแสที่ครอบคลุมไปทั่วโลก ทุกประเทศต้องมีการปรับเปลี่ยนสังคมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ประเทศที่มีขีดความสามารถในการบริหารและการเปลี่ยนแปลง ได้ดีก็ได้รับผลกระทบน้อย ส่วนประเทศที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้ทันเหตุการณ์ ย่อมได้รับผลกระทบมากจนเกิดภาวะวิกฤตขึ้น ดังที่ประเทศไทยได้ประสบวิกฤต ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 1) ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้สามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง ดังกล่าวได้คือ คุณภาพของคน การที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้ก็คือ การให้การศึกษา โดยจะต้องเป็นการศึกษาที่สามารถทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวของคน ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ สามารถทำให้ปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 9) จึงจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเร่งด่วนและรวดเร็วด้วยการปฏิรูปการศึกษา (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2544 : 6)

การปฏิรูปการศึกษาเป็นการพัฒนาคุณภาพคน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการแก้วิกฤตปัญหาและการพัฒนาประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2543 : 3) ส่งผลให้รัฐบาลกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) สอดคล้องและต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ในด้านแนวคิดที่ยึด "คน" เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 9) รวมถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการศึกษา อาทิ มาตรา 43 กำหนดให้บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกัน ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 7) และมาตรา 81 ที่กำหนดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา ซึ่งปัจจุบันคือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งประกาศ ณ วันที่ 19 สิงหาคม

พ.ศ. 2542 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2542 เป็นต้นไป (กรมสามัญศึกษา . 2542 : บทนำ)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นกฎหมายแม่บทในการบริหาร และจัดการศึกษา และเป็นกลไกสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ โดยเฉพาะหมวด 6 ที่ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก โดยให้ถือว่าการดำเนินการประกันคุณภาพของสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษา (กรมสามัญศึกษา . 2542 : บทนำ) นอกจากนี้กำหนดให้กระทรวงจัดให้มีการประเมิน ภายนอกครั้งแรกของสถานศึกษาทุกแห่ง ภายในหกปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้บังคับใช้ นั่นคือภายในปี พุทธศักราช 2548 สถานศึกษาทุกแห่งตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับ อุดมศึกษา จะต้องได้รับการประเมินอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (สัมฤทธิ์ กางเพ็ญ. 2544 : 18)

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลและ การติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากร ของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัด (กระทรวงศึกษาธิการ . 2542 : 3) ระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นกลไกขับเคลื่อนให้สถานศึกษาพัฒนาไปข้างหน้า อย่างต่อเนื่องบนหลักการมีส่วนร่วม และการพัฒนาการะความรับผิดชอบการจัดการศึกษาที่ สถานศึกษา จะต้องดำเนินการบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง (กรมวิชาการ . 2545 : 18) เป้าหมายสูงสุดของการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาคือ สถานศึกษาได้รับการ รับรองมาตรฐาน จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือองค์กร ประเมินภายนอก แต่สิ่งที่มีคุณค่านอกเหนือจากนั้นคือ คุณภาพของผู้เรียนที่เป็นทั้งคนเก่ง คนดี และมีความสุข อันจะเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศต่อไป (กรมสามัญศึกษา . 2542 : 86)

ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2541 ได้มีการสำรวจความพร้อมของสถานศึกษาในโครงการวิจัย เพื่อพัฒนาระบบการประเมินผลภายในสถานศึกษา ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้รับความร่วมมือจาก สุวิมล ว่องวาณิช และคณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ . 2544 : 13 ; อ้างอิงมาจาก สุวิมล ว่องวาณิช และคนอื่นๆ) พบว่า จากสถานศึกษา 65 แห่ง มีสถานศึกษามากกว่าครึ่งหนึ่งมิได้มีการประเมินผลภายใน และไม่ได้ใช้การประเมินผลภายใน ให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตาม เป้าหมายและมาตรฐาน

การศึกษา ด้านความพร้อมของบุคลากร มีครูประมาณร้อยละ 31 ที่รู้สึกกังวลในการทำงาน และมีความต้องการได้รับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกัน คุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ . 2544 : 13) เช่นเดียวกันกับ สุบันท์ ชุมมิ่ง (สุบันท์ ชุมมิ่ง . 2545) ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านทุ่งนาเคียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภोजงขลา มีความคิดเห็นว่า การประกันคุณภาพเป็นเรื่องใหม่ที่โรงเรียนและบุคลากร ไม่มีความรู้และเข้าใจไม่ชัดเจน ขณะที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ที่มีความตื่นตัวในการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองหรือ รายงานประจำปีในระดับต่ำ กล่าวคือ มีโรงเรียนส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ไปยังหน่วยงานต้นสังกัดคิดเป็นร้อยละ 28.57 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด (สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ รัตภูมิ, 2544 : 17) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารยังขาดความตระหนัก ขาดการเข้ามามีส่วนร่วม การสนับสนุน และขาดการร่วมคิดร่วมทำอย่างจริงจังและจริงใจ ขาด การทำงานเป็นทีม บุคลากรในสถานศึกษาอาจไม่ได้รับการเตรียมพร้อมให้มองเห็นคุณค่า และ ไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ รวมถึงขาดการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ร่วมกับ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. 2544 : 24) สำหรับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ในปีการศึกษา พ.ศ. 2544 มีโรงเรียนใน สังกัดทั้งสิ้น 479 โรงเรียน ได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษา จากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา จำนวน 22 โรงเรียน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. 2545 : 17) โรงเรียนหนึ่งในจำนวนนั้นที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา คือ โรงเรียนวิเชียรชม (วิเชียรชม . 2545 : 5)

โรงเรียนวิเชียรชม เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงาน คณะการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา เปิดสอนครั้งแรกพุทธศักราช 2464 ได้รับรางวัลดีเด่น มากมาย เช่น โรงเรียนรางวัลพระราชทาน (ขนาดใหญ่) ในปีพุทธศักราช 2522 , 2533 และ 2541 นอกจากนี้โรงเรียนได้ส่งเสริมบุคลากรให้มีผลงาน และพัฒนาตนเองในด้าน การจัด กิจกรรมการเรียนการสอน และการดำรงตนอยู่ในระเบียบวินัยของทางราชการ ด้านนักเรียน โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออก นำผลงานและวิชาความรู้ให้ปรากฏแก่ สาธารณชนเสมอมา รวมถึงการกำหนดให้นโยบายการศึกษาการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาอย่างชัดเจน (วิเชียรชม . 2544 : 6-7) ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียน ได้รับรางวัล ผู้บริหารต้นแบบประจำปีการศึกษา 2545 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

(สำนักงาน การประถมศึกษาแห่งชาติ . 2545) ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น ทำให้หน่วยงาน
ต้นสังกัดและสถานศึกษาในสังกัดเดียวกัน ให้ความสนใจศึกษาดูงานด้านการดำเนินการ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวิเชียรชมเป็นจำนวนมาก (วิชัย โกชนา . 2545)

ผู้วิจัยในฐานะที่ดำรงตำแหน่งครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
สงขลา จึงมีความสนใจศึกษา การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ของโรงเรียนวิเชียรชม ซึ่งผลของการศึกษาดูงานครั้งนี้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาอื่น
สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผน ส่งเสริม และพัฒนาการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนวิเชียรชม
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ในประเด็นต่อไปนี้

1. การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
2. การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
3. การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และ
สถานศึกษาอื่น สามารถนำผลการวิจัย เป็นข้อมูลในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา
2. หน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการ
การวางแผนส่งเสริมและพัฒนา การประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนในสังกัดให้มี
ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตการศึกษาครั้งแล้ว

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวิเชียรชม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ . 2544 . 21) ดังนี้

1. การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
2. การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
3. การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวิเชียรชม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามธรรมนูญโรงเรียนประจำปีการศึกษา 2544 - 2546 ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน โดยใช้วิธีสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงในกลุ่มของผู้บริหาร กำหนดตำแหน่งดังนี้

ผู้อำนวยการ 1 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ 4 คน หัวหน้าระดับชั้น 1 คน หัวหน้าวิชาการ 1 คน และหัวหน้าสำนักงาน 1 คน จะได้กลุ่มตัวอย่าง 8 คน สำหรับประชากรกลุ่มครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นตามระดับชั้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

ครู สุ่มแบบแบ่งชั้นตามระดับชั้นเรียน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 โดยแบ่งเป็นครูที่ทำหน้าที่ประจำชั้นและครูที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนอย่างเดียว

ผู้ปกครอง สุ่มแบบแบ่งตามระดับชั้นเรียนตั้งแต่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โดยแบ่งเป็นผู้ปกครองชาย หญิง ที่ประกอบอาชีพรับราชการและไม่รับราชการ

นักเรียน สุ่มแบบแบ่งตามระดับชั้นเรียนตั้งแต่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โดยแบ่งเป็นนักเรียนชาย หญิง ที่มีผลการเรียนในภาคเรียนที่ผ่านมาในระดับสูง กลาง ต่ำ

จากนั้นสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างประเภทละ 1 คน จะได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้ ครู 12 คน ผู้ปกครอง 12 คน และนักเรียน 18 คน รวมได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 50 คน

3. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

3.1 ข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวิเชียรชม รวมทั้งข้อมูลจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ในส่วนของการเลือกกรณีศึกษาและเอกสารรายงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

3.2 ข้อมูลภาคสนาม เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ตามแนวคิดที่กำหนดไว้ในธรรมนูญโรงเรียน ปีการศึกษา 2544 - 2546 ของโรงเรียนวิเชียรชม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่เป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่จะสร้างความมั่นใจให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรของสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม เชื่อมั่นได้ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับของสังคม

2. การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การปฏิบัติการก่อนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3. การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการพัฒนาปรับปรุง ซึ่งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการร่วมกันในทุกขั้นตอน

4. การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี หมายถึง การรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมิน การวิเคราะห์และสังเคราะห์ชี้แจงตามมาตรฐานการศึกษา และการเขียนรายงาน

5. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้าระดับชั้น หัวหน้าวิชาการ และหัวหน้าสำนักงาน โรงเรียนวิเชียรชม

6. ครู หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครูประจำชั้น และผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนวิเชียรชม

7. ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้ดูแลนักเรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนวิเชียรชม ที่ประกอบอาชีพรับราชการและประกอบอาชีพไม่ได้รับราชการ

8. นักเรียน หมายถึง เด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงที่ศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในปีการศึกษา 2545 โรงเรียนวิเชียรชม ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง กลาง และต่ำ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทนี้กล่าวถึง การบริหารการศึกษา การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา การบริหาร
คุณภาพ การปฏิรูปการศึกษา บทบัญญัติการปฏิรูปการศึกษาด้านประกันคุณภาพการศึกษา
การประกันคุณภาพการศึกษา การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวิเชียรชม บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวิเชียรชม
ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวิเชียรชม การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี
และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ

การบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษา (educational administration) เป็นสาขาของการบริหารทั่วไป (general administration) ซึ่งวิวัฒนาการมาจนเป็นการบริหารที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง จึงมีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ส่วนรวมหมายของการบริหารการศึกษาไว้หลายทัศนะดังนี้

การบริหารการศึกษา คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชนและประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ทักษะ พฤติกรรม ค่านิยม หรือคุณธรรมทั้งในด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผน ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน (ภิญโญ สาธร . 2523 : 10) สำหรับ กิติมา ปริดิติลล (2532 : 4) นิยามว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง ความพยายามที่จัดดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องการศึกษา อันได้แก่ โรงเรียน หลักสูตร ครู นักเรียน วัสดุ อุปกรณ์ ตำราเรียน และอาคารสถานที่ ฯลฯ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ความพยายามที่จะจัดดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีผลผลิตคือ ผู้เรียน ที่มีคุณภาพมากที่สุด โดยที่ จาริส นองมาก (2533 พ : 1) ได้กล่าวไว้ที่ขณะหนึ่งว่า การบริหารการศึกษาคือ

กระบวนการทางสังคมที่เกิดขึ้นในระบบสังคมทั่วไป ซึ่งกระบวนการนี้อาจพิจารณาได้จากสามส่วน คือ โครงสร้างแสดงถึงลำดับความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และอำนาจหน้าที่ แสดงบทบาทของแต่ละบุคคลที่จะทำให้งานบรรลุเป้าหมายหลักร่วมกัน นอกจากนั้นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2534 : 4) นิยามไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม และคุณธรรม โดยใช้กระบวนการ ทรัพยากร และเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อพัฒนาบุคคลไปสู่เป้าหมาย ขณะที่เมธี ปัตินธนานนท์ (2525 : 2) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินงานด้านการเรียนการสอน และการปรับปรุงแก้ไขการศึกษาร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ตามจุดมุ่งหมายที่ได้วางไว้

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินงาน กิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ เพื่อให้งานดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และได้ผลผลิต คือ ผู้เรียนที่มีคุณภาพ มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา

การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา (primary school administration) ที่ดำเนินงานในโรงเรียน มีผู้บริหารในตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นผู้บริหารสูงสุด โดยประกอบด้วยบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง ชุมชน เป็นต้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันคือ การพัฒนา นักเรียนให้เจริญเติบโต ทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ

โรงเรียนประถมศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนากำลังคนของชาติให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความมั่นคงและความเจริญของชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา 2538 : 8) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดภารกิจของผู้บริหารในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดไว้หกงาน ดังนี้คือ งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2536 : 7) ดังนั้นในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารต้องบริหารงานให้ครอบคลุมภารกิจหลักตามขอบข่ายงาน และต้องตระหนักว่าเป็นเป้าหมายสูงสุดในการบริหารโรงเรียนคือ การพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ (เชาว์ มณีวงษ์. 2533 : 6) ในขณะที่เดียวกันผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำเป็นต้องให้ความสำคัญต่องานและบุคลากรไปพร้อม ๆ กัน นั่นคือ ทำอย่างไรจึงจะได้ทั้งงานที่มีคุณภาพ และบุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข (สนอง เกรือมาก. 2538 : 67)

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลร่วมกันดำเนินการ ภายใต้ภารกิจหลักหกด้าน คือ งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพเป็นสมาชิกที่ดี มีประสิทธิภาพของสังคม และสอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

การบริหารคุณภาพ

การบริหารคุณภาพ (Quality Management) มีเป้าหมายเพื่อสร้างประสิทธิภาพการทำงานให้แก่องค์กร ปัจจุบันองค์กรทุกประเภทรวมทั้งสถานศึกษา ไม่อาจหลีกเลี่ยงแรงผลักดันต่าง ๆ จึงต้องลงสู่สนามแข่งขันอันเป็นผลต้องปรับเปลี่ยนเป็นองค์กร ที่มีความคล่องตัวและพร้อมที่จะสร้างสรรค์ เพื่อสนองตอบความต้องการทางด้านการศึกษาแก่สังคม

"Quality Management that aspect of the overall management function that determines and implements the quality policy " (วีรพงษ์ เกลิมจิระรัตน์. 2541 : 15 ; อ้างอิงมาจาก Simon and Schuster. 1986 : 8402) ซึ่งเขาได้ให้ความหมายเป็นภาษาไทยว่า การบริหารคุณภาพ หมายถึง หน้าที่ทางการบริหารประเภทหนึ่ง ที่เกี่ยวข้องด้วยการกำหนดและการนำไปปฏิบัติจริงซึ่งนโยบายคุณภาพ และอธิบายเพิ่มเติมว่า การบริหารคุณภาพ ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย และมีการกำหนดนโยบาย จากนั้นก็จัดองค์กร บรรจุบุคลากรและอุปกรณ์ต่าง ๆ โดยที่ทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบด้วยเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ บรรจง จันทมาศ (2541 : 2) กล่าวถึง การบริหารคุณภาพว่าเป็นการบริหารประเภทหนึ่งที่จัดการในทุกเรื่อง เพื่อให้ได้ตามนโยบายคุณภาพ มีการจัดตั้งองค์กร รวมถึงการวางแผนการจัดเตรียมทรัพยากร

และกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับคุณภาพ เช่นเดียวกับกับ ชว่งโซติ พันธุเวช (2544 : 41) กล่าวถึงความหมายการบริหารคุณภาพ หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่เป็นหน้าที่ของการจัดการที่ทำการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายคุณภาพ วัตถุประสงค์ และหน้าที่ความรับผิดชอบ และการวางแผนควบคุม คุณภาพ การประกันคุณภาพ และการปรับปรุงคุณภาพ ภายใต้ระบบคุณภาพ นอกจากนี้การบริหารคุณภาพ (2544 : 54) ยังหมายรวมถึง การออกแบบและการปรับปรุงอย่างไม่หยุดยั้ง เพื่อทำให้รูปแบบแห่งความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรม การทำงานทั้งหลายในองค์กร ตลอดจนวิธีการดำเนินกิจกรรมทั้งหลายเหล่านั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ลูกค้าได้รับประโยชน์หรือความพึงพอใจสูงสุด ขณะที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 16) กล่าวว่า การบริหารคุณภาพต้องมีลักษณะดังนี้คือ เน้นการประกันที่ตัวระบบและวิธีการปฏิบัติงานยึดหลักกันไว้ดีกว่าแก้ ทำให้ลูกค้าต้องเสียตั้งแต่แรก มุ่งวางแผนสร้างคุณภาพให้เกิดขึ้นในกระบวนการตั้งแต่เริ่มต้น ครอบคลุมทั้งกระบวนการและวิธีปฏิบัติการ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารคุณภาพ หมายถึง การบริหารประเภทหนึ่งที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย และมีนโยบายคุณภาพ มีการจัดตั้งองค์กร รวมถึงการจัดเตรียมทรัพยากร และกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับคุณภาพ โดยที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการเสมอ ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวนโยบายปฏิรูปการศึกษา ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

การนำการบริหารคุณภาพมาใช้ในการบริหารการศึกษา

การจัดการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้นเป็นเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการ การพัฒนาและปรับปรุงสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งจำเป็น ปัจจุบันหน่วยงานทางการศึกษามุ่งมาสนใจที่จะนำวิธีการบริหารคุณภาพมาใช้ในการบริหารการศึกษา วิธีการบริหารคุณภาพที่ได้รับความสนใจในการนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารการศึกษา ได้แก่ ระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์กร (Total Quality Management : TQM) ระบบมาตรฐานคุณภาพ (The International Organization for Standardization : ISO) และวัฏจักรเดมมิง (Deming Cycle) (วาสนา แสงงาม . 2542 : 11) การบริหารคุณภาพแต่ละวิธีมีรายละเอียด ดังนี้

ระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์กร (Total Quality Management :TQM)

การบริหารคุณภาพทั้งองค์กร เป็นแนวคิดที่จะสร้างคุณภาพให้เกิดขึ้นกับองค์กร โดยสมาชิกทุกระดับมีส่วนร่วมในการพัฒนางานของตน ให้เป็นการทำงานที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืน การทำงานที่มีคุณภาพเป็นการป้องกันหรือลดความผิดพลาดอันจะเกิดขึ้น ก่อนที่จะส่งต่อไปให้กับผู้รับช่วงภาระงานต่อไป ดังนั้นเทคนิคการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร จึงเป็นการปรับปรุงพัฒนา งานทุกด้านให้คุณภาพพร้อม ๆ กัน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . 2543 : 13)

กระบวนการพัฒนาคุณภาพด้วยเทคนิค TQM

เทคนิคกระบวนการพัฒนาคุณภาพทั้งองค์กร มีองค์ประกอบการทำงาน 8 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . 2543 : 14 ; อ้างอิงมาจาก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . 2540)

1. คำสัญญาที่จะกระทำงานด้วยคุณภาพ (Commitment) หมายถึง องค์กรต้องมุ่งมั่นในการปรับปรุงคุณภาพขององค์กรอย่างจริงจังและให้มีผลยั่งยืน โดยต้องใช้ทรัพยากรที่มี เช่น งบประมาณ กำลังคน ความทุ่มเทกำลังความสามารถให้เกิดประโยชน์ โดยผู้นำองค์กรต้องเป็น ผู้กระตุ้น ชี้นำและกระทำตนเป็นตัวอย่างให้ผู้ร่วมงานยอมรับการเปลี่ยนแปลงการทำงานโดยมีคุณภาพเป็นเป้าหมาย
2. ประกาศนโยบายคุณภาพให้ทราบทั้งองค์กร (Awareness) หมายถึง การประกาศ ชี้แจงให้ร่วมงานทุกระดับทราบ เข้าใจ และตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาองค์กร ไปสู่เป้าหมายการมีคุณภาพ เพื่อให้ผู้ร่วมงานทุกคนรู้ว่า ตนเองจะต้องทำหน้าที่ของตนเองเช่นใด เพื่อร่วมกับผู้ร่วมงานคนอื่น ๆ พัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นทั่วทั้งองค์กร
3. คุณภาพหรือเป้าหมายองค์กร (Results) หมายถึง การกำหนดผลที่จะเกิดขึ้น จากความสำเร็จของการทำงาน ซึ่งสามารถวัดหรือแสดงให้เห็นได้
4. การวางระบบงานในองค์กร (Organization) หมายถึง การวางระบบ โครงสร้าง องค์กร จัดมอบหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ทำงาน ให้ชัดเจนเพื่อร่วมพัฒนาคุณภาพ
5. การวางแผนปฏิบัติการ (Planning) หมายถึง การวางแผนปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้ร่วมงานหน้าที่ต่าง ๆ รับทราบหน้าที่/งานของตน โดยควรกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ชัดเจน และต้องระบุระยะเวลาการดำเนินงานของผู้ทำงานไปพร้อมกันด้วย

6. ติดตาม กำกับ ประเมินงาน (Accountability) หมายถึง เมื่อผู้ทำงานดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการแล้ว ภาระงานพัฒนาคุณภาพควรติดตาม กำกับ และประเมินงานเป็นระยะ เพื่อติดตามความก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาที่พบ ช่วยสนับสนุนชี้แนะ พร้อมทั้งประเมินงานด้วย

7. การยกย่องและชื่นชมต่อผลการพัฒนาคุณภาพ (Recognition) หมายถึง การที่ผู้นำองค์กรต้องรู้จักการยกย่อง และชื่นชมต่อผลการพัฒนาคุณภาพของผู้ได้บังคับบัญชา และมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพ เพื่อสร้างขวัญ กำลังใจ และกระตุ้นให้ผู้ได้บังคับบัญชา พัฒนาคุณภาพด้วยความพึงพอใจและเต็มใจ

8. การปรับปรุงระบบการพัฒนาคุณภาพ (Renewal) หมายถึง การปรับปรุงระบบการพัฒนาคุณภาพให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์กร สภาพแวดล้อม และประสบการณ์ของพนักงานที่ปรับเปลี่ยนไป ซึ่งจะทำให้การพัฒนาระบบคุณภาพ กลายเป็นวัฒนธรรมคุณภาพ (Quality Culture) ขององค์กรอันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพที่ยั่งยืน

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การนำระบบเทคนิคการพัฒนาคุณภาพแบบ TQM มาใช้ในทางการศึกษาทำให้กระบวนการบริหารโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ เพราะโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ได้ตระหนักถึงการงานตามหน้าที่ของตนและพัฒนางานให้มีคุณภาพ เพื่อเป้าประสงค์ที่จะนำโรงเรียนไปสู่มาตรฐาน

ระบบมาตรฐานคุณภาพ (The International Organization for Standardization:ISO)

ISO (The International Organization for Standardization) เป็นองค์กรสากลที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการกำหนดหรือปรับมาตรฐานนานาชาติเกือบทุกประเภท เพื่อให้ประเทศต่าง ๆ สามารถใช้มาตรฐานเดียวกันได้ มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่กรุงเจนีวา สวิตเซอร์แลนด์ มาตรฐาน ISO มีอยู่หลายอนุกรมด้วยกัน เช่น ISO 9000, ISO 14000, ISO 18000, ES5750 เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . 2543 : 25) อนุกรมที่นิยมใช้กันมากใน วงการศึกษา คือ ISO 9000 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ระบบการบริหารคุณภาพ ISO 9000 จัดเป็นเครื่องมือทางด้านการบริหารงานอย่างหนึ่ง ที่จะช่วยสร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการของโรงเรียนได้ เพราะเป็นระบบการบริหารที่มีรายละเอียดครอบคลุมกระบวนการบริหารของโรงเรียนทั้งระบบ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . 2543 : 26) เป็นมาตรฐานเกี่ยวกับระบบงาน มุ่งให้การทำงานเป็น

ระบบการป้องกันมากกว่าการแก้ปัญหา ให้ความสำคัญในเรื่องการวางแผนและมาตรฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและบุคลากรทุกระดับรวมทั้งเอกสารการปฏิบัติงาน โดยใช้เอกสารเป็นหลักฐานในการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามที่กำหนด เป็นระบบงานที่เปิดโอกาสให้มีการแก้ไข ปรับปรุง วิถีปฏิบัติ ขั้นตอนในการปฏิบัติ และมาตรฐานการทำงานได้ตลอดเวลา (วาสนา แสงงาม . 2542 : 14)

วัตถุประสงค์ของ ISO 9000

1. เพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพ การบริหารคุณภาพ อันเป็นการสร้างความมั่นใจในระบบ คุณภาพของการบริการแก่ผู้รับบริการตามมาตรฐานสากล เป็นที่ยอมรับทั้งในระดับประเทศ และต่างประเทศ

2. ช่วยให้เกิดความมั่นใจต่อตัวท่าน องค์กรของท่านและผู้รับบริการของท่านว่าระบบบริหารคุณภาพของท่าน มีเอกสารรับรอง (Documented) แสดงให้เห็นได้ (Demonstrable) มีประสิทธิผล (Effective) รักษาและคงไว้ซึ่งคุณภาพ (Maintained) (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . 2543 : 27)

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ระบบการบริหารคุณภาพ ISO 9000 เป็นระบบการบริหารที่มีรายละเอียดครอบคลุมกระบวนการบริหารของโรงเรียนทั้งระบบ โดยมุ่งระบบการป้องกันปัญหามากกว่าการแก้ปัญหา ให้ความสำคัญในเรื่องการวางแผนและมาตรฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน โดยใช้เอกสารเป็นหลักฐานในการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามที่กำหนด

วัฏจักรเดมิง (Deming Cycle)

วัฏจักรของเดมิง เป็นการทำงานที่มีลักษณะวงจรหมุนเวียนไปจนกว่าเรื่องที่ทำนั้นจะบรรลุเป้าหมาย ซึ่ง เดมิง (วาสนา แสงงาม . 2542 : 16 ; อ้างอิงมาจาก รัชนิย์ พรรคพานิช . 2539 : 10-11) ได้ให้หลักการไว้ว่า การทำงานให้สำเร็จในระยะเวลาสั้นแต่มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องทำตามลำดับ ดังนี้

1. P (Planning) หมายถึง การวางแผน ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้
 - 1.1 การเลือกหัวข้อปัญหาที่จะทำกิจกรรม
 - 1.2 รวบรวมข้อมูลและตั้งเป้าหมายในการแก้ปัญหา

1.3 วิเคราะห์ หาสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา

1.4 กำหนดวิธีการแก้ไขปรับปรุง

2. D (Do) หมายถึง การแก้ไข ปรับปรุง ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

2.1 สมาชิกในกลุ่มดำเนินการแก้ไขตามวิธีที่วางแผนไว้

2.2 ประชุมปรึกษากันเพื่อทราบความก้าวหน้าและปัญหาอุปสรรคของการแก้ไข

3. C (Check) หมายถึง การตรวจสอบ ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

3.1 การตรวจสอบผลเป็นระยะ ๆ ระหว่างการดำเนินการแก้ไข เพื่อรายงานให้กลุ่มทราบถึงความก้าวหน้าหรือปัญหาอุปสรรค

3.2 ตรวจสอบผลครั้งใหญ่ภายหลังการแก้ไข แล้วเปรียบเทียบข้อมูลก่อนการแก้ไข เพื่อจะได้ทราบว่าบรรลุผลตามเป้าหมายที่กลุ่มตั้งไว้หรือไม่

4. A (Action) หมายถึง การปฏิบัติภายหลังการตรวจสอบ ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

4.1 เมื่อตรวจสอบแล้วไม่ได้ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ กลุ่มคุณภาพจะต้องพิจารณาว่าทำไมทำไปแล้วไม่ได้ผลเพราะเหตุใด เช่น ตั้งเป้าหมายไว้สูงหรือไม่ แก้ไขปัญหาถูกจุดหรือไม่ วิธีการแก้ปัญหาถูกต้องหรือไม่ ฯลฯ แล้ววางแผนแก้ไขใหม่ให้อีกจุดบกพร่องนั้น ๆ แล้วดำเนินการแก้ไขตามวงจรเดมิงอีก

4.2 ถ้าตรวจสอบแล้ว ได้ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สรุปผลและตั้งมาตรฐานการปฏิบัติงานนั้น แล้วพิจารณาเรื่องที่จะทำกิจกรรมเรื่องต่อไป

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารคุณภาพวัฏจักร เดมิง (Deming Cycle) เป็นกระบวนการบริหารที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานการวางแผน (P-Planning) การแก้ไขปรับปรุง (D:Do) การตรวจสอบผล (C:Check) และการปฏิบัติงานภายหลังการตรวจสอบ (A:Action) ซึ่งเป็นการทำงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพและพัฒนาให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

การปฏิรูปการศึกษา

การปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เกิดจากความจำเป็นที่สังคมต้องการแก้ไขความอ่อนด้อยในผลการจัดการศึกษา ในช่วงที่ผ่านมา โดยมีจุดมุ่งหมายไปที่การพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะที่พึงปรารถนาอย่างสมบูรณ์ เพื่อให้คนไปพัฒนาชาติให้เจริญก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของโลก

การปฏิรูปการศึกษา คือ การปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนในส่วนต่าง ๆ ของระบบการศึกษา โดยเชื่อว่า เมื่อมีการ "ปฏิรูป" ในส่วนที่เป็นสาเหตุของความด้อยคุณภาพของผลลัพธ์ของระบบการศึกษา ในที่สุดระบบการศึกษาทั้งหมดก็จะทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพในการสร้างผลลัพธ์ของการศึกษาที่สังคมพึงประสงค์ (desirable educational outcomes หรือ intended educational out) (อุทัย คลยเกษม: 2539 : 213 ; อ้างอิงมาจาก ประกอบ คุณารักษ์ และคณะ. 2543 : 69) สอดคล้องกับ วิชัย ตันศิริ (2542 : 15-16) ได้กล่าวว่า การปฏิรูปการศึกษา คือ การเปลี่ยนแปลงการศึกษาทั้งระบบ (systematic change) เป็นการรื้อและปรับปรุงครั้งใหญ่ ยกเครื่องกันทั้งระบบ ได้แก่ (1) การบริหาร (ตั้งแต่กระทรวงลงมาถึงโรงเรียน) (2) หลักสูตร (3) กระบวนการเรียนการสอน และ (4) ผู้ประกอบวิชาชีพ (ครูและผู้บริหาร) กล่าวคือ

การปฏิรูปการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีความหมายลึกซึ้งกว้างไกล หากเป็นการเปลี่ยนแปลงตามปกติวิสัย ก็ไม่เรียกการเปลี่ยนแปลงนั้นว่า "การปฏิรูป" และในทางกลับกัน

หากการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นไปด้วยความรุนแรง ใช้คำหักคำไล่กวาดล้างทุกสิ่งทุกอย่างที่ขวางหน้า ก็เรียกการเปลี่ยนแปลงนั้นว่า "การปฏิวัติ" "การปฏิรูป" จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ค่อนข้างใหญ่ เป็นการเปลี่ยนทั้งระบบแต่เปลี่ยนอย่างเป็นขั้นตอน ไม่เกิดความรุนแรง หรือกระทบในทางเสียหายน้อยที่สุด ในขณะที่ อวิล อนันตพงศ์ (2544 :9) สรุปได้ว่า

การปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงกระบวนการบริหารจัดการการศึกษาทั้งระบบหรือบางส่วน เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้น ให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนในส่วนต่าง ๆ ของระบบการศึกษาทั้งระบบอย่างเป็นขั้นตอน โดยไม่ใช้ความรุนแรง แต่ใช้ระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างผลลัพธ์ทางการศึกษาที่สังคม

ทั้งประสงค์ ได้แก่ ระบบการบริหาร ระบบหลักสูตร ระบบกระบวนการเรียนการสอน และระบบผู้ประกอบวิชาชีพ

องค์ประกอบของการปฏิรูปการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดองค์ประกอบหลักของการปฏิรูปการศึกษาไว้ 4 ประการ (ประกอบ คุณารักษ์และคนอื่น ๆ. 2543 : 6) คือ

1. การปฏิรูปหลักสูตร เป็นการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่เน้นการตอบสนองความต้องการและลักษณะของผู้เรียน มีกระบวนการและเนื้อหาที่ครอบคลุมเชื่อมโยงและต่อเนื่องทุกระดับและประเภทการศึกษา ทั้งด้านความรู้ความสามารถ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คุณธรรม จริยธรรม การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยกำหนดให้สถานศึกษาขึ้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม และภูมิปัญญาท้องถิ่น (ม. 27)

2. การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความสำคัญของผู้เรียนเป็นหลัก กล่าวคือ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (ม. 22) มีการประเมินผลการเรียนจากการปฏิบัติจริงและเรียนรู้ด้วยตนเอง ปรับบทบาทของครูจากผู้ถ่ายทอดเป็นผู้ชี้แนวทางในการเรียน โดยเน้นการสอนแบบสร้างโครงงาน ซึ่งเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้แนะแนวทาง นอกจากนี้ยังให้ชุมชนมีส่วนร่วมโดยใช้บุคลากรท้องถิ่น เช่น ปรากฏ์ชาวบ้าน และใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน

3. การพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ปรับกระบวนการผลิต การใช้ และการพัฒนาครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ตลอดจนปรับปรุงสวัสดิการและค่าตอบแทนที่เหมาะสม กำหนดให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีรายได้เพียงพอ และเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพ (ม. 55) นอกจากนี้ยังมีการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา โดยกำหนดให้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู (ม. 53)

4. การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการ เป็นการจักระบบบริหารให้มีเอกภาพ (ม.13)

โดยกำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแผน กำหนดมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งการติดตามและตรวจสอบ นอกจากนี้ยังกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยมีคณะกรรมการและสำนักงาน การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ม. 38) ซึ่งมีคณะกรรมการประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ (ม. 40) โดยมีรายละเอียดดังนี้ (สุรัฐ ศิลปอนันต์, 2542 : 21)

1. การวางแผนปฏิรูปสถานศึกษา สุรัฐ ศิลปอนันต์ (2543 : 8) ได้กล่าวถึงการวางแผนปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของสถานศึกษาว่า มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเรื่องดังกล่าวอยู่ 3 ประการคือ การสอนที่แท้จริง การบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา และพลวัตจากสังคมภายนอก

2. การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา กรมวิชาการ (2543 : 21) ได้สรุปว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกที่สำคัญที่จะช่วยทำให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ

3. การบริหารจัดการโดยโรงเรียนเป็นฐาน (school based management) ถวิล มาตรฐาน (2542 : 12) กล่าวว่า การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา ของผู้รับประโยชน์พึงมีพึงได้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กมากที่สุดคือ คณะครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างภาวะผู้นำให้แก่ท้องถิ่นและโรงเรียนมากขึ้น เปิดโอกาสให้สถานศึกษาและชุมชน ได้ใช้พลังงานและศักยภาพของตนเองในการพัฒนาการศึกษาให้ได้มาตรฐานสูงสุด

4. แนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาด้านระบบบริหารและการจัดการ ในระดับสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 29) ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติงาน ไว้ดังนี้

1. กำหนดให้มีการบริหารและจัดการสถานศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ (school based management)
2. จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (quality assurance)
3. การจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม และองค์ประกอบที่เอื้อต่อการเรียนรู้
4. การสนับสนุน ส่งเสริม ให้มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. การสนับสนุนส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน
6. การประกันโอกาสในการเข้ารับการศึกษา
7. การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารข้อมูล
8. การจัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน
9. การกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการ เป็นเรื่องของการกระจายอำนาจการบริหารจัดการโดยโรงเรียนเป็นฐาน โดยให้สถานศึกษา บุคคล ครอบครัว ชุมชน และองค์กร ได้ร่วมกันการวางแผนปฏิรูปสถานศึกษา และดำเนินงาน การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อสร้างผลลัพธ์ทางการศึกษาที่สังคมพึงประสงค์ต่อไป

บทบัญญัติการปฏิรูปการศึกษาด้านประกันคุณภาพการศึกษา

การจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและ สังคมมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการพัฒนาคนซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศ เพื่อให้ การดำเนินการพัฒนาคนบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด จำเป็นต้องมีบทบัญญัติหรือข้อบังคับ กำหนดให้ เพื่อให้หน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศของไทย ฉบับปัจจุบันประกาศ ใช้เมื่อปีพุทธศักราช 2540 มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการศึกษาดังนี้ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ : 2542 : 21)

มาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า สิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ การจัดการศึกษาของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน

มาตรา 81 จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้ และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นกฎหมายการศึกษาฉบับแรกของไทย ซึ่งถือกำเนิดจากข้อกำหนดในกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีบทบัญญัติว่าด้วยคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นหมวดหนึ่งโดยเฉพาะ โดยแยกออกมาจากหมวดที่ว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษา คือ หมวดที่ 6 มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้ (ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย, 2545 : 11)

มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก

มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการและแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและ

ประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก ที่สำนักงานดังกล่าวรับรองที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น

มาตรา 51 ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาใด ไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าวให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษารายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือคณะกรรมการอุดมศึกษา เพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุง

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน ฉะนั้นสถานศึกษาทุกระดับจึงต้องดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อที่จะพัฒนาและยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพเป็นที่เชื่อมั่นยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ซึ่งมีผลต่อคุณภาพของผู้เรียนและคุณภาพของประเทศโดยตรง

การประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการที่จะยกมาตรฐานของโรงเรียนต่าง ๆ ที่ยังไม่เข้ามาตรฐานผลักดันให้ได้มาตรฐาน โดยมีความเชื่อว่า ถ้ากระบวนการประกันคุณภาพมีการวางระบบอย่างถูกต้องแล้ว คุณภาพที่ดีก็จะตามมา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2540 : 3)

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการ และการดำเนินงาน กิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้าง ความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับโดยตรงได้แก่ ผู้เรียน และผู้ปกครอง ผู้รับบริการทางอ้อมได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวม ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544 : 15) เช่นเดียวกับกัลยา ดันดิลาวิระ (2544 : 71) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การจัดกระทำอย่างเป็นระบบที่หน่วยงานหรือองค์กรทางการศึกษาใช้ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับสังคม

ว่า บริการหรือผลผลิต อันได้แก่ บัณฑิต หรือผู้สำเร็จการศึกษา ตามหลักสูตรของหน่วยงาน หรือองค์กรนั้น มีความเชื่อถือได้ และมีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่กำหนดในหลักสูตร และ สอดคล้องกับที่สังคมต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับ สงบ ลักษณะ (วารินทร์ สันสูงสุต, 2542 ; อ้างอิงมาจาก สงบ ลักษณะ, 2541) ที่กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการ วางแผนและกระบวนการจัดการ ของผู้ที่รับผิดชอบจัดการศึกษา ที่จะรับประกันให้สังคม เชื่อมั่นว่า จะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ครบถ้วน ตามมาตรฐานคุณภาพที่กำหนดไว้ใน หลักสูตรและตรงกับความต้องการของสังคม ส่วนสำนักมาตรฐานอุดมศึกษา

(สุวิมล ราชธนบริบาล, 2541 : 10 ; อ้างอิงมาจาก สำนักมาตรฐานอุดมศึกษาสำนักงาน ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2539) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา ตามคู่มือ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับอุดมศึกษาดังนี้คือ กิจกรรมหรือ การปฏิบัติการใด ๆ ที่หากได้ดำเนินการตามระบบและแผนที่ได้วางไว้แล้ว จะทำให้เกิด ความมั่นใจได้ว่าจะได้บัณฑิตที่มีคุณภาพ ตามลักษณะที่ประสงค์และการประกันคุณภาพจะมี ประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อ ได้มีการประเมินผลการดำเนินการของระบบการผลิตบัณฑิต และปัจจัยที่ มีผลต่อคุณภาพของบัณฑิตอย่างค่อเนื่อง รวมทั้งได้มีการทบทวนและติดตามกระบวนการผลิต ได้โดยใกล้ชิด ขณะเดียวกันกรมวิชาการ (สยาม สุ่มงาม, 2541 : 11 ; อ้างอิงมาจาก กรมวิชาการ, 2539) กำหนดว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นมาตรการหนึ่งที่จะทำให้เกิดความเชื่อมั่น ได้ว่า สถานศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการ ที่จะยกมาตรฐานของโรงเรียนต่าง ๆ ที่ยังไม่เข้ามาตรฐานผลักดันให้ได้มาตรฐาน โดยมุ่งเน้น การใช้ข้อมูลคุณภาพมาตรฐานของโรงเรียนป้อนกลับมา เพื่อรายงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย ให้ร่วมกันสนับสนุนและพัฒนาโรงเรียนให้ได้มาตรฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้โดยมี ความเชื่อว่า ถ้ากระบวนการประกันคุณภาพมีการดำเนินงานที่เป็นระบบอย่างถูกต้องแล้ว คุณภาพที่ดีก็จะตามมา เช่นเดียวกับกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สยาม สุ่มงาม, 2541 : 12 ; อ้างอิงมาจาก สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2540) กำหนดว่า การประกันคุณภาพ การศึกษาเป็นวิธีการหรือกลยุทธ์ที่กำหนดแนวปฏิบัติ หรือแนวทางในการดำเนินงานใน การจัดการศึกษาที่เป็นหลักประกันว่า นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สยาม สุ่มงาม, 2541 : 12 ; อ้างอิง มาจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2541) กำหนดว่า การประกันคุณภาพ

การศึกษา หมายถึง การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่า โรงเรียนเอกชนมีแนวทางจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับหลักการ นโยบาย และจุดเน้นของแผนการศึกษาของรัฐ และโรงเรียนได้ปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อคุณภาพทางการศึกษาที่ดีของผู้เรียนแต่ละคนและทุกคน ด้านสมศักดิ์ สันธุระเวช (สยาม สุ่มงาม, 2541 :12 ; อ้างอิงมาจาก สมศักดิ์ สันธุระเวช, 2541) กล่าวว่า โรงเรียนที่มีระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา เป็นการรับประกันระบบการบริหารคุณภาพขององค์กร เป็นการสร้างความมั่นใจว่า ผลผลิต(นักเรียน) นี้ออกมาจากกระบวนการแล้วจะมีคุณภาพที่ดี ตรงตามความต้องการของ ลูกค้า

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง มาตรการ วิธีการ กลยุทธ์ ที่ใช้ในการวางแผน กำหนดแนวปฏิบัติ หรือแนวทางการดำเนินงาน ในการจัดระบบการบริหารงานของโรงเรียน หรือการจัดการศึกษาให้สามารถบรรลุถึงมาตรฐานคุณภาพที่กำหนดไว้ ตลอดจนเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องว่า เมื่อนักเรียนจบ การศึกษาจากสถานศึกษาแล้วจะมีคุณภาพตามความต้องการของสังคม

การประกันคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานของรัฐ ที่มีหน้าที่ควบคุม ดูแล การจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่งทั่วราชอาณาจักร กำหนดนโยบายและส่งเสริม ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกระดับ

เพื่อการพัฒนาการศึกษาไทยให้มีมาตรฐานเป็นเลิศ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้เป็น 3 ข้อคือ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2541 : 3)

1. รัฐกระจายอำนาจในการกำหนดนโยบายการบริหาร งานวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและทรัพยากรให้จังหวัด และสถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภท
2. รัฐสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา
3. โรงเรียนต้องแสดงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่อนักเรียนและผู้ปกครอง มาตรฐานที่กำหนด ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา

จากข้อความข้างต้น สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ให้ความสำคัญด้านการกระจายการบริหารให้แก่จังหวัดและสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา และการส่งเสริมให้มีระบบการประกันคุณภาพเกิดขึ้นในหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ได้ประกาศนโยบายประกันคุณภาพการศึกษาในปี พ.ศ. 2541 โดยมีเป้าหมายให้ทุกโรงเรียนเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ในปีการศึกษา 2542 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรทุกระดับ ตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงในสำนักงานจนถึงบุคลากรในระดับโรงเรียน ด้วยวิธีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเผยแพร่เอกสารให้ความรู้และแนวคิดเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพ เพื่อนำไปสู่การนำไปปฏิบัติได้จริง จึงได้พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาโดยมีรายละเอียด

ดังนี้ (www.onpec.moe.go.th/enjournal/std/STANDARD/quality_2545)

หลักการ

1. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระจายอำนาจในการบริหารพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้แก่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และโรงเรียน
2. ให้คณะกรรมการตามกฎหมาย (คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด และคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ) ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

นโยบาย

1. จัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ทุกโรงเรียนมีมาตรฐานการศึกษาเท่าเทียมกัน
2. ส่งเสริมให้มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ในกระบวนการ

ประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างจิตสำนึกในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาร่วมกัน

3. สร้างความสมดุลให้เกิดขึ้น ระหว่างเสรีภาพในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานของส่วนภูมิภาค กับกรอบดำเนินงานที่ส่วนกลางกำหนด

4. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

มาตรการ

1. พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยกลไกของระบบควบคุมคุณภาพ ระบบการตรวจสอบและพัฒนา และระบบการประเมินผลคุณภาพ
2. ในปีการศึกษา 2542 ให้ทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพ
3. จัดตั้งองค์กรรับผิดชอบดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในระบบเครือข่าย
4. พัฒนามาตรฐานการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น รวมทั้งคู่มือและเครื่องมือที่จะนำไปใช้ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้ส่วนภูมิภาคปรับขยายจากกรอบของส่วนกลางได้
5. พัฒนานุเคราะห์ที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินงาน
6. จัดให้มีการประเมินคุณภาพทั้งระบบ เพื่อการรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน 2 ครั้ง / ปี และมีการปรับปรุง พัฒนา มาตรฐานในทุก 5 ปี หรือ 1 ครั้ง ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา 5 ปี

เป้าหมาย

1. ในปี พุทธศักราช 2541 นุเคราะห์ทุกระดับมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา และสามารถดำเนินการตามนโยบายได้
2. ในปีการศึกษา 2542 ทุกโรงเรียนมีกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา
3. โรงเรียนที่ได้คุณภาพตามมาตรฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานสากล ในช่วงแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 8 (2540-2544) มีดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ . 2544)

ปีการศึกษา มาตรฐาน	ร้อยละของโรงเรียนที่ได้มาตรฐาน		
	2542	2543	2544
ระดับกรม	15% (4,670)	30% (9,340)	50% (15,570)
ระดับสากล	2% (620)	5% (1,560)	10% (3,110)

สำหรับเป้าหมายจำนวน โรงเรียนที่ได้คุณภาพมาตรฐานระดับจังหวัด ให้คณะกรรมการฯ หรือผู้ที่มีหน้าที่ของระดับจังหวัดเป็นผู้กำหนดเอง โดยใช้ข้อมูลพื้นฐานระดับจังหวัด รายโรงเรียน รายกลุ่มโรงเรียน และรายอำเภอ

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้ความสำคัญด้านการกระจายอำนาจการบริหาร พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้แก่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และโรงเรียน กำหนดให้ปีการศึกษา 2542 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพ

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

บทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 6 มาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2542 : 5 ; อ้างอิงมาจาก ราชกิจจานุเบกษา 2542 : 5) สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 14) ให้ถือว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการ

อย่างต่อเนื่อง อันประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินงาน การประเมินผลและปรับปรุง การดำเนินงาน ขณะที่ เดมมิง (Deming ; อ้างอิงมาจาก รุ่ง แก้วแดง . 2544 : 104) มีความเชื่อว่า คุณภาพเกิดจากภายใน (Quality Comes from within) ไม่ใช่ภายนอก ถ้าคุณภาพภายในดี การประเมินคุณภาพภายนอกก็จะเพียงเป็นการตรวจซ้ำอีกครั้ง เพื่อยืนยันความสำเร็จ แต่ถ้าคุณภาพภายในไม่ดี การประเมินภายนอกก็จะช่วยอะไรไม่ได้มาก สำหรับ รุ่ง แก้วแดง (2544 : 104) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาคือส่วนที่สำคัญที่สุดของระบบการประกันคุณภาพ และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณะ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาซึ่งประกอบด้วย การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น มีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณะ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

แนวคิดการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการทางการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมต้องการ ดังนั้นแนวคิดในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ควรมียึดประกอบดังนี้ (กรมสามัญศึกษา . 2542 : 6-9)

1. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (Child-Centered Development) เป็นแนวคิดที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ยึดประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีความเชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต การจัดการศึกษาจึงต้องช่วยกระตุ้น เอื้ออำนวยความสะดวก และส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาจนเต็มศักยภาพ

และมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

(บุญโช หยของบางไทร . 2544 : 16) ดังนั้นการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา จึงมุ่งเน้นความสามารถของสถานศึกษา ในการบริหารจัดการให้คุณภาพของผู้เรียนได้มาตรฐานตามที่กำหนดเป็นสำคัญ (กรมสามัญศึกษา . 2542 : 6)

2. การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ (School-Based Management : SBM) เป็นความคิดที่มุ่งให้สถานศึกษามีอำนาจในการตัดสินใจ บริหารจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง ซึ่งมีความเชื่อว่าสถานศึกษาเป็นศูนย์กลางของการผลิตที่สามารถสร้างผลผลิต คือ ผู้เรียนให้มีคุณภาพได้ เป็นการเสริมสร้างพลัง (empowerment) ให้สถานศึกษา ชุมชนและสังคมร่วมมือกันจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ (บุญโช หยของบางไทร . 2544 : 16) สำหรับกรมสามัญศึกษา (2542: 6) กล่าวถึงการใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ เป็นแนวคิดที่มุ่งให้ สถานศึกษามีอำนาจในการตัดสินใจบริหารการศึกษาด้วยตนเอง โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้วยสถานศึกษาเป็นหน่วยปฏิบัติ ซึ่งคุณภาพการศึกษาจะเกิดขึ้นที่สถานศึกษา ความมีอิสระคล่องตัวในการบริหารของสถานศึกษา จะทำให้สถานศึกษาสามารถสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ ดังนั้นในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา จึงเป็นการแสดงความรับผิดชอบของสถานศึกษา ในการระดมสรรพกำลังทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม มาจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามที่กำหนด เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน (กรมสามัญศึกษา . 2542 : 6-7)

3. การมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ (Participation and Collaboration) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้การศึกษาเป็นแหล่งของสาธารณชน ที่ทุกคนทุกส่วนของสังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับบุคคลทุกคนและกับสังคมโดยรวม การศึกษาจึงเป็นเรื่องของคนทุกคน (All for Education) โดยแนวความคิดนี้เชื่อว่า การให้ทุกคนมีส่วนร่วมของสังคม มีส่วนร่วมคิดและร่วมดำเนินการในการจัดการศึกษา ตลอดจนการมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินผลและประกันคุณภาพการศึกษา จะทำให้เกิดความรู้สึก ความเป็นเจ้าของ จะให้การสนับสนุนและร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษามากขึ้น จึงเป็นการสนองตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 8 (2)

(บุญโซ หอยบางไทร . 2544 : 16) สอดคล้องกับกรมสามัญศึกษา (2542 : 7) คือ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ต้องมุ่งเน้นให้ ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เช่น การเข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา และภายในสถานศึกษาเองต้องมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมและการคิดร่วม ร่วมทำของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทุกคน ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงานตามแผน การกำกับติดตามและการประเมินผล เพื่อสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ ความรับผิดชอบและความผูกพันที่จะมุ่งมั่น ร่วมมือ ร่วมใจกันพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จ

4. การกระจายอำนาจทางการศึกษา (Decentralization of Education) หมายถึง การที่รัฐให้อำนาจในการตัดสินใจ (Decision-making Power) ในการที่จะสามารถดำเนินการจัดการและบริหารการศึกษา ในลักษณะที่เป็นองค์อำนาจหน้าที่แก่องค์อื่นได้ร่วมกันให้บริการการศึกษาแก่ประชาชน ด้วยการเข้ามามีส่วนร่วมกันจัดการและบริการการศึกษาของท้องถิ่น (ภาณุวัฒน์ ถักดิวส์ . 2541 : 44) แนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่มุ่งกระจายอำนาจทางการศึกษาให้กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการศึกษา (Stakeholders) ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดผู้เรียนมากที่สุด ได้แก่ สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม แนวความคิดนี้เชื่อว่า การกระจายอำนาจทางการศึกษาให้กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการศึกษามากขึ้น จะทำให้เขาเกิดความตระหนักในคุณภาพ ประโยชน์และผลกระทบที่จะเกิดขึ้น จึงทำให้เกิดความร่วมมือในการจัดการศึกษา ให้ตอบสนองความต้องการของเขา และมุ่งมั่นพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับ ศรัทธาของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมในที่สุด (บุญโซ หอยบางไทร . 2544 : 17) ดังนั้นการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา นอกจากสถานศึกษาจะสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนแล้ว สถานศึกษาคควรกระจายอำนาจในการตัดสินใจให้ฝ่าย หน่วยงาน และทีมงานในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่หรือภารกิจตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบ ตลอดจนการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรให้มีคุณภาพสูงขึ้นเสมอ (กรมสามัญศึกษา . 2542 : 8)

5. การแสดงความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ (Accountability) เป็นแนวคิดที่มุ่งให้สถานศึกษาแสดงความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษา ต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และต่อการศึกษาปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ได้มาตรฐาน ซึ่งสามารถให้ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และหน่วยงานต้นสังกัดตรวจสอบได้ เพื่อเป็นหลักประกันและสร้างความเชื่อมั่นต่อ

ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมได้อย่างแท้จริง โดยสมศักดิ์ ตี้นธระเวชญ์ (2542 : 12) ได้จัดระดับของการแสดงความรับผิดชอบไว้สองระดับคือ ระดับแรกเป็นการสร้างความมั่นใจ ฟังพอใจต่อผู้ปกครองและชุมชน โดยเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมรับผิดชอบและตัดสินใจในรูปคณะกรรมการโรงเรียน ระดับที่สองเป็นการสร้างความมั่นใจ ฟังพอใจต่อผู้ปกครอง และชุมชน โดยมีองค์กรภายนอกเป็นผู้รับรองมาตรฐานการศึกษา เช่นเดียวกันกับ อารุง จันทวานิช และคณะ (2542 : 11) กล่าวว่าเงื่อนไขประการหนึ่งที่จะทำให้การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาดำเนินไปสู่ความสำเร็จ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ต้องแสดงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้คือนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ดังนั้นในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษาจะต้องแสดงความสามารถในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ พร้อมทั้งรายงานให้ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบความก้าวหน้าและความสำเร็จในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตลอดจนพร้อมรับการตรวจสอบ/ประเมินจากองค์กรภายนอก และผู้ปกครอง ชุมชน สังคม หรือผู้เกี่ยวข้องทุกคน (กรมสามัญศึกษา . 2542 : 9)

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า แนวคิดการประกันคุณภาพของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยกิจกรรมเหล่านั้นอยู่บนพื้นฐานของการบริหารคุณภาพ นั่นคือโรงเรียนมีอำนาจในการตัดสินใจบริหารจัดการด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ในการจัดการศึกษา ตลอดจนการแสดงความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ของโรงเรียนในการจัดการศึกษา

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวิเชียรชม

โรงเรียนวิเชียรชมเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่เลขที่ 10 ถนนวิเชียรชม ตำบลบ่อทราย อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ปรัชญาประจำโรงเรียนคือ "วิชาการเด่น เน้นระเบียบวินัย พละกายบ่มสมบุรณื เทิดทูนชาติ ศาสน์ กษัตริย์"

ประวัติของการก่อตั้งโรงเรียน

- พ.ศ. 2464 ได้เปิดทำการสอนครั้งแรกที่วัดแจ้ง อำเภอเมืองสงขลา
ชื่อ "โรงเรียนประจำตำบลบ่อทราย 1"
- พ.ศ. 2465 ย้ายจากวัดแจ้งมาอยู่ที่ดังปัจจุบัน (เดิมที่ตรงนี้เป็นจวนสมุหนเทศาภิบาล
มณฑลนครศรีธรรมราช และโรงเรียนมหาวิทยาลัยราชวูธ สงขลา)
- พ.ศ. 2478 โอนไปสังกัดเทศบาลเมืองสงขลา เปลี่ยนชื่อเป็น "โรงเรียนเทศบาล 1
สงขลา"
- พ.ศ. 2488 โอนไปสังกัดอำเภอเมืองสงขลาเปลี่ยนชื่อเป็น "โรงเรียนประจำตำบล
บ่อทราย"
- พ.ศ. 2493 โอนไปสังกัดกรมสามัญศึกษาเปลี่ยนชื่อเป็น "โรงเรียนอนนวิเชียรชม"
- พ.ศ. 2495 ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียน ปรับปรุงของจังหวัดสงขลา
- พ.ศ. 2517 เปลี่ยนชื่อเป็น "โรงเรียนวิเชียรชม" และเปิดทดลองสอนระดับ
มัธยมศึกษา (ทดลองได้ 2 ปี ยกลึก)

พ.ศ. 2522 รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน (ขนาดใหญ่)

พ.ศ. 2523 โอนไปสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2533 รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน (ขนาดใหญ่)

พ.ศ. 2537 โรงเรียนรางวัลพระราชทานห้องสมุดดีเด่น

พ.ศ. 2541 รับรางวัลโรงเรียนรางวัลพระราชทาน (ขนาดใหญ่)

โรงเรียนวิเชียรชมจัดการศึกษาเป็น 2 ระดับ ดังนี้คือ ระดับก่อนประถมศึกษา
(ชั้นอนุบาล 2) และระดับประถมศึกษา (ป.1-6) จัดชั้นเรียน 41 ห้องเรียนคือ ชั้นอนุบาล 2
จำนวน 5 ห้องเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 36 ห้อง มีจำนวนนักเรียนใน
ปีการศึกษา 2544 ทั้งหมด 2,150 คน เป็นชาย 1,123 คน หญิง 1,027 คน มีข้าราชการครู
จำนวน 86 คน จำแนกตามเพศได้ดังนี้คือ ชาย 11 คน หญิง 75 คน และนักการภารโรง 4 คน

โรงเรียนวิเชียรชมมีโครงสร้างการบริหาร คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นตำแหน่ง
บริหารสูงสุด มีผู้ช่วยผู้อำนวยการ 4 ตำแหน่ง แบ่งงานหน้าที่บริหารเป็น 6 ฝ่าย ประกอบด้วย
ฝ่ายธุรการการเงิน/บริหารทั่วไป ฝ่ายอาคารสถานที่ ฝ่ายพัฒนานักเรียน ฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน
ฝ่ายพัฒนาวิชาการ และฝ่ายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (โรงเรียนวิเชียรชม . 2545 : 1-16)

โรงเรียนวิเชียรชมได้ถือเอาการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารการศึกษา ตามแนวปฏิรูปการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกระบวนการดังกล่าวโรงเรียนได้กำหนดให้บุคลากรทุกคน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เพื่อให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสาธารณะอื่น ๆ เกิดความมั่นใจในคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการร่วมกันจัดทำแผนแม่บท หรือธรรมนูญโรงเรียน เป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน ไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลตามเป้าหมายคุณภาพที่วางไว้อย่างเป็นรูปธรรม (โรงเรียนวิเชียรชม . 2544 : คำนำ) โดยมีประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์

โรงเรียนวิเชียรชมมุ่งมั่นจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

พันธกิจ

โรงเรียนวิเชียรชมดำเนินการจัดการศึกษา โดยมีข้อตกลงร่วมกันระหว่างโรงเรียน กับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชนว่า โรงเรียนมุ่งมั่นจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ มีคุณภาพตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติทั้ง 27 มาตรฐาน

จุดเน้น

จุดเน้นด้านผลิต

1. มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์
2. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์
3. มีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ตามหลักสูตร
4. มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
5. มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น
6. มีจิตสำนึกที่เห็นประโยชน์ส่วนรวม อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

7. มีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ คนตรี และกีฬา
8. เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และปฏิบัติตามตามระบอบประชาธิปไตย
9. เห็นคุณค่าและภูมิใจในภูมิปัญญาไทย ศิลปะและวัฒนธรรมที่งดงามของไทย
10. รู้จักตนเอง พึ่งตนเองได้ มีบุคลิกภาพที่ดี
11. ปลอดภัยจากสิ่งเสพติดให้โทษและสิ่งมอมเมา
12. มีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

จุดเน้นด้านกระบวนการ

1. มีการจัดการองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงาน อย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา
 2. มีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ตามความต้องการของผู้เรียน และท้องถิ่น
 3. มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน
 4. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
 5. ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน ใน
การพัฒนาการศึกษา
 6. ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร/ครู ตามความจำเป็นและเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ
- #### จุดเน้นด้านปัจจัย
1. มีหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับท้องถิ่น มีสื่อเทคโนโลยีและทรัพยากรการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอน
 2. ครูมีความรู้ความสามารถในการแสวงหาความรู้ คิดวิเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
 3. ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ และมีครูเพียงพอ
 4. ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
 5. ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการที่ทันสมัย โปร่งใส และรู้จักชุมชน
 6. สถานศึกษามีอาคาร สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ

7. ชุมชน/ผู้ปกครอง มีศักยภาพในการสนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษา
8. ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี
9. ครูมีวิจรรณญาณความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม
สัตยาบัน

ธรรมนูญโรงเรียนวิเชียรชม จังหวัดสงขลา เป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างโรงเรียน กับ ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา การดำเนินงานของโรงเรียนวิเชียรชมในระยะ 3 ปีที่กำหนดในธรรมนูญ ฉบับนี้ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับทราบแนวทางการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาดังสาระสำคัญในประเด็นต่อไปนี้

1. จุดเน้น
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาตามจุดเน้น
3. บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง
4. การกำกับติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและรายงานผล
5. แผนงบประมาณ

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน วิเชียรชม กำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาของโรงเรียน และให้ โอกาสผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อพัฒนา คุณภาพของผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานและความต้องการของสังคม โดยการกำหนดแผนแม่บท หรือธรรมนูญโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์แห่งคุณภาพ

บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดให้ทุกส่วนของสังคมที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All For Education) นั่นคือ มีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเช่นกัน ซึ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการดังกล่าวประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

1. นักเรียน

นักเรียนเป็นผู้ที่ได้รับผลโดยตรงจากการจัดการศึกษา การได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ตามมาตรฐานการเรียนการสอนภายใต้การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านปัจจัย สิ่งอำนวยความสะดวก มีแหล่งการเรียนรู้ สื่อ อุปกรณ์ ในการเรียนรู้ที่เหมาะสม ย่อมทำให้นักเรียนมีโอกาสได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับความถนัดความสนใจ ความสามารถของตนเอง เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง แสวงหาค้นพบความรู้ และวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความสุขในการเรียนรู้ เกิดการเรียนรู้ และมีคุณลักษณะครบถ้วนตามหลักสูตร (ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย. 2545 : 111)

2. ครูผู้สอน

การนำมาตรฐานสู่โรงเรียนและห้องเรียน เป็นการบริหารโรงเรียนแบบทุกฝ่ายมีส่วนร่วม มีผลทำให้ครูผู้สอนตระหนักในความสำคัญ ใส่ใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น เพราะมีโอกาสร่วมคิดร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติงานกับทุกฝ่ายทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะมีเป้าหมาย แผนการทำงานและระบบงานชัดเจนคล่องตัว มีขวัญกำลังใจและความสุขกับการทำงานเพราะได้รับการส่งเสริมทั้งด้านการพัฒนาดน พัฒนางาน และความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน นอกจากนั้นเมื่อครูผู้สอนมีประสบการณ์การสอนแบบเน้นนักเรียนเป็นสำคัญตามมาตรฐานการเรียนการสอน จะพบว่าเป็นวิถีจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข และเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ผู้สอนก็จะมีความสุขและภาคภูมิใจในตนเอง (ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย. 2545 : 111)

3. ผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนมีโอกาสปรับเปลี่ยน และพัฒนาวิธีการบริหารจากรูปแบบที่ตนเองเป็นศูนย์กลาง การบริหาร เป็นการบริหารแบบทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่คุณภาพนักเรียนตามมาตรฐาน การบริหารงานมีลักษณะของการร่วมมือร่วมรับผิดชอบของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน จากเป้าหมายการพัฒนาโรงเรียนที่ชัดเจนและการทำงานร่วมกับเครือข่ายการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ทำให้ความรู้สึกลึกคั่นที่ผู้บริหารรู้สึกว่าคุณเองเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารโรงเรียนโดยลำพังจะลดลง และมีความรู้สึกภาคภูมิใจในความสำเร็จของการพัฒนาซึ่งเกิดจากความร่วมมือร่วมใจของทุกคนเข้ามาแทน เป็นการพัฒนาดำเนินและทักษะการบริหารแบบใหม่ ซึ่งมีลักษณะของความเป็นมืออาชีพมากขึ้น สอดคล้องกับแนวทาง

บริหารโรงเรียนโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย, 2545 : 111)

4. ผู้ปกครองนักเรียน

ผู้ปกครองนักเรียนมีโอกาสในการจัดการศึกษาของบุตรหลานมากขึ้น รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน เพราะได้ร่วมคิด ร่วมทำ และรับผิดชอบร่วมกับโรงเรียน เช่น ให้ข้อคิดเห็น ให้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับบุตรหลาน ติดตามผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา เกิดความเชื่อถือไว้วางใจมั่นใจว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ บุตรหลานของตนจะได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ เป็นคนเก่ง เป็นคนดี สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข นอกจากนั้นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองใกล้ชิดกับบุตรหลานมากขึ้น รู้จักและเข้าใจความถนัดความเข้าใจ ความสามารถของบุตรหลาน เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนและสามารถส่งเสริมการศึกษาของบุตรหลานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และมีความสุขที่ได้เห็นพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของบุตรหลาน ซึ่งเกิดจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ตนเองมี ส่วนร่วม

5. กรรมการสถานศึกษา

กรรมการสถานศึกษามีความสำคัญต่อโรงเรียนมากขึ้น เพราะมีบทบาทหน้าที่ชัดเจนในการบริหารโรงเรียน โดยการทำหน้าที่วางแผน กำหนดนโยบายแนวทางการพัฒนาโรงเรียน พิจารณาให้ความเห็นชอบในเรื่องต่าง ๆ ร่วมทำงาน ช่วยเหลือ สนับสนุน ติดตามกำกับ ประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปสู่มาตรฐาน ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาเกิดความภาคภูมิใจในการทำหน้าที่ของตนเอง ศรัทธา เชื่อมั่น และภาคภูมิใจในโรงเรียนมากขึ้น (ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย, 2545 : 111)

6. ผู้รับผลผลิตจากโรงเรียน

ผู้รับผลผลิตจากโรงเรียนซึ่งอาจเป็นหน่วยงาน โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่จะรับนักเรียนเข้าทำงานหรือศึกษาต่อ มีโอกาสร่วมกำหนดคุณลักษณะของนักเรียนตามความต้องการร่วมส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ ดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เกิดความเชื่อมั่นว่านักเรียนซึ่งเป็นผลผลิตของโรงเรียนจะมีคุณลักษณะตามเป้าหมาย หน่วยงาน

โรงเรียนหรือสถานศึกษาจะได้เยาวชนที่เป็นคนดี มีคุณภาพ มีศักยภาพพอที่จะเรียนรู้หรือช่วยพัฒนาองค์กรให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้

บทบาทหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้องการประกันคุณภาพการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของบุคลากรทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ ครู กรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรท้องถิ่น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ให้มีความชัดเจนถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองที่ต้องร่วมเตรียมการเพื่อรองรับการประเมินจากองค์กรภายนอกดังนี้

ผู้บริหาร มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1. สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรท้องถิ่น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อให้เห็นความสำคัญของการประเมินภายนอก และการเตรียมตัวเพื่อรองรับการประเมินจากองค์กรภายนอก

2. ให้ความรู้ ความเข้าใจในสาระ วิธีการประเมิน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน การจัดทำเอกสาร หลักฐาน ตลอดจนการนำเสนอผลงานในหน้าที่ของตน

4. วางแผนการดำเนินงานร่วมกับคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา เช่น การวางแผนการดำเนินงาน เพื่อเตรียมตัวรองรับการประเมินจากองค์กรภายนอก การกำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศ เอกสาร หลักฐานที่จำเป็น และสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ และการกำหนดรูปแบบและสื่อในการนำเสนอ เป็นต้น (ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย. 2545 : 158)

ครู มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1. ศึกษา หาความรู้ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายนอก การประเมินภายนอก ขั้นตอน สาระ วิธีการประเมิน ตลอดจนองค์กรที่จะมาประเมินภายนอก

2. ร่วมกับผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษาในการวางแผนดำเนินการ เตรียมตัวเพื่อรองรับการประเมินจากองค์กรภายนอก และการดำเนินการตามแผนของสถานศึกษา

3. ทำความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมายในการเตรียมตัวเพื่อรองรับการประเมินจากองค์กรภายนอกให้ชัดเจน

4. จัดเตรียมข้อมูล สารสนเทศ เอกสาร หลักฐาน ร้อยรอยต่าง ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนเองให้เป็นปัจจุบัน ถูกต้องและครบถ้วน

5. จัดเตรียมอุปกรณ์ สื่อในการนำเสนอ ตลอดจนทดลองนำเสนอข้อมูล สารสนเทศ ผลงานในความรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดความมั่นใจและสามารถนำเสนอได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย. 2545 : 158)

กรรมการสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1. ศึกษา และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินจากองค์กรภายนอก
2. ร่วมวางแผนการดำเนินงานกับสถานศึกษา ในการเตรียมตัวรับการประเมินจากองค์กรภายนอก
3. ช่วยเหลือ ให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานแก่สถานศึกษา
4. เตรียมนำเสนอข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้อง (ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย. 2545 : 158)

นักเรียน มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1. ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู และร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา
2. ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือแก่คณะครู กรรมการสถานศึกษาในการจัดเตรียมข้อมูล สารสนเทศ ตลอดจนอุปกรณ์ สื่อในการนำเสนอต่าง ๆ
3. เตรียมให้ข้อมูลแก่องค์กรประเมินภายนอก (ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย. 2545 : 158)

ชุมชน มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

ชุมชน ประกอบด้วย คณะกรรมการของสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชน และผู้แทนองค์กรชุมชน เป็นต้น มีหน้าที่ดังนี้

1. ดูแล ส่งเสริม ให้ความร่วมมือ ในการจัดการศึกษาและการพัฒนาการศึกษา ร่วมกับสถานศึกษาในชุมชนที่ตนอยู่
2. ร่วมมือ สนับสนุนสถานศึกษาในการวางแผนจัดการศึกษาให้ความช่วยเหลือ ทั้งด้านปัจจัยที่เป็นพื้นฐานทางการเรียนให้เพียงพอ
3. ร่วมมือกับสถานศึกษาในการวางแผนรับการประเมินภายนอก ให้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นจริงและให้ความร่วมมือในทุก ๆ ด้าน

4. ควรติดตามดูแลและส่งเสริมการดำเนินงานของสถานศึกษา อย่างสม่ำเสมอ
5. รับฟังข้อคิดเห็นและผลการประเมินของสถานศึกษา และร่วมหาแนวทางแก้ไข
6. ปรับปรุง ช่วยเหลือเมื่อสถานศึกษา ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน หรือได้รับ

การประเมินในระดับต่ำ

7. หาแหล่งข้อมูล แหล่งสนับสนุนปัจจัยให้กับสถานศึกษา (ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย. 2545 : 158)

บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวิเชียรชม

ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งได้แก่ ครู กรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรท้องถิ่น ให้มีความชัดเจนถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองที่ต้องดำเนินการ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม ดังนี้ (วิเชียรชม , 2544 : 63-66)

ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1. วางแผนการบริหารโรงเรียน
2. นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร
3. ให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของบุคลากร
4. วางแผนการใช้หลักสูตรให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
5. บริหารการใช้อาคารสถานที่ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด
6. ส่งเสริม สนับสนุน บุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ
7. ประสานงานกับบุคลากรและองค์กรภายนอก เพื่อประโยชน์ต่อการบริหารจัดการ
8. ปฏิบัติตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมาย
9. สร้างขวัญ กำลังใจแก่บุคลากรในองค์กรให้มีความสุขในการปฏิบัติงาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทหน้าที่

1. กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา
2. ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
3. ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของ

ท้องถิ่น

4. กำกับ ติดตาม การดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา
5. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาศักยภาพเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ

ความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ

6. เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการจัดการด้านวิชาการ
7. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน
8. ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา

หัวหน้างาน มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1. วางแผนปฏิบัติงานในฝ่ายให้เป็นไปตามนโยบายของโรงเรียน
2. นิเทศ กำกับ ติดตาม การปฏิบัติงานของบุคลากรในฝ่าย
3. จัดทำแผนภูมิสายบังคับบัญชาและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากร
4. รายงานผลการประเมินการปฏิบัติงานภาคเรียนละ 1 ครั้ง (ต่อผู้บริหาร)
5. จัดทำสารสนเทศของฝ่ายงานที่รับผิดชอบ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงาน
6. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ผู้ช่วยผู้บริหาร มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1. ร่วมกับผู้บริหารวางแผนการบริหารโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. วางแผนปฏิบัติงานในทุกฝ่ายงานที่รับผิดชอบให้เป็นไปตามนโยบายของโรงเรียน
3. นิเทศ กำกับ ติดตาม การปฏิบัติงานของบุคลากรในฝ่าย
4. ให้คำปรึกษา เพื่อแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานของบุคลากร
5. รายงานการปฏิบัติงานต่อผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอ
6. ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้บริหาร เมื่อผู้บริหารไม่อยู่ตามลำดับคนที่ 1,2,3,4
7. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ครู-อาจารย์ มีบทบาทหน้าที่

1. ทำหน้าที่สอนในรายวิชาที่ได้รับมอบหมาย
2. จัดทำแผนการสอนที่ทันสมัยให้สอดคล้องกับหลักสูตร
3. สร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยการวิจัย และทำโครงการร่วมกับนักเรียน
4. ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้มาก

ที่สุด

5. ค้นหา แนวคิด ทฤษฎีหลักการ เพื่อประยุกต์วิธีการและกระบวนการสอนให้
ทันสมัยอยู่เสมอ

6. จัดทำเอกสารหลักฐาน การประเมินผลทางวิชาการให้เป็นปัจจุบันและถูกต้องตาม
ระเบียบ

7. อบรม ปกครอง แนะนำนักเรียนให้มีระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม สามารถ
อยู่ร่วมกับสมาชิกในสังคมได้อย่างมีความสุข

8. ประสานแหล่งเรียนรู้ สถานประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อประยุกต์ใช้ในการ
การเรียนการสอน

9. ประสานงาน ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจในการพัฒนาการเรียน
การสอนทุก ๆ ด้าน

10. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย
นักการภารโรง มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1. ปฏิบัติงานด้านอาคารสถานที่ให้สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย พร้อมทั้งจะปฏิบัติ
งานทางการศึกษาได้ตลอดเวลา

2. เป็นผู้ช่วยครูในการจัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน

3. จัดเตรียมความพร้อมทางด้านสวัสดิการให้กับครู และนักเรียน

4. ปฏิบัติหน้าที่เฝ้ารักษาความปลอดภัยทรัพย์สินของทางราชการ

5. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนทุกคน

6. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ผู้ปกครอง และชุมชน มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1. ศึกษาทำความเข้าใจระเบียบของโรงเรียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและปฏิบัติได้
ถูกต้อง

2. ให้ความร่วมมือ สนับสนุนกิจกรรมที่โรงเรียน ได้จัดขึ้นทุกรูปแบบที่เป็นประโยชน์
กับการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนตามที่ต้องการ

3. ถวาย บริจาคสนับสนุนบุคลากร ให้อยู่ในระเบียบของโรงเรียน และปฏิบัติตาม
วัฒนธรรมค่านิยมอันดีงามของโรงเรียน

4. ร่วมกับโรงเรียนในการแก้ปัญหาความประพฤติ การเรียนการสอนอย่างเต็ม
ความสามารถ

5. ติดตาม ข่าวดูสารความเคลื่อนไหวในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนทุกรูปแบบ
6. แจ้งข้อมูล ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะแก่ทางโรงเรียนเพื่อประโยชน์ในการกำกับติดตามนักเรียน
7. สอดส่องดูแลบุตรหลานและนักเรียนในความปกครองไม่ให้ไปเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด

หัวหน้ากลุ่มชั้น/หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์/หัวหน้าสำนักงาน มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1. ร่วมเป็นคณะกรรมการบริหาร โรงเรียนในคณะต่าง ๆ
2. วางแผนปฏิบัติงานในกลุ่ม /งานที่รับผิดชอบ
3. นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่รับผิดชอบ
4. เสริมสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรในการปฏิบัติงานในกลุ่มที่รับผิดชอบ
5. รายงานผลการปฏิบัติงานของกลุ่ม/งาน ต่อผู้บริหาร โรงเรียนตามระยะที่กำหนด
6. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

สมาคมศิษย์เก่า ผู้ปกครอง และครูโรงเรียนวิเชียรชม มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1. รักษาเกียรติยศและเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียน
2. สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
3. สนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์
4. เสนอแนะกิจกรรมในการพัฒนาการเรียนการสอน
5. สนับสนุนเทคโนโลยี นวัตกรรมในการพัฒนาการบริหาร และพัฒนาเทคนิควิธี

การเรียนการสอน

6. สร้างความเข้าใจอันดีในหมู่ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง และครูโรงเรียนวิเชียรชม

มูลนิธิ มีบทบาทหน้าที่

1. สนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์
2. สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
3. สนับสนุนต่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

นักเรียน มีบทบาทหน้าที่

1. นักเรียนต้องเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความกตัญญู และมีความรับผิดชอบ

2. นักเรียนต้องเป็นผู้ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด
3. นักเรียนต้องเป็นผู้ใฝ่รู้ ขยันหมั่นเพียร
4. นักเรียนพึงใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เพื่อพัฒนาตนเอง
5. นักเรียนต้องปฏิบัติตามคำสั่งของครู อาจารย์เกี่ยวกับการเรียนการสอน
6. นักเรียนต้องเป็นผู้กล้าแสดงออกในทางที่ดี และสามารถเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
7. นักเรียนต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายจากครู อาจารย์ ส่งให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด
8. นักเรียนต้องแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด
9. นักเรียนต้องเคารพเพื่อพึง ครู อาจารย์
10. นักเรียนต้องไม่ประพฤติตนให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น
11. นักเรียนปกป้อง/ดูแล รักษา ทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน
12. นักเรียนต้องรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน
13. นักเรียนต้องยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย
14. นักเรียนต้องมีจิตสำนึก รู้จักเสียสละ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม
15. นักเรียนต้องไม่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดทุกชนิด
16. นักเรียนต้องมีความอดทน อดกลั้น ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายกัน
17. นักเรียนต้องไม่ลักขโมย หรือหยิบฉวยของของผู้อื่น โดยไม่ได้รับอนุญาต
18. นักเรียนต้องมาโรงเรียน และกลับตามเวลาที่โรงเรียนกำหนด
19. นักเรียนต้องพึงประพฤติตนให้สุภาพเรียบร้อย ต่อบุคลากรในโรงเรียนและบุคคลทั่วไป ทั้งในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา
20. นักเรียนต้องมีความสามัคคี รักหมู่คณะ (โรงเรียนวิเชียรฯ : 64-68)

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทุกฝ่าย มีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินการพัฒนาคุณภาพให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างให้ทุกฝ่ายเข้าใจชัดเจน และตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตน ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นเรื่องเดียวกันกับกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพ และเป็นระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และเพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ บรรลุตามวัตถุประสงค์ ได้มีหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้เสนอแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา หลายประการดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 24-28) กำหนดให้การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องประกอบด้วย

1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
6. การประเมินคุณภาพการศึกษา
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
8. การผ่องระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 10-11) ได้เสนอแนวทางในการดำเนินการ เพื่อนำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเข้าสู่ระบบการศึกษาประกอบด้วย

1. การพัฒนาบุคลากร
2. สร้างจิตสำนึกในการทำงานให้แก่บุคลากรของสถานศึกษา ให้มีความรักงาน มีความสนุกในการทำงาน เห็นว่างานเป็นส่วนสำคัญของชีวิต มีการชื่นชมผลแห่งความสำเร็จ การมีส่วนร่วมและเห็นคุณค่าในการทำงานที่ได้ทำ
3. พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีวิสัยทัศน์ในการทำงาน มีทัศนคติในเชิง

สร้างสรรค์ มีเป้าหมายชัดเจน มีความตั้งใจอย่างเด็ดเดี่ยวและอดทนที่จะไปสู่เป้าหมาย ให้คิดอย่างก้าวหน้า คิดอย่างมีอนาคต และมองการณ์ไกล

4. พัฒนาด้านความรู้ โดยการเข้าร่วมสัมมนา เข้าร่วมการฝึกอบรม และการใช้คู่มือ แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาเข้าสู่มาตรฐานต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน

5. การพัฒนาการทำงาน

6. ให้สถานศึกษามีการบริหารงานระบบคุณภาพ และมีการควบคุมคุณภาพภายใน กระบวนการทำงาน

7. ให้มีการทำงานเป็นทีม โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันแก้ปัญหา จริงใจและยอมรับซึ่งกัน และกัน มีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

7.1 ให้มีการทำงานเป็นมาตรฐานทั้งผลผลิตและกระบวนการทำงาน

7.2 ให้มีระบบการประเมินตนเอง

8. จัดให้มีระบบการประเมินสถานศึกษาและรายงานความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้ ด้านการสอน และด้านการควบคุมคุณภาพในแต่ละปีการศึกษา โดยให้สถานศึกษาหรือบุคคลภายนอกเป็นผู้ประเมิน เช่น กลุ่มโรงเรียน จังหวัด เขตการศึกษา ฯลฯ โดยเชื่อมโยงกับระบบ กลุ่มโรงเรียน

9. สร้างมาตรการจูงใจ โดยประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และกรมที่เกี่ยวข้องในเรื่องการประกาศเกียรติคุณ การเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง ฯลฯ การดำเนินงานดังกล่าวข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายอำนาจไปยังกรมต่าง ๆ รวมถึงสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้ดำเนินการในเรื่องของการประกันคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดเป็น นโยบายหนึ่งในแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 8 พุทธศักราช 2540-2544

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 12) ได้เสนอกระบวนการ ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การควบคุมคุณภาพ มีกิจกรรมสำคัญคือ

1. กำหนดมาตรฐานโรงเรียน โดยสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติพัฒนามาตรฐาน โรงเรียนที่เป็นแกนกลาง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ปรับขยายเกณฑ์มาตรฐานเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติและให้สอดคล้องกับท้องถิ่น

2. พัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติ โดยจัดทำแผนการดำเนินงานเตรียม

ความพร้อมทางด้านปัจจัยต่าง ๆ รวมทั้งบุคลากร

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบและปรับปรุงโรงเรียน

1. ตรวจสอบภายใน โดยให้โรงเรียนทำการประเมินตนเองในระหว่างการดำเนินงานตามแผนและเมื่อสิ้นสุดแผน

2. ตรวจสอบภายนอก โดยสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ใช้กระบวนการนิเทศ 100 %

3. ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนโรงเรียน โดยระดมกำลังจากทุกระดับ หน่วยงาน กลุ่มเป้าหมายสำคัญคือ โรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน

4. โรงเรียนใช้ผลการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอกทำการปรับปรุงโรงเรียน และตั้งเป้าหมายการพัฒนาที่สูงขึ้นกว่าเดิมอย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินคุณภาพ มีกิจกรรมที่สำคัญคือ

1. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ร่วมกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประเมินคุณภาพตามมาตรฐานโรงเรียนทุกโรงเรียน และทุก 2 ปี เพื่อจัดระดับคุณภาพโรงเรียน และติดตามความก้าวหน้าของคุณภาพโรงเรียนในภาพรวมของระดับประเทศ

2. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ประเมินในส่วนที่เพิ่มเติม เฉพาะของจังหวัดและใช้ผลการประเมินทั้งสองส่วนคือ ส่วนที่ประเมินร่วมกับสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ และส่วนที่ประเมินเพิ่มเติมเฉพาะของจังหวัด เพื่อจัดระดับคุณภาพโรงเรียนตามเกณฑ์ของระดับจังหวัด

3. ปรับปรุง / พัฒนามาตรฐาน ทุก 5 ปี (แผนพัฒนาละ 1 ครั้ง)

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 23) ได้เสนอแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ไว้ 6 ขั้นตอน คือ

1. การศึกษาและการเตรียมการ
2. การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา
3. การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้
4. การตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
5. การพัฒนาและการปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษา
6. การเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดและคงคุณภาพ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ประกอบด้วย การวางแผนการปฏิบัติงาน การดำเนินการตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน

ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวิเชียรชม

การศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวิเชียรชมครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยืดอกอบความคิดการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 21) ที่กำหนดแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จากผลการวิจัยการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานำร่อง ประกอบด้วย ตัวแปรดังนี้ คือ การเตรียมการก่อนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอน ควรมีการเตรียมการในเรื่องต่าง ๆ

การเตรียมการเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน เช่น ในการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายใน ให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการทำงานนั้น บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาต้องได้รับการเตรียมพร้อมให้มองเห็นคุณค่า และมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ . 2544 : 20) สอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (2544 : 108) กล่าวว่า การเตรียมการเพื่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการให้ความรู้ สร้างเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แก่ผู้บริหาร ครู

คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและนักเรียน ถ้าพบว่าบุคคลเหล่านี้โดยเฉพาะผู้บริหารมีความเข้าใจดีแล้ว ก็สามารถดำเนินการขั้นต่อไปได้ทันที เช่นเดียวกันกับ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 26) การศึกษาและการเตรียมการเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญมาก สำหรับการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพราะเป็นการสร้างการรับรู้ ความตระหนัก และการยอมรับ ตลอดจนความพร้อมในด้านต่าง ๆ ที่จะทำให้อุครูและบุคลากรทุกคนร่วมมือ ร่วมใจ ก้าวพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สำหรับบรรจง จันทมาศ (2541 : 81-83) กล่าวถึงการเตรียมการเพื่อนำไปสู่การประกันคุณภาพว่า เมื่อฝ่ายบริหารยึดมั่นอย่างจริงจังในการที่จะนำองค์กรเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพ ต้องเรียนรู้และเตรียมการดังนี้ ศึกษาการเตรียมงานในเรื่องงบประมาณที่ต้องใช้จ่าย การตั้งทีมงานเพื่อจัดเตรียมบุคลากร และการให้ความรู้แก่บุคลากร

สำหรับการเตรียมการก่อนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 22) ที่ผู้วิจัยใช้เป็นกรอบในการศึกษา ได้กล่าวถึงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ให้เป็นหนึ่งของกระบวนการบริหาร ควรมีการเตรียมการในเรื่องต่าง ๆ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยอาจดำเนินการดังนี้

1.1 การสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของกระบวนการประกันคุณภาพภายในและการทำงานเป็นทีม

1.2 การพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน

2. การแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อรับผิดชอบในการประสาน กระตุ้น กำกับ ดูแลให้บุคลากรภายในสถานศึกษา และบุคลากรภายนอกที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมกันดำเนินการ

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การเตรียมความพร้อมเพื่อนำไปสู่การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะทำให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาประสบความสำเร็จ คือการเตรียมบุคลากรดำเนินการ โดยการให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้เกิดความตระหนัก ยอมรับ ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ควรจะมีขั้นตอนหรือแนวทางการดำเนินการ ที่สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของกรมหรือกระทรวง ที่สถานศึกษานั้น ๆ ตั้งกีด สำหรับโรงเรียนวิเชียรชมเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมีโครงสร้างการประกันคุณภาพการศึกษา 3 องค์ประกอบคือ 1) การควบคุมคุณภาพ 2) การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และ 3) การประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษา

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามแนวของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 22) ที่ผู้วิจัยใช้เป็นกรอบในการศึกษา กำหนดขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน 4 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) ประกอบด้วย

- 1.1 การกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา
- 1.2 การจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย
- 1.3 การกำหนดแนวทางการดำเนินงาน
- 1.4 การกำหนดระยะเวลา
- 1.5 การกำหนดงบประมาณ
- 1.6 การกำหนดผู้รับผิดชอบ

2. การดำเนินการตามแผน (Do) ประกอบด้วย

- 2.1 การส่งเสริม สนับสนุน
- 2.2 การจัดตั้งอำนวยการความสะดวก สนับสนุนทรัพยากร
- 2.3 การกำกับ ติดตาม
- 2.4 การให้การนิเทศ

3. การตรวจสอบประเมินผล (Check) ประกอบด้วย

- 3.1 การวางกรอบการประเมิน
- 3.2 การจัดหาหรือจัดทำเครื่องมือ
- 3.3 การเก็บข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 การแปลความหมาย

3.6 การตรวจสอบ/ปรับปรุง คุณภาพการประเมิน

4. การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Action) ประกอบด้วย

4.1 ปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร

4.2 วางแผนในระยะต่อไป

4.3 จัดทำข้อมูลสารสนเทศ

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดและคงคุณภาพ ซึ่งกระบวนการเหล่านั้นประกอบด้วย การวางแผนการปฏิบัติงาน การดำเนินการตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน

การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 48 กำหนดให้สถานศึกษามีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินภายนอก

การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี เป็นการแสดงภาวะความรับผิดชอบต่อสาธารณชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยรายงานให้ทราบผลของการปฏิบัติงานในรอบปี สาธารณชนจะเป็นผู้ตรวจสอบประสิทธิภาพและประเมินความคุ้มค่า แสดงความชื่นชมหรือให้ข้อเสนอแนะเพื่อดำเนินการต่อไป (กรมวิชาการ . 2545 : 44) สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 1) กล่าวว่า การประเมินตนเองของสถานศึกษา เป็นกลไกสำคัญของระบบการประกันคุณภาพภายใน ที่ส่งเสริมและผลักดันให้การดำเนินงานของสถานศึกษา บรรลุเป้าหมายที่กำหนดร่วมกันไว้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการประเมินตนเองจะเป็นข้อมูลย้อนกลับสำหรับโรงเรียน

สำหรับแนวความคิดการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 56) ที่ผู้วิจัยใช้เป็นกรอบในการศึกษา

กล่าวถึง การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีว่า เมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินงานตามแผนและมีการประเมินผลภายในสถานศึกษาเรียบร้อยแล้ว ในช่วงปลายปีการศึกษาจะต้องจัดทำ รายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มได้รับทราบ เพื่อแสดงความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา และพร้อมที่จะรับการประเมินภายนอก โดยดำเนินการดังนี้คือ

1. การรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมิน
2. การวิเคราะห์ และสังเคราะห์ จำแนกตามมาตรฐานการศึกษา
3. การเขียนรายงาน

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เป็นกลไกสำคัญของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพราะเป็นการเผยแพร่ผลการจัดการศึกษาตลอดปีการศึกษาที่ผ่านมาให้แก่สาธารณชนรู้ เป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนเป็นแนวทางการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พอจะประมวลได้ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

โสภณ โชติรัตน์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านมาตรฐานประสิทธิภาพของการจัดการและการบริหารโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียนและห้องที่อำเภอที่ครูปฏิบัติงาน พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาด้านมาตรฐานประสิทธิภาพของการจัดการและการบริหารของโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมาก และตามตัวแปรขนาดของโรงเรียนและห้องที่อำเภอที่ครูปฏิบัติงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

สุรัช วังบุญคง (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของครูโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมและรายปีจัดอยู่ในระดับสูงกว่าระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

วิรุฬห์ แสงงาม (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประกันคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประกันคุณภาพ เพื่อรองรับมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านนำเข้า ปัจจัยด้านกระบวนการ และปัจจัยด้านผลผลิต และเพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพ เพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ ในจังหวัดปทุมธานี พบว่า ปัจจัยด้านการนำเข้า ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน บุคลากรของโรงเรียน นักเรียนและสื่ออุปกรณ์การเรียน ปัจจัยด้านกระบวนการ ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และกระบวนการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานการศึกษา ปัจจัยด้านผลผลิต ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวกับเอกสารหลักฐานหรือร่องรอยการทำงาน และผลสรุปการปฏิบัติงาน ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงบุคลากรในโรงเรียน สภาพการจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับธรรมเนียมโรงเรียน ระบบการตรวจสอบ ระบบการประเมินตนเอง ทักษะในการตรวจสอบและประเมินตนเอง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และความรู้ความเข้าใจแนวทางการประกันคุณภาพ

วรรณิ พงษ์พัฒน์พล (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12 พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับกลาง เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากมีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยมีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและเล็กมีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์การบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนไม่แตกต่างกัน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

วาสนา แสงงาม (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดปทุมธานี พบว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการศึกษาเอกชน และกรมสามัญการศึกษา ได้ดำเนินงาน โดยมีแนวทางการกำหนดมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษานำไปเป็นกรอบการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แตกต่างกันว่าสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติกระจายอำนาจ

การดำเนินงานให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกำหนดให้สถานศึกษาดำเนินงานตามแนวทางของกรมต้นสังกัด ส่วนกรมสามัญศึกษากระจายอำนาจการดำเนินงานให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ด้านแนวโน้มรูปแบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พบว่าสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยกลุ่มบุคคลที่สถานศึกษาแต่งตั้ง และสามารถนำมาเป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือธรรมนูญโรงเรียน นอกจากนี้มีระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่กำหนดลงสู่การปฏิบัติมี 2 รูปแบบ คือ 1) ยึดมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดขึ้นเป็นหลัก 2) ยึดภาระงานของสถานศึกษาเป็นหลัก ตลอดจนสถานศึกษารายงานผลการดำเนินงานสู่สาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

สมมาตร สุวรรณทวี (วรรณิ พงษ์พัฒนพล. 2542 : 37 ; อ้างอิงมาจากสมมาตร สุวรรณทวี. 2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ตั้งกีดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า มีปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา โดยส่วนรวมและแต่ละงานอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าปัญหางานกิจการนักเรียนอยู่ในลำดับหนึ่งและงานวิชาการอยู่ในลำดับหก ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์เป็นผู้บริหารต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานโดยรวมและแต่ละงานไม่แตกต่างกัน

สยาม สุ่มงาม (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษากระบวนการดำเนินงาน ปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนนาร่อง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานีพบว่า ในฐานะจังหวัดนาร่อง สำนักงานการประถมศึกษาอุทัยธานี เข้าสู่ระบบประกันคุณภาพในขั้นตอน การควบคุมคุณภาพการศึกษา มีการปรับขยายเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนให้เหมาะสมกับท้องถิ่นด้วยการทำประชาพิจารณ์ (ขณะที่ศึกษายังไม่เสร็จสิ้น) พร้อมทั้งจัดอบรมบุคลากรจำนวน 5 ครั้ง ซึ่งเป็นผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ จำนวน 50 คน เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา นำไปถ่ายทอด และนิเทศ ติดตาม การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด จำนวน 260 โรงเรียน ปัญหาที่พบคือ การนำความรู้ไปถ่ายทอดของศึกษานิเทศก์ให้กับผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ใช้วิธีการผนวกในงานปกติ คือการประชุมผู้บริหารประจำเดือน น้อยแห่งที่ใช้การฝึก อบรมพิเศษ ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนบางคนได้รับความรู้ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่า

การมีเทศก์ คำกับ ติดตาม การถ่ายทอดยังไม่เป็นระบบ และยังพบว่า ทักษะคิด และพฤติกรรม
ทำงานของบุคลากรทางการศึกษาบางคน ยังมิได้มีการเปลี่ยนแปลงขาดความรู้ ความตระหนัก
ในเรื่องของการมีส่วนร่วมของชุมชน พร้อมทั้งงบประมาณมิได้มีการจัดสรรให้สอดคล้องกับ
โครงการประกันคุณภาพการศึกษา

สุวิมล ราชธนบริบาล (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การศึกษากระบวนการประกัน
คุณภาพทางการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย พบว่า สถาบัน
อุดมศึกษาทุกแห่ง ได้มีการเผยแพร่หลักการและนโยบายเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา
ภายในสถาบัน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพ
การศึกษา ส่วนใหญ่มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับนโยบายของทบวงมหาวิทยาลัย นอกจากนี้
พบว่า สถาบันมีวิธีดำเนินงานในการจัดประชุมชี้แจง นโยบายและแนวปฏิบัติใน
การประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบัน จัดตั้งคณะกรรมการการประกันคุณภาพของสถาบัน
จัดตั้งหน่วยงาน/คณะ/และผู้บริหารรับผิดชอบ จัดทำคู่มือการประกันคุณภาพ กำหนดนโยบาย
การประกันคุณภาพการศึกษาและนโยบาย ส่งการปฏิบัติในระดับภาควิชา และกำหนดดัชนีบ่งชี้
คุณภาพของมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค

สุวิทย์ ยันอินทร์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการบริหารงานเพื่อ
การประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษาจังหวัดสระแก้ว พบว่า ปัญหาการบริหารงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของ
ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่
ด้านการปฏิรูปการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการนิเทศและสนับสนุนทาง
วิชาการและด้านมาตรฐานโรงเรียน

สุทธิ สุวรรณपाल (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
การดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐาน
โรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มี
ปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเรียงลำดับจากคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ งานวิชาการ
งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่วนด้านที่มี
ปัญหาอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ งานธุรการและการเงิน และงานกิจการนักเรียน

วันชัย ศิริชนะ (สุวิมล ราชธนบริล, 2541 : 31 ; อ้างอิงมาจาก วันชัย ศิริชนะ, 2536 : 4) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นการศึกษาแนวคิดพื้นฐาน หลักการ โครงสร้าง วิธีการและหลักเกณฑ์ ในการประกันคุณภาพของประเทศต่าง ๆ โดยใช้วิธีวิเคราะห์จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบการประกันคุณภาพ การรับรองวิทยฐานะ และนำข้อมูลมาแจกแจงเปรียบเทียบและสรุปข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ และสังเคราะห์ขึ้นเป็นรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา และได้ทำการทดลองรูปแบบที่พัฒนาขึ้นโดยใช้วิธีการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการวิจัยพบว่ากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของทุกประเทศที่ศึกษาได้เน้นถึงหลักการในเรื่องความเป็นอิสระ ควบคู่ไปกับความพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากภายนอก รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่พัฒนาขึ้น ได้ใช้กระบวนการรับรองวิทยฐานะ โดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 แบบ คือ ใช้ระบบการตรวจสอบกลไกการควบคุมคุณภาพทางวิชาการภายในสถาบันจัดให้มีขึ้น และแบบที่สอง ใช้ระบบการตรวจสอบผลการดำเนินงานสำหรับสถาบันหรือหลักสูตรที่ขอจัดตั้งหรือขอเปิดดำเนินการใหม่ โดยทั้งสองระบบมุ่งเน้นการกระตุ้นให้สถาบันอุดมศึกษามีอิสระในการกำกับดูแลตนเอง โดยการสร้างระบบควบคุมคุณภาพ ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของคณาจารย์ด้วยตนเอง

จรัส นองมาก (สมศรี หวังดี, 2541 : 40 ; อ้างอิงมาจาก จรัส นองมาก, 2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรองมาตรฐานคุณภาพโรงเรียนเอกชน แนวทางเพื่อเสริมบทบาทการแบ่งเบาภาระของรัฐ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบและวิธีการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นที่มั่นใจของผู้ปกครองที่รับบริการ และรัฐบาลที่ให้การสนับสนุนได้อย่างแท้จริงนั้น ต้องดำเนินการในลักษณะของการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตามแนวสากล

งานวิจัยต่างประเทศ

แมคเคอร์เทน (สุทธิ สุวรรณปาล, 2541 : 78 ; อ้างอิงมาจาก Mc.Curtain, 1989) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและประสิทธิผลของงาน ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียน ในอิตาลี รัฐแคลิฟอร์เนีย การวิจัยได้ให้ความสำคัญของความสามารถในวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียน โดยศึกษาความสัมพันธ์ของโรงเรียนที่มีประสิทธิผลกับความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน 8 รายการ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถเท่าไร ก็จะส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมากขึ้นเท่านั้น และผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จสูงจะ

ต้องมีทักษะในการสื่อสารเพื่อสามารถทำให้ครูในโรงเรียน ตลอดจนนักเรียน ชุมชน รู้ถึงระดับความสามารถของตนเอง

กรีน (สุรชัย วังบุญคง, 2543 : 24 ; อ้างอิงมาจาก Greene, 1983 : 931 - A) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถภาพที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดการบริหาร ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนรัฐคาโรไลนาเหนือ โดยศึกษาสมรรถภาพของงานห้าด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีทักษะต่อสมรรถภาพการจัดการบริหารไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีแนวปฏิบัติในการบริหารบุคลากรไม่แตกต่างกัน แต่คุณวุฒิยังเป็นส่วนประกอบสำคัญของความสามารถในการบริหาร

ลาวเฟลท์ (วรรณิ พจน์พัฒนพล, 2542 : 38 ; อ้างอิงใน จำรัส นองมาก, 2538 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Lwaflet, 1980) ได้วิจัยเกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพของโรงเรียนในแต่ละระดับ เพื่อใช้เป็นแนวทางให้โรงเรียนถือปฏิบัติและประเมินคุณภาพในการรับรองคุณภาพการศึกษา จะต้องมีการกำหนดมาตรฐานโรงเรียนได้แก่ จุดมุ่งหมาย องค์การบริหาร บริการนักเรียน หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน โปรแกรมเสริมหลักสูตร บุคลากร อาคารสถานที่ และการเงิน

เมย์ตัน (สุรชัย วังบุญคง, 2543 : 24 ; อ้างอิงมาจาก Mayton, 1980 : 4565 - A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนในรัฐอลาแบมา ผลการวิจัยนี้ระบุให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพสูง ย่อมมีความเข้าใจในกระบวนการบริหารงานบุคลากรของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาระดับสูง และเป็นผลย้อนให้เห็นว่า ประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียน เป็นส่วนเสริมสร้างทักษะมนุษยสัมพันธ์ในการบริหารการศึกษา อันมีผลให้การดำเนินงานทางการศึกษาของโรงเรียนเป็นไปอย่างรวดเร็วและรัดกุม

ผลจากการศึกษานอกสารและงานวิจัยดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยได้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาเรื่องที่ศึกษา สามารถนำความรู้มาจัดทำเค้าโครงวิจัยใช้เป็นกรอบความคิดและกำหนดแนวทางในการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนวิเคราะห์ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย การเลือกกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า การสร้างเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และขั้นตอนการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และ ขั้นตอนการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ศึกษาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวิเชียรชม ตั้งกีดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามธรรมนูญโรงเรียนประจำปีการศึกษา 2544 - 2546 ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน โดยใช้วิธีสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงในกลุ่มของผู้บริหาร กำหนดตำแหน่งดังนี้

ผู้อำนวยการ 1 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ 4 คน หัวหน้าระดับชั้น 1 คน หัวหน้าวิชาการ 1 คน และหัวหน้าสำนักงาน 1 คน จะได้กลุ่มตัวอย่าง 8 คน

สำหรับประชากรกลุ่มครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นตามระดับชั้น โดยมีรายละเอียด คือ สุ่มแบบแบ่งชั้นตามระดับชั้นเรียน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 โดยแบ่งเป็น ครูที่ทำหน้าที่ประจำชั้นและครูที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนอย่างเดียว

ผู้ปกครอง สุ่มแบบแบ่งตามระดับชั้นเรียนตั้งแต่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โดยแบ่งเป็นผู้ปกครองชาย หญิง ที่ประกอบอาชีพรับราชการและไม่รับราชการ

นักเรียน สุ่มแบบแบ่งตามระดับชั้นเรียนตั้งแต่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4- 6 โดยแบ่งเป็นนักเรียนชาย หญิง ที่มีผลการเรียนในภาคเรียนที่ผ่านมาในระดับสูง กลาง ต่ำ

จากนั้นสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างประเภทละ 1 คน จะได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้ ครู 12 คน ผู้ปกครอง 12 คน และนักเรียน 18 คน รวมได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 50 คน รายละเอียดดังตาราง 1 - 5

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรผู้บริหารของโรงเรียนวิเชียรชม สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2545

ผู้บริหาร ของโรงเรียนวิเชียรชม	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. ผู้อำนวยการ	1	1
2. ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	4	4
3. หัวหน้าระดับชั้น	1	1
4. หัวหน้าวิชาการ	1	1
5. หัวหน้าสำนักงาน	1	1
รวม	8	8

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูโรงเรียนวิเชียรชม สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2545

ระดับชั้น	ประชากร						กลุ่มตัวอย่าง					
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6
ครู												
1. ครูประจำชั้น	6	6	6	6	6	6	1	1	1	1	1	1
2. ครูผู้สอน	6	6	6	6	6	6	1	1	1	1	1	1
รวม					72						12	

ตาราง 3 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างของผู้ปกครองโรงเรียนวิเชียรชม สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2545

ระดับชั้น	กลุ่มตัวอย่าง						รวม
	ป.4		ป.5		ป.6		
อาชีพ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	
1. รับราชการ	1	1	1	1	1	1	6
3. ไม่ได้รับราชการ	1	1	1	1	1	1	6
รวม	2	2	2	2	2	2	12

ตาราง 4 - แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนโรงเรียนวิเชียรชม สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2545

ระดับชั้น	กลุ่มตัวอย่าง						รวม
	ป.4		ป.5		ป.6		
	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน							
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	1	1	1	1	1	1	6
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง	1	1	1	1	1	1	6
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	1	1	1	1	1	1	6
รวม	3	3	3	3	3	3	18

ตาราง 5 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างของผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษาของโรงเรียนวิเชียรชม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา
ปีการศึกษา 2545

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน
1. ผู้บริหาร	8
2. ครู	12
3. ผู้ปกครอง	12
4. นักเรียน	18
รวม	50

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือเพื่อรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ข้อมูล ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากเอกสารเกี่ยวกับ การปฏิรูปการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การประกันคุณภาพการศึกษา การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ธรรมนูญโรงเรียนวิเชียรชม ปีการศึกษา 2544 - 2546 แผนปฏิบัติงานโรงเรียน ปีการศึกษา 2545 ตารางวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนวิเชียรชม รายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนวิเชียรชม และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. การสังเกต ผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non-participation observation) แล้วบันทึกลงในแบบบันทึกการสังเกตที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น โดยยึดกรอบของสิ่งที่จะศึกษา
3. การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) ตามกรอบที่จะศึกษา ใช้วิธีสัมภาษณ์แบบรายบุคคล (individualt interview)

การสร้างเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า

การสร้างเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยสร้างกรอบที่ศึกษา โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในกรอบของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แล้วสร้างกรอบคำถามเพื่อการสัมภาษณ์ และแบบสังเกต
2. นำกรอบคำถามเพื่อการสัมภาษณ์และแบบสังเกตที่สร้างขึ้นไปปรึกษาและขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม และ ครอบคลุมตามกรอบที่กำหนดไว้
3. นำกรอบคำถามเพื่อการสัมภาษณ์และแบบสังเกตที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข ไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยแบ่งขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะ ๆ ดังนี้

1. วันที่ 25- 31 ตุลาคม พ.ศ. 2545 เป็นช่วงระยะเวลาที่ผู้วิจัยทำการสำรวจพื้นที่ทางกายภาพของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง แนะนำตัวและทำความรู้จักกับผู้ที่จะไปสัมภาษณ์ การสังเกตสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ตลอดจนประสานงานเกี่ยวกับระยะเวลาที่จะสัมภาษณ์
2. ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2545 เป็นระยะเวลาที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูล โดยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การศึกษาเอกสาร โดยระยะนี้จะมี การบันทึกข้อมูลควบคู่กันไปด้วย
3. ช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2545 เป็นระยะเวลาที่ผู้วิจัยทบทวน ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล รวมทั้งการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม ทั้งการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้รวบรวมมาแล้วทั้งหมด

วิธีการจัดเก็บข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการจัดเก็บข้อมูลด้วยวิธีดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเอกสาร เอกสารที่ผู้วิจัยนำมาใช้ประกอบการทำวิจัย คือ

1.1 เอกสารเกี่ยวกับ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวิเชียรชม ได้แก่ ธรรมนูญโรงเรียน แผนปฏิบัติงานประจำปี ตารางวิเคราะห์มาตรฐาน และตัวบ่งชี้เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียน รายงานการประเมินตนเอง

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. การสังเกต ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยศึกษาตามกรอบเนื้อหาที่วางไว้คือ

1. การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
2. การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
3. การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

3. การสัมภาษณ์ โดยการสนทนา ชักถามเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามบทบาทและหน้าที่จากบุคคลดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้าระดับชั้น หัวหน้าวิชาการ และหัวหน้าสำนักงานโรงเรียนวิเชียรชม จำนวน 8 คน

2. ครู หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครูประจำชั้น และผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนวิเชียรชม จำนวน 12 คน

3. ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้ดูแลนักเรียน ในระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนวิเชียรชม ที่ประกอบอาชีพรับราชการและประกอบอาชีพไม่ได้รับราชการ จำนวน 12 คน

4. นักเรียน หมายถึง เด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงที่ศึกษาในระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในปีการศึกษา 2545 โรงเรียนวิเชียรชม โดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง กลาง และต่ำ จำนวน 18 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสาร มาวิเคราะห์ตามกรอบเนื้อหาที่กำหนด โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะดำเนินการควบคู่ไปกับการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม จนได้คำตอบที่ชัดเจนตามกรอบที่กำหนดไว้

ขั้นตอนการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หลังจากผู้วิจัยได้รับอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว ผู้วิจัยทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อให้บัณฑิตวิทยาลัยทำหนังสือพร้อมโครงร่างวิทยานิพนธ์ 1 ชุด ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนวิเชียรชม แต่งตั้งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นโรงเรียนกรณีศึกษา พร้อมแจ้งปฏิทินการเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ตามปฏิทินการเก็บข้อมูล
3. ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนธันวาคม
4. การวิเคราะห์ข้อมูลตามขอบเขตเนื้อหา และการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
5. การเขียนรายงานการวิจัย โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแยกวิเคราะห์ตามกลุ่มของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนวิเชียรชม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา โดยเริ่มจากผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียน เกี่ยวกับการเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ตามลำดับดังนี้

ผู้บริหาร

การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

เมื่อผู้บริหารมีแนวคิดที่จะนำนโยบายประกันคุณภาพการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร สิ่งแรกที่ผู้บริหารดำเนินการคือ การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ เพื่อเป็นการสร้างความตระหนักให้เกิดแก่บุคลากรทุกฝ่าย วิธีการสร้างความตระหนัก ได้แก่ การให้ครูศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การประชุมชี้แจงทั้งกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย โดยแบ่งเนื้อหาการให้ความรู้เป็นระยะ ๆ ตามขั้นตอนของการดำเนินการ การประชุมปฏิบัติการตามช่วงระยะเวลาตามขั้นตอนการปฏิบัติจริง รวมถึงการสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมร่วมกับหน่วยงานอื่น เชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้ การศึกษาดูงาน นอกจากนี้โรงเรียนได้สร้างความตระหนักแก่ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการประชุมผู้ปกครองเพื่อประชาสัมพันธ์ชี้แจงให้เข้าใจทั้งรายกลุ่มและรายบุคคล และให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วม เช่น ร่วมเสนอแนะแนวทางพัฒนา ตลอดจนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา

เพื่อให้การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อเตรียมและดำเนินการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้คือ คณะกรรมการวิเคราะห์มาตรฐาน ประกอบด้วย ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาวิชาการเป็นประธาน และมีหัวหน้างาน 6 งานเป็นกรรมการ มีหน้าที่ศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน เพื่อรองกับการประเมิน

จากหน่วยงานภายนอก โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ตลอดจนการเตรียมเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการประเมินตนเอง ประกอบด้วย ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาวิชาการเป็นประธาน และมีหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์เป็นกรรมการ มีหน้าที่ดำเนินการให้ครูทุกคนประเมินตนเองและประเมินการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ แล้วนำข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลพื้นฐานของการกำหนดแนวทาง ในการดำเนินงานหรือปรับปรุงงาน

ปัญหาการเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน กลุ่มของผู้บริหารกล่าวว่า ในระยะแรกครูมีความสับสนเกี่ยวกับโครงสร้างและการปฏิรูประบบราชการอยู่มาก ทำให้มีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการประเมิน เช่น ผลการประเมินอาจส่งผลกระทบต่อสถานภาพและสวัสดิการของครู ประกอบกับผู้บริหารไม่มั่นใจใน กระบวนการปฏิรูประบบราชการและการปฏิรูปการศึกษา ความไม่ชัดเจนและความไม่แน่นอนในระดับนโยบาย นอกจากนี้กลุ่มของผู้บริหารกล่าวเพิ่มเติมว่า กลุ่มครูมีความกังวลเรื่องการทำหลักฐานเอกสาร และเกรงว่าตนเองมีผลงานไม่เพียงพอ กลัวไม่ผ่านการประเมิน ทั้งนี้เพราะครูอาจยึดติดกับภาพการประเมินเพื่อการแข่งขัน หรือการประเมินเพื่อการตัดสินผล อีกทั้งครูมีความรู้พื้นฐานที่แตกต่างกัน บางส่วนขาดความรับผิดชอบทำให้มีปัญหาบ้างในเบื้องต้นของการสร้างความตระหนัก สำหรับการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ในขั้นตอนของการแต่งตั้งไม่มีปัญหา แต่ในการปฏิบัติงานคณะกรรมการมีเวลาในการปฏิบัติงานไม่เต็มที่ เนื่องจากมีภาระกิจประจำ เช่น ภาระงานสอน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการก่อนประกันคุณภาพภายในของกลุ่มผู้บริหาร มีดังนี้ คือ ผู้บริหารควรศึกษารายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แล้วสรุปเป็นเอกสารประกอบการศึกษาให้คณะครูทำความเข้าใจ ซึ่งจะมีประสิทธิภาพมากกว่าการให้ครูศึกษาจากเอกสารของหน่วยงานต่าง ๆ โดยตรง นอกจากนี้เนื่องจากโรงเรียนวิเชียรชมเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวนบุคลากรมีมาก ดังนั้นเพื่อให้สะดวกและคล่องตัวในการดำเนินการของโรงเรียน เทคนิคประการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลค่อนข้างดีคือ การทำโรงเรียนใหญ่ให้เป็นโรงเรียนเล็ก โดยการแบ่งบุคลากรเป็นกลุ่ม ๆ ตามภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบ มีการมอบอำนาจและกำหนดบทบาทอย่างชัดเจน แต่ละกลุ่มประกอบด้วย หัวหน้าและคณะทำงาน

สำหรับคณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการชุดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษา กลุ่มผู้บริหารเสนอแนะว่าควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ และมีความสนใจ ติดตามเรื่องราวการประกันคุณภาพการศึกษามาโดยตลอด อีกทั้งโรงเรียนควรประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อขอคำแนะนำและแจ้งผลการดำเนินการ

การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน เป็นการปฏิบัติงานที่ต่อเนื่องจากการเตรียมการ ก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน กล่าวคือ โรงเรียนให้ครูประเมินตนเองและประเมิน โครงการที่รับผิดชอบ จากนั้นโรงเรียนแต่งตั้งกรรมการ 1 ชุด ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และหัวหน้างาน ทำหน้าที่ ดำเนินการออกแบบเครื่องมือ รวบรวมข้อมูลทั้งระดับชั้นเรียนและระดับโรงเรียน แล้ววิเคราะห์ สรุปผล หากผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี โรงเรียน พัฒนาให้ดียิ่งขึ้น และหากการปฏิบัติงานของโรงเรียนด้านใดยังด้อย ก็จะประชุมปรึกษาหารือ เพื่อวางแผนหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น โดยการจัดทำเป็นแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ธรรมนูญโรงเรียน) และแผนปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียนซึ่งแผนดังกล่าว จะต้องได้รับความเห็นชอบและอนุมัติจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จากนั้นจึงจะ ดำเนินการตามรายละเอียดของแผนและโครงการ

ในการดำเนินการตามนโยบายประกันคุณภาพภายใน และการปฏิบัติงานตามโครงการ ต่าง ๆ โรงเรียนมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการดังนี้คือ แต่งตั้งคณะกรรมการ ติดตามและประเมินผล ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่ง รับผิดชอบงานแต่ละฝ่าย และหัวหน้างาน 6 งาน จากนั้นให้ผู้ที่มีรับผิดชอบงานแต่ละฝ่าย ประเมิน โครงการร่วมกัน แล้วรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ จากนั้นโรงเรียนแจ้งผลสรุป การประเมินตนเองของแต่ละฝ่ายงานให้ทราบ เพื่อศึกษาจุดเด่นจุดด้อยของตนเอง แล้วนำมา ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น โดยการจัดกิจกรรมเสริมในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมชุมชน กิจกรรมเสริมทักษะอื่น ๆ

ในขั้นตอนของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วม โดยการรับทราบ เสนอแนะ และให้ข้อมูลย้อนกลับ ในการวิเคราะห์มาตรฐานและ ตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครองและชุมชน

ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ในประเด็นหลัก ๆ กลุ่มผู้บริหาร ไม่มีปัญหาในการดำเนินการ เพราะมีการชี้แจงให้เข้าใจและมีการวางแผน ติดตามตรวจสอบ เป็นระยะ ๆ เมื่อพบปัญหาหรือจุดบกพร่องก็จะปรึกษาหาแนวทางแก้ไข นอกจากนี้ปัญหาที่พบ เช่น ไม่สามารถปฏิบัติงานตามโครงการในแผนปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียนได้ครบทั้งหมด ทั้งนี้เพราะมีข้อจำกัดเรื่องเวลาและภาระงานอื่น ๆ แต่สามารถประเมินความสำเร็จของ โครงการคิดเป็นร้อยละ 70 - 80 ของโครงการทั้งหมด ผู้บริหารบางส่วนกล่าวว่าการปฏิบัติงาน ตามนโยบายประกันคุณภาพไม่ถึงเป็นปัญหาหรือเป็นภาระงานที่หนัก แต่บรรยากาศการทำงาน คล่องตัวเครียด เพราะคณะทำงานส่วนใหญ่ไม่แน่ใจว่าแนวทางที่โรงเรียนถือปฏิบัติถูกต้อง หรือไม่ ทั้งนี้เพราะโรงเรียนวิเชียรชมเป็นโรงเรียนแรก ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เมือง จังหวัดสงขลา ที่ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน เพื่อรองรับการประเมินภายนอกจาก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ด้านการจัดเตรียมเอกสาร ประกอบการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน กลุ่มของผู้บริหารมีความคิดเห็นที่ต่างกันคือ กลุ่มที่หนึ่ง มีความคิดเห็นว่าการดำเนินการด้านเอกสารและหลักฐานต่าง ๆ เป็นสิ่งจำเป็นทั้งต่อ ตัวครูและต่อโรงเรียน เพราะการปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตามต้องมีการบันทึกร่องรอยการดำเนินการ ไว้เป็นหลักฐาน ในขณะที่ผู้บริหารอีกกลุ่มหนึ่งมีความคิดเห็นว่า การดำเนินการประกันคุณภาพ ภายในและคณะกรรมการที่มาประเมินคุณภาพภายนอก ให้ความสำคัญในเรื่องของเอกสารมากกว่าคุณภาพของนักเรียน

การจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

การดำเนินการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี โรงเรียนมีขั้นตอน คือ แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และหัวหน้างาน 6 งาน กล่าวคือ เป็นคณะกรรมการชุดเดียวกันกับชั้นเตรียม ทั้งนี้เพื่อความต่อเนื่องและเป็นเอกภาพของการดำเนินการ หน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูล การประเมินตนเองจากคณะครูและฝ่ายงานต่าง ๆ นำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ พิจารณา ตรวจสอบ หาความเหมาะสม สร้างเกณฑ์การประเมินตามแนวมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ระบุจุดเด่นจุดด้อย ระบุการแก้ไขปรับปรุงจุดด้อย การพัฒนาจุดเด่น สรุปจัดทำเป็นรายงานการประเมินตนเอง

หรือรายงานประจำปีของโรงเรียน รายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดคือ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

สำหรับการรูปแบบการเขียนรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี โรงเรียนยึดแนวการรายงาน ตามกรอบของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) แต่ปรับให้สอดคล้องกับสภาพและบริบทของโรงเรียน เน้นการพรรณนาวิเคราะห์ประกอบด้วย ผลการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ ผลการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย และสรุปแนวทางการปรับปรุงจุดด้อยและการพัฒนาจุดเด่น ซึ่งในขั้นตอนการเขียนรายงานผู้ปกครองหรือชุมชน ไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานหรือรูปแบบ แต่จะมีส่วนในการให้ข้อมูลย้อนกลับทั้งด้วยวาจา (การสัมภาษณ์) และเป็นลายลักษณ์อักษร (การตอบแบบสอบถาม)

ปัญหาการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ผู้บริหารส่วนใหญ่กล่าวว่าไม่มีปัญหาในการดำเนินการ ทั้งนี้เพราะโรงเรียนได้จัดเตรียมเอกสารต่าง ๆ ให้พร้อม ประกอบกับคณะทำงานมีความชัดเจนในงานที่รับผิดชอบ ครูทุกคนรู้หน้าที่และมีจิตสำนึกของตนเองในการปฏิบัติงาน แต่ผู้บริหารบางส่วนกล่าวว่าการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนมีปัญหา คือ การมีส่วนร่วมของครูในการจัดทำรายงาน มีครูเพียงบางส่วนเฉพาะที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการเท่านั้นที่มีส่วนร่วม แต่โรงเรียนแก้ปัญหาโดยการให้ศึกษารายละเอียด และประชุมชี้แจงภายหลังเสร็จสิ้นการเขียนรายงาน เพื่อร่วมพิจารณา เสนอแนะ ก่อนส่งรายงานการประเมินตนเองแก่หน่วยงานต้นสังกัด และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) นอกจากนี้ผู้บริหารบางส่วนกล่าวว่าระยะเวลาในการดำเนินการค่อนข้างน้อย ทำให้บุคลากรในโรงเรียนต้องมาปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ

ข้อเสนอแนะการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ผู้บริหารกล่าวว่า โรงเรียนควรจัดทำรายงานการประเมินตนเองตามสภาพจริง รูปแบบการเขียนรายงานไม่ควรยึดรูปแบบตายตัว และโรงเรียนควรมีผลการประเมินตนเองที่มีความเป็นจริงมากที่สุด

ครู

การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

ครูส่วนใหญ่กล่าวถึง การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ดังนี้คือ โรงเรียนให้ความรู้เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาแก่บุคลากรในโรงเรียน โดยการประชุมชี้แจง ซึ่งมีการดำเนินการในสองลักษณะได้แก่ ประชุมครูทั้งหมดหรือประชุมประจำเดือนเดือนละ 1 ครั้ง และประชุมกลุ่มย่อยเฉพาะหัวหน้าฝ่ายงาน ซึ่งการประชุมชี้แจงให้ความรู้โรงเรียนได้ดำเนินการสม่ำเสมอ ผู้ที่ทำหน้าที่ให้ความรู้แก่ครู ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และวิทยากรจากภายนอกบ้างเป็นบางครั้ง มีการอบรมทางไกล โดยโรงเรียนกำหนดให้ครูทุกคนเข้าร่วม แล้วสรุปผลการอบรมเป็นรายบุคคล เป็นผลงานนำเสนอผู้บริหาร ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวโรงเรียนสามารถดำเนินการได้สะดวก ทั้งนี้เพราะโรงเรียนมีโทรทัศน์วงจรปิดทุกห้องเรียน นอกจากนี้โรงเรียนได้จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา โดยการศึกษาดูงานจากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ ประกอบกับการศึกษาเอกสารด้านประกันคุณภาพที่โรงเรียนแจก และการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา และวิธีการสอนแบบต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา

เมื่อครูมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนจัดเตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้องให้แก่ครูทุกคน เพื่อถือเป็นแนวทางการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินการให้เป็นปัจจุบัน จากนั้นโรงเรียนให้ครูทุกคนประเมินตนเอง ทำให้ครูรู้จักบกพร่อง ข้อเด่นข้อด้อยของตนเอง และพัฒนาตนเองตามข้อบกพร่องที่พบ ส่วนโรงเรียนมีการแต่งตั้งทีมงานหรือคณะกรรมการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มชั้น หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ หัวหน้าฝ่ายงาน หัวหน้าวิชาการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และผู้อำนวยการโรงเรียน

ปัญหาในการเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ครูส่วนใหญ่กล่าวว่า ไม่มีปัญหา เพราะครูทุกคนมีความพร้อมในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ โดยผู้บริหารคอยกระตุ้นให้ครูมีความตื่นตัว และโรงเรียนคอยชี้แจงให้ครูเข้าใจในกระบวนการและวัตถุประสงค์ ของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่เสมอ ประกอบกับก่อนหน้านี้โรงเรียนได้

เตรียมความพร้อมเพื่อเข้าโครงการ บริหารองค์การระบบมาตรฐานคุณภาพ (ISO) ดังนั้น การจัดเตรียมเอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียนจึงเป็นระบบ สะดวกต่อการดำเนินการขั้นตอนต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ครูบางส่วนมีความคิดเห็นว่า เนื่องจากโรงเรียนวิเชียรชมเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการแบ่งงานและมอบหมายงานให้ครูรับผิดชอบอย่างชัดเจน ทำให้ครูไม่รู้เรื่องการดำเนินงานของโรงเรียนในทุกเรื่อง โดยครูส่วนใหญ่มีหน้าที่รับนโยบายและปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพียงอย่างเดียว

การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

ครูส่วนใหญ่กล่าวว่า การปฏิบัติงานตามนโยบายประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ถือเป็นการปฏิบัติงานตามปกติ เพียงแต่ครูปรับวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกระบวนการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา เช่น วิธีการสอนแบบบูรณาการเต็มรูปแบบ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2544 วิธีการสอนบูรณาการแบบสหวิทยาการสำหรับชั้นอื่น ๆ ได้แก่ การบูรณาการเนื้อหาการสอนตามโอกาสอันสำคัญต่าง ๆ นอกจากนี้ครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ หรือเป้าหมายของโรงเรียน เช่น โรงเรียนกำหนดคุณลักษณะของนักเรียนเก่ง ดี มีสุข เป็นต้น การปฏิบัติงานของครูเป็นการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร ซึ่งครูทุกคนจะมีปฏิทินปฏิบัติงานที่โรงเรียนกำหนดให้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนแบ่งครูเป็นกลุ่ม ได้แก่ แบ่งตามกลุ่มประสบการณ์ และตามสายชั้นที่ปฏิบัติหน้าที่สอน ซึ่งในแต่ละกลุ่มมีการจัดทำแผนปฏิบัติงาน โดยการนำแผนเก่ามาวิเคราะห์ มีข้อดีข้อข้อเด่น แนวทางการปรับปรุงแก้ไข และให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผน

การวางแผนปฏิบัติการของโรงเรียนมี 2 ลักษณะคือ การวางแผนโดยฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้าสายชั้น หัวหน้าฝ่ายงานและหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ร่วมวางแผน โดยครูเป็นผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ การวางแผนปฏิบัติการลักษณะที่สอง คือ ครูผู้สอนแต่ละกลุ่มชั้นหรือกลุ่มประสบการณ์ ร่วมกันวางแผน แล้วนำเสนอต่อฝ่ายบริหารเพื่อขอความเห็นชอบและอนุมัติต่อไป เช่น ในกลุ่มสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กำหนดให้มีการประชุมปรึกษาหารือเป็นประจำทุกวันศุกร์ เพื่อร่วมกันตกลงแก้ไขปัญหาในการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน โดยเฉพาะด้านการเรียนการสอน เพื่อจะได้ถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

ในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของครู โรงเรียนมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เช่น โรงเรียนจะแจ้งปฏิทินการปฏิบัติงานให้แก่ครูทุกคน มีการกำหนดส่งเอกสารบันทึกการปฏิบัติงานต่าง ๆ อย่างชัดเจน เช่น ส่งบันทึกการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกวันจันทร์ บันทึกการดื่มนมทุกวันศุกร์ เป็นต้น ซึ่งในกรณีที่ครูส่งไม่ตรงตามกำหนด ผู้อำนวยการโรงเรียนจะแจ้งเตือนให้ทราบ นอกจากนี้โรงเรียนมีการติดตามการปฏิบัติงานของครูด้วยวิธีการนี้เทศพบปะ พูดคุย ปรึกษาหารือ ตรวจสอบห้องเรียน การร่วมกันแก้ปัญหาหรือปรับปรุงข้อบกพร่องให้ดีขึ้น กิจกรรมการนิเทศเป็นกิจกรรมตามนโยบายของผู้บริหาร ซึ่งแบ่งดำเนินการตามสายชั้นและปฏิบัติเป็นประจำทุกเดือน เดือนละ 1 ครั้ง ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศประกอบด้วยคณะกรรมการ 3 คน คือ หัวหน้าสายชั้น ซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการอีก 2 คนจากการเลือกของครูในสายชั้น ในกรณีนี้เทศหัวหน้าสายชั้น จะเปลี่ยนหัวหน้าชุดเป็นหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ ที่ครูหัวหน้าสายชั้นปฏิบัติงานสอน ดังนั้นครูทุกคนจะต้องมีสมุดบันทึกการนิเทศ เพื่อแสดงผลการพัฒนาตนเองด้านปฏิบัติการสอน การศึกษาหาความรู้ ตลอดจนการพัฒนาสื่อการสอนหรือการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งหัวหน้าสายชั้นจะรวบรวมเพื่อนำเสนอต่อผู้บริหารเดือนละ 1 ครั้ง

สำหรับการปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ โรงเรียนมีการตรวจสอบและประเมินผลหลังจากดำเนินการเสร็จสิ้น โดยการให้ครูแต่ละฝ่ายงานเป็นผู้ประเมิน เพื่อนำผลการประเมินที่ได้ จัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนต่อไป ซึ่งกิจกรรมพัฒนางานดังกล่าวโรงเรียนวิเชียรชมได้ถือปฏิบัติมานานแล้ว นอกจากนี้ในส่วนของครูเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน ต้องสรุปผลการปฏิบัติงานทั้งหมดของตนเองรายงานต่อผู้บริหาร

ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ครูส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการปฏิบัติงานและไม่ถือเป็นการภาระงานที่หนัก ทั้งนี้เพราะครูทุกคนมีความร่วมมือในการดำเนินงาน มีการพบปะพูดคุยและปรึกษาหารือ เพื่อแก้ปัญหการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ประกอบกับครูที่ได้รับการปลูกฝังให้มีความตื่นตัวในการพัฒนาตนเองจนเป็นนิสัย ดังแต่ก่อนโรงเรียนเข้าร่วมโครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยครูมีความคิดเห็นว่าเมื่อปฏิบัติตามนโยบายของโรงเรียนแล้ว จะเป็นผลดีทั้งต่อตัวครูและนักเรียน นอกจากนี้ครูได้กล่าวเพิ่มเติมถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนคือ จำนวนนักเรียนที่มีมากเกินไปประมาณ 50 - 56 คน ต่อห้องเรียน

การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

ครูส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำรูปแบบ รายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ยกเว้นครูที่ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการจัดทำ เช่น หัวหน้าฝ่ายงาน หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นต้น ในส่วนของครู จะมีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการให้ข้อมูลการประเมินตนเองของครู โดยโรงเรียนเป็นผู้กำหนดรูปแบบการประเมิน ให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

ปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ครูส่วนใหญ่กล่าวว่าไม่มีปัญหา ทั้งนี้เพราะโรงเรียนเตรียมเอกสารพร้อมทั้งอธิบาย ชี้แจงวิธีการเขียนให้เข้าใจอย่างชัดเจน และครูมีความคิดเห็นว่าการประเมินตนเองเป็นเรื่องที่ดี ทำให้ครูได้รู้รูปแบบและแนวทางการประเมินตนเอง รู้ข้อบกพร่องของตนเอง ได้พัฒนาตนเอง และพัฒนาการเรียนการสอน นอกจากนี้ครูบางส่วนมีความคิดเห็นว่า แบบประเมินตนเองมีเนื้อหาค่อนข้างละเอียด มีข้อปลีกย่อยมากเกินไป ทำให้เสียเวลากับการเตรียมเอกสารค่อนข้างมาก และการเขียนข้อมูลบางรายการครูไม่สามารถเขียนได้ ทั้งนี้เพราะงานหน้าที่รับผิดชอบไม่เอื้อต่อหัวข้อนั้น ๆ เช่น เป็นครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เมื่อมีการประเมินผลงาน โดยทั่วไปค้นสังกัดหรือหน่วยงานอื่น ๆ มักกำหนดระดับการจัดกิจกรรมทางวิชาการ ให้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 รวมกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทำให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ขาดโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม ส่งผลให้ครูที่รับผิดชอบสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีปัญหาในการประเมินตนเองด้านการสร้างผลงานต่อชุมชนและประเทศชาติ

ผู้ปกครอง

การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

ผู้ปกครองส่วนใหญ่ ไม่รู้เรื่องนโยบายประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน แต่ผู้ปกครองส่วนใหญ่เข้าใจเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ตลอดจนแนวทางการจัดการศึกษาใหม่ๆ เช่น เรื่องกิจกรรมการเรียนการสอน ของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ชี้แจง ให้ผู้ปกครองเข้าใจนโยบายและแนวทาง

ปฏิบัติ โดยการประชุมผู้ปกครองในทุกช่วงต้นของภาคเรียน ภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยโรงเรียน
ดำเนินการประชุมผู้ปกครองแบ่งตามชั้นเรียน ทั้งนี้เพื่อให้โรงเรียนสร้างความเข้าใจได้อย่าง
ทั่วถึง ในขณะที่เดียวกันผู้ปกครองก็มีโอกาสได้ซักถาม เพื่อสร้างความเข้าใจได้อย่างทั่วถึงเช่นกัน

ปัญหาในการเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้ปกครอง
ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา ทั้งนี้เพราะไม่เข้าใจความหมายของคำว่า ประกันคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะ ในการเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า การดำเนินการเรื่องใดก็ตามหากมีการเตรียมการก่อนเป็นสิ่งที่ดี
และเห็นควรให้มีการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เพราะจะทำให้นักเรียนมีความรู้ มีทักษะ
มีความสามารถ และนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
หากโรงเรียนสามารถดำเนินการได้ตามนโยบายที่กำหนด

การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

ผู้ปกครองทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ตามนโยบายประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษาของโรงเรียน ทั้งนี้เพราะโรงเรียนมีโครงการที่กำหนดให้แก่แต่ละห้องเรียน
มีคณะกรรมการห้องเรียน ซึ่งมีหน้าที่พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของโรงเรียน
รวมถึงกิจกรรมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน คณะกรรมการดังกล่าวประกอบด้วย
ผู้ปกครองนักเรียนของห้องนั้นๆ โดยมีครูประจำชั้นและครูผู้ช่วย ทำหน้าที่เลขานุการและ
ที่ปรึกษา มีการแบ่งฝ่ายงานและหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน เช่น ประธาน รองประธาน
เหรัญญิก ฝ่ายกิจกรรม ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายแนะแนว ฝ่ายบริการ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ และฝ่ายพัฒนา
สภาพแวดล้อม เป็นต้น

กิจกรรมที่ผู้ปกครองในรูปของคณะกรรมการห้องเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เช่น
ประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น พบปะสังสรรค์ ระหว่างผู้ปกครอง ครู
และนักเรียนภายในห้อง กิจกรรมซ่อมบำรุงโต๊ะ เก้าอี้ สื่อการเรียนการสอน กิจกรรมเข้าค่าย
กิจกรรมทัศนศึกษาตามสถานที่ต่างๆ กิจกรรมพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา กิจกรรม
พัฒนาคัดแต่งห้องเรียน กิจกรรมการสอนพิเศษ กิจกรรมการให้บริการอาหารและน้ำดื่ม เป็นต้น

ปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้ปกครองส่วนใหญ่กล่าวว่า
ว่า ไม่มีปัญหาในการมีส่วนร่วมดำเนินการ ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองให้ความร่วมมืออยู่ในเกณฑ์ดี
ถึงแม้ว่าผู้ปกครองบางส่วนจะมีภาระกิจไม่สามารถร่วมกิจกรรมได้ นอกจากนี้ผู้ปกครองมี
ความคิดเห็นว่า การที่โรงเรียนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ โรงเรียน

เป็นเรื่องที่ดีทำให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ได้รู้จักกัน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น อีกทั้งผู้ปกครอง ได้รับรู้ปัญหาและพฤติกรรมของนักเรียน ได้รู้ว่ามีนักเรียนเรียนอะไรบ้าง ตลอดจนได้ร่วมให้ คำปรึกษา หาแนวทางการแก้ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน

อย่างไรก็ตามมีผู้ปกครองบางส่วนมีปัญหา ในการมีส่วนร่วมดำเนินการตามนโยบาย ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองมีความประสงค์เข้าร่วม กิจกรรมแต่ไม่มีเวลา และมีผู้ปกครองบางส่วนมีความคิดเห็นว่า ผู้ปกครองมีศักยภาพแตกต่างกัน ทำให้สามารถร่วมมือได้แตกต่างกัน ผู้ปกครองที่มีศักยภาพด้อยกว่ามีความรู้สึกไม่ค่อยมั่นใจ และไม่ค่อยกล้าเข้าร่วมกิจกรรม

ข้อเสนอแนะในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า โรงเรียนควรจัดให้มีโครงการที่ให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่อไป หรือจัดให้มีโครงการในลักษณะอื่นๆ ที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วม ผู้ปกครองบางส่วนมีข้อเสนอแนะแตกต่างกันคือ กิจกรรมที่จัดบางห้องเรียนมีมากเกินไป บางห้องเรียนมีน้อยเกินไป นอกจากนี้โรงเรียนควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง ได้มีความรู้ความเข้าใจอย่างทั่วถึง เกี่ยวกับผลดีและผลเสียของการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้ปกครอง จะทำให้กิจกรรมการมีส่วนร่วมก่อให้เกิดประโยชน์มากขึ้น

การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

ผู้ปกครองไม่เข้าร่วม ในการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีของโรงเรียน แต่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองของนักเรียน ซึ่งผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าการประเมินตนเองของนักเรียนเป็นสิ่งที่ดี เพราะทำให้ผู้ปกครองได้รู้การบ้านของนักเรียน รู้ผลการทำงาน และรู้ผลพัฒนาการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้ผู้ปกครองบางส่วนเคยได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ข้อควรปรับปรุงแก้ไขของโรงเรียน โดยโรงเรียนมีแบบสอบถามให้ผู้ปกครองประเมิน

ปัญหาและข้อเสนอแนะ ผู้ปกครองกล่าวว่าไม่มี ทั้งนี้เพราะ ไม่ได้มีส่วนร่วม ในการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีของโรงเรียน

นักเรียน

การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

นักเรียนไม่เคยรับรู้เกี่ยวกับ นโยบายการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียน รวมถึงคำว่าประกันคุณภาพการศึกษา นักเรียนส่วนใหญ่ก็ไม่เคยรู้จักหรือ ได้ยิน มาก่อน มีเพียงส่วนน้อยที่เคยได้ยินจากการบอกกล่าวของเพื่อนและครู แต่นักเรียนก็ไม่มีความรู้ หรือเข้าใจความหมาย

ปัญหาและข้อเสนอแนะ เนื่องจากนักเรียน ไม่รู้เรื่องนโยบายการดำเนินการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน จึงไม่ปัญหาและข้อเสนอแนะ

การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

นักเรียนกล่าวถึงวิธีการสอนของครูมีหลายวิธี ได้แก่ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตอบ คำถาม สอนเนื้อหาที่นอกเหนือจากแบบเรียน บางครั้งก็เขียนบนกระดาน ให้นักเรียนอ่าน หนังสือแล้วทำแบบฝึกหัด ค้นคว้าในห้องสมุด ทำกิจกรรมกลุ่ม ทำแฟ้มสะสมงาน ทำโครงการ ทำรายงานผลการศึกษาค้นคว้า ทำงานตามใบงาน ให้นักเรียนฝึกพูดฝึกเขียน และมีการใช้สื่อ ประกอบการสอน เช่น ให้อุปกรณ์ แผ่นพับ บัตรคำ ซึ่งกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่ จะจัดในห้องเรียน แต่บางครั้งก็จัดนอกสถานที่ เช่น เรือแพะจำ ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องวิทยาศาสตร์ สวนนก พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด เป็นต้น นอกจากนี้พบว่า ในระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยกำหนดให้จัดกิจกรรม ดังกล่าวทุกสัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน นักเรียนให้ความเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนแบบบูรณาการว่า เป็นวิธีสอนที่ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น แต่นักเรียนรู้สึกเหนื่อย เพราะกิจกรรม ส่วนใหญ่เป็นการปฏิบัติภาคสนาม

ด้านกิจกรรมที่นอกเหนือจากการเรียนการสอน โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม การเรียนรู้นักเรียน ได้แก่ กิจกรรมบูรณาการวันสำคัญ กิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน กิจกรรม วันภาษาไทย กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมห้องสมุด กิจกรรมชมรม กิจกรรมแข่งขันทักษะ ทางวิชาการ กิจกรรมตลาดนัดวิชาการ กิจกรรมแข่งขันกีฬา ประกวดวาดภาพ ประกวดการแสดงบนเวที กิจกรรมวัน 80 ปีวีชัยรรม กิจกรรมวัน 7 มหัตถรย์วันประณม วิชัยรรม เป็นต้น

ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการสอนของครู นักเรียนส่วนใหญ่พอใจ ไม่มีปัญหา เพราะทำให้นักเรียนเรียนรู้เรื่อง นักเรียนได้ฝึกค้นพบความสามารถของตนเอง สำหรับปัญหาของนักเรียนบางส่วนที่เกี่ยวกับวิธีการสอนของครูคือ จำนวนของนักเรียนที่ค่อนข้างมาก ทำให้เวลาครูสอนไม่ค่อยได้ยินเรียนไม่รู้เรื่อง สำหรับปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมนอกเหนือการเรียนการสอน นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการร่วมกิจกรรม ทั้งนี้เพราะนักเรียนมีความคิดเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ดี ทำให้นักเรียนสนุก มีอิสระในการทำงาน ได้แสดงความสามารถของตนเอง เช่น ชมรมขนมไทย นักเรียนให้ได้ฝึกทำขนม ชมรมคณิตศาสตร์ทำให้นักเรียน ได้ฝึกหัดคิดเลขเก่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการสอนของครู นักเรียนมีความคิดเห็นว่าบางวิชา ครูใช้วิธีการสอนไม่สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน เช่น วิชางานบ้าน แต่ครูให้นักเรียนวาดรูปแทนการปฏิบัติจริง บางวิชานักเรียนอยากให้ครูตั้งใจสอนมากกว่านี้ และบางวิชานักเรียนต้องการให้ครูเพิ่มในส่วนของเนื้อหาวิชาที่สอน ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมนอกเหนือจากการเรียนการสอน นักเรียนบางส่วนกล่าวว่า ขณะที่ร่วมกิจกรรมพฤติกรรมของนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ค่อยเรียบร้อย และนักเรียนบางส่วนกล่าวว่า กิจกรรมนอกเหนือการเรียนการสอนของโรงเรียนมีมากเกินไป จนไม่ค่อยได้เรียนหนังสือ ไม่มีเวลาทำงานตามใบงาน แต่นักเรียนบางส่วนมีความเห็นแย้งกันว่า กิจกรรมที่มีอยู่ไม่มากหรือน้อยเกินไป และเสนอแนะให้โรงเรียนจัดกิจกรรมพานักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่ และจัดกิจกรรมที่เสริมความสามารถของนักเรียน เป็นต้น

การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

นักเรียนไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง กับการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีของโรงเรียน แต่นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องการประเมินตนเองของนักเรียน เช่น การประเมินด้านการเรียน ประเมินชิ้นงาน ประเมินคุณลักษณะทางจริยธรรม เป็นต้น มีนักเรียนบางส่วนที่มีความรู้เรื่องประเมินตนเองของโรงเรียนจากการบอกกล่าวของครู ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีบุคคลจากภายนอกมาประเมินตรวจเยี่ยมโรงเรียน นักเรียนต้องประพฤติตัวให้เรียบร้อย ดูแลความสะอาดของห้องเรียน

ปัญหาและข้อเสนอแนะ นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีของโรงเรียน ทั้งนี้เพราะนักเรียนมีความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับ

การประเมินตนเองเป็นสิ่งที่ดี นักเรียนและผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการประเมิน ทำให้นักเรียน
ได้รู้ข้อมูลของตนเอง และสามารถพัฒนาปรับปรุงตนเองในส่วนที่บกพร่องให้ดียิ่งขึ้น

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการศึกษาค้นคว้า อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะ สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ตามลำดับดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนวิเชียรชม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ในประเด็นต่อไปนี้

1. การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
2. การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
3. การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ศึกษาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวิเชียรชม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นการสัมภาษณ์และการสังเกตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบบสัมภาษณ์ที่สร้างเป็นแบบสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) และใช้วิธีสัมภาษณ์แบบรายบุคคล (individual interview) โดยศึกษาตามกรอบเนื้อหาที่กำหนดในความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า คือ การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน การจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ส่วนการสังเกตผู้วิจัยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non-participating observation) แล้วบันทึกลงในแบบบันทึกการสังเกตที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น และถ่ายภาพประกอบ

หลังจากสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตเพื่อการวิจัยเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำเสนอและขอคำแนะนำจากประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงให้เหมาะสมและครอบคลุมตามกรอบที่กำหนด จากนั้นจึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนวิเชียรชม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสามารถเก็บรวบรวมได้ครบตามกำหนด ดังนี้ คือ ผู้บริหารจำนวน 8 คน ครูจำนวน 12 คน ผู้ปกครอง จำนวน 12 คน และนักเรียนจำนวน 18 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 50 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์และการสังเกตมาวิเคราะห์ตามกรอบเนื้อหาที่กำหนด คือ การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี โดยการวิเคราะห์ข้อมูล จะดำเนินการควบคู่ไปกับการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม จนได้คำตอบที่ชัดเจนตามกรอบที่กำหนดไว้

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนวิเชียรชม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา สรุปผลได้ดังนี้

1. การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนวิเชียรชมเริ่มด้วยการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในโรงเรียน ให้มีความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน และการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง รู้นโยบายการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพื่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

กระบวนการสร้างความตระหนักและพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ได้แก่ การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การศึกษาดูงาน การเข้าร่วมอบรมกับหน่วยงานอื่น การประชุมชี้แจง การประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งจัดเป็นกลุ่มใหญ่ในรูปแบบของ การประชุมประจำภาคเรียนสำหรับผู้ปกครอง การประชุมประจำเดือนสำหรับครูทั้งโรงเรียน และการประชุมกลุ่มย่อยสำหรับฝ่ายงาน หรือ คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้ง ซึ่งการประชุมชี้แจงโรงเรียนดำเนินการบ่อย ๆ ตามระยะเวลา และขั้นตอนของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ผู้ที่ทำหน้าที่ให้ความรู้ได้แก่

ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายพัฒนาวิชาการ และวิทยากรจากภายนอก

นอกจากนี้โรงเรียนได้แต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้างาน 6 งาน และหัวหน้าสายชั้น มีหน้าที่ศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา จัดทำเกณฑ์และ ดำเนินการประเมิน สรุปผลและจัดทำรายงานการประเมินตนเอง

เมื่อนุคลากรในสถานศึกษา มีความตระหนัก มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาระดับหนึ่ง โรงเรียนให้ครูประเมิน การปฏิบัติงานของตนเอง ตามแบบการประเมินที่โรงเรียนกำหนดให้ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพภายในต่อไป

ปัญหาการเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ของโรงเรียนวิเชียรชมใน ขณะนั้น เป็นปัญหาที่พบในกลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ ความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับโครงสร้างและนโยบาย การปฏิรูประบบราชการและการศึกษาของไทย คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งมีเวลา ปฏิบัติงานไม่เต็มที่ ทั้งนี้เพราะมีภาระกิจประจำการสอน ต้องมาปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน กลุ่มผู้บริหารมี ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำเอกสาร ประกอบการศึกษาเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา คือ ควรสรุปเป็นประเด็นหรือขั้นตอนที่สำคัญ เพื่อง่ายแก่การเข้าใจและย่นระยะเวลาการศึกษา สำหรับการบริหารจัดการ โรงเรียนควรแบ่งบุคลากรเป็นกลุ่ม ๆ แล้วมอบหมายความรับผิดชอบ และอำนาจให้อย่างชัดเจน เพื่อความมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับประกันคุณภาพภายใน ควรเป็นผู้ที่มีความรู้หรือติดตาม เรื่องราวการประกันคุณภาพการศึกษามาโดยตลอด

จากการสังเกตสรุปได้ว่า โรงเรียนได้เตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน อย่างจริงจัง เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ มีทักษะและตระหนักเห็นความสำคัญ

ของการประกันคุณภาพภายใน จากการสังเกตการสัมภาษณ์กลุ่มครู ซึ่งตอบคำถามด้วยความมั่นใจและมีใจความในทิศทางเดียวกันคือ การเตรียมความพร้อมของบุคลากรด้วย การประชุมชี้แจง โดยผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการและวิทยากรจากภายนอก จากนั้นโรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบดำเนินการ

2. การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนวิเชียรชม เป็นการดำเนินงานที่ต่อเนื่องจากการเตรียมการก่อนดำเนินการก่อนประกันคุณภาพภายใน ดังนั้นคือ โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการ 1 ชุด ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ตัวแทนครู (ครูหัวหน้างานหรือครูหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์) ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลทั้งระดับชั้นเรียนและระดับโรงเรียน ตามที่โรงเรียนจัดให้ครูได้ทำการประเมินตนเอง และประเมินโครงการที่รับผิดชอบตั้งแต่ในขั้นของการเตรียมการ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินตนเองของโรงเรียน ทำให้ครูและโรงเรียนรู้จักเด่นจุดด้อยของตนเอง ความรายละเอียดของมาตรฐานและตัวบ่งชี้ นำไปสู่การประชุมเพื่อหา แนวทางแก้ไขปรับปรุงมาตรฐานที่ยังด้อย และพัฒนามาตรฐานที่เด่นให้ดียิ่งขึ้น โดยการจัดทำเป็นแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ธรรมนูญโรงเรียน) แผนปฏิบัติการประจำปี และการพัฒนาตนเองของครูในส่วนที่ยังบกพร่อง เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ วิทยทัศน์ เป้าหมาย ของโรงเรียนตามแนวทางของการปฏิรูปการศึกษา

จากแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (ธรรมนูญโรงเรียน) และแผนปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียนนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งทางโรงเรียนกำหนดปฏิทิน การปฏิบัติงานที่แน่นอนและชัดเจน ทำให้ครูปฏิบัติงานเป็นระบบและแนวเดียวกัน ในขั้นตอนนี้โรงเรียนมีกระบวนการติดตามและประเมินผลอย่างใกล้ชิด เช่น ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนของครู โรงเรียนใช้กิจกรรมการนิเทศในรูปแบบของการช่วยเหลือ พบปะ พูดคุย ร่วมกันแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองของครู ซึ่งโรงเรียนใช้กระบวนการกระจายอำนาจให้แก่ผู้บริหารระดับล่าง คือ หัวหน้ากลุ่มชั้น เป็นประธานกรรมการในการนิเทศของแต่ละระดับชั้น จากนั้นรวบรวมผลการนิเทศรายงานต่อผู้บังคับบัญชาระดับสูง คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน

นอกจากนี้โรงเรียนสามารถติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยให้ครูรายงานผลการปฏิบัติงานทั้งภาระกิจเฉพาะบุคคล งานตามโครงการที่รับผิดชอบ และการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน ต้องรายงานผลการปฏิบัติงานต่อผู้บริหารทั้งสิ้น เพื่อให้ผลการรายงาน

นำเชื่อถือ โรงเรียนได้แต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และหัวหน้างานทั้ง 6 งาน การติดตามและประเมินผล เป็นกระบวนการที่โรงเรียนวิเชียรชมได้ถือปฏิบัติมาเป็นเวลานาน ผลการรายงานเป็นข้อมูลสำหรับ พัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

ในส่วนของผู้ปกครองและชุมชน โรงเรียนมีโครงการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมเป็นกรรมการห้องเรียน มีหน้าที่เสนอแนะ สนับสนุน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่พัฒนาต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในห้องที่ตนเป็นกรรมการ ซึ่งการดำเนินการที่ผ่านมาผู้ปกครองตื่นตัว และให้ความร่วมมืออยู่ในเกณฑ์ดี

ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ประชากรกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการดำเนินงาน ทั้งนี้เพราะการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ตามบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในแต่ละกลุ่มให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี อยู่ในระดับที่น่าพอใจ ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน เป็นปัญหาที่ไม่ได้เกิดจากการดำเนินการตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา และเป็นปัญหาที่ทุกกลุ่มตัวอย่างกล่าวถึง นั่นคือ ปัญหาจำนวนนักเรียนในแต่ละห้องเรียนที่มีจำนวนมากเกินไป ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการด้านต่าง ๆ ในห้องเรียน โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากนี้มีปัญหากับการไม่สามารถปฏิบัติงานได้ครบ ตามแผนปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน ทั้งนี้เพราะมีภาระงานที่นอกเหนือจากงานประจำค่อนข้างมาก

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน กลุ่มครูและกลุ่มนักเรียนไม่มีข้อเสนอแนะ สำหรับกลุ่มผู้ปกครองเสนอแนะให้โรงเรียนมีโครงการต่าง ๆ ที่ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่อไป และกลุ่มผู้บริหารมีข้อเสนอแนะ คือ การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ควรมุ่งเน้นที่การพัฒนานักเรียนมากกว่าการดำเนินงานเกี่ยวกับเอกสาร

จากการสังเกตสรุปได้ว่า โรงเรียนดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพที่ผู้เรียน โดยขั้นตอนแรกดำเนินการประเมินตนเองตามสภาพจริงที่เป็นอยู่ขณะนั้นเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนา ซึ่งขณะสัมภาษณ์กลุ่มครูแสดงบันทึกรายงานการประเมินตนเอง จากนั้นนำผลที่ได้เป็นข้อมูลวางแผนพัฒนาการศึกษา สังเกตได้จากเอกสารประกอบการสัมภาษณ์คือ ธรรมนูญโรงเรียนปีการศึกษา 2544 - 2546 และแผนปฏิบัติงาน

ประจำปี 2544 และ ปี 2545 ในการดำเนินการตามแผนมีการติดตามและประเมินผล สังเกตได้จากบันทึกการนิเทศของครู ซึ่งมีร่องรอยของการตรวจสอบจากผู้บริหารที่เป็นปัจจุบัน

ส่วนจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองสังเกตได้ว่า ผู้ปกครองแสดงออกซึ่งความชื่นชมและภาคภูมิใจเมื่อได้พุดถึงโรงเรียนและกิจกรรมที่ตนเองได้มีส่วนร่วม สำหรับนักเรียนสามารถตอบคำถามได้คล่องแคล่ว ชัดเจน กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผย และยังสังเกตพบอีกว่า ในเวลาราชการ มีผู้ปกครองเข้าออกบริเวณโรงเรียนตลอดเวลา แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาด้วยความโปร่งใส นอกจากนี้สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปภายในโรงเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพของ ผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษาที่โรงเรียนกำหนด ดังภาพประกอบในภาคผนวก

3. การจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เมื่อโรงเรียนได้ดำเนินการตามแผน มีการติดตามประเมินผล และปรับปรุงงานเรียบร้อยแล้ว ในช่วงปลายปีโรงเรียนจะต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ซึ่งโรงเรียนวิเชียรชมมีการดำเนินการดังนี้คือ แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SSR)) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ครูหัวหน้ากลุ่มชั้นและตัวแทนครู มีหน้าที่ศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา จัดทำเกณฑ์และดำเนินการประเมิน สรุปผลและจัดทำรายงานการประเมินตนเอง

ในขั้นตอนการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง หรือรายงานประจำปีของโรงเรียน ประชากรกลุ่มนักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินการ กลุ่มผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลประเมินการปฏิบัติงานของโรงเรียน โดยการให้สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม กลุ่มประชากรที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการคือ กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครู ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ ส่วนครูคนอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลพื้นฐานได้แก่ ประเมินการปฏิบัติงานของตนเอง และการปฏิบัติงานตามโครงการที่รับผิดชอบ

สำหรับรูปแบบการเขียนรายงานการประเมินตนเอง โรงเรียนวิเชียรชมกำหนดขึ้นใหม่ โดยยึดแนวทางการเขียนของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) แต่ปรับให้สอดคล้องกับสภาพและบริบทของโรงเรียน เน้นการพรรณนาวิเคราะห์ มีสาระดังต่อไปนี้ คือ ผลการวิเคราะห์ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ผลการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด วิเคราะห์จุดด้อย จุดเด่น สรุปแนวทางการปรับปรุงจุดด้อยและการพัฒนาจุดเด่น

ปัญหาการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี กลุ่มผู้ปกครองและนักเรียน ไม่มีปัญหาในชั้นตอนนี้ เพราะไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินการ สำหรับกลุ่มครูกล่าวว่า หัวข้อการประเมินค่อนข้างละเอียด มีข้อปลีกย่อยมาก และกลุ่มผู้บริหารกล่าวว่า ในการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ครูมีโอกาสร่วมการดำเนินการเพียงส่วนน้อย เฉพาะส่วนที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการเท่านั้น นอกจากนี้เวลาในการดำเนินการค่อนข้างจำกัด ทำให้ต้องมาปฏิบัติงานนอกเวลาราชการหรือในวันหยุดราชการ

ข้อเสนอแนะ สำหรับการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี กลุ่มผู้บริหารมีข้อเสนอแนะดังนี้คือ โรงเรียนควรจัดทำรายงานการประเมินตนเองตามสภาพจริง การเขียนรายงานไม่ควรยึดรูปแบบตายตัว และมีผลของการประเมินที่มีความเป็นจริงมากที่สุด

จากการสังเกตสรุปได้ว่า การจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี โรงเรียนดำเนินการ โดยแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ ส่วนบุคลากรอื่นในสถานศึกษามีส่วนร่วมเพียงให้ข้อมูลเบื้องต้น การสังเกตจากการสัมภาษณ์ พบว่าครูที่เป็นหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ หัวหน้าสายชั้น หรือหัวหน้างาน สามารถตอบคำถามให้ข้อมูลได้ชัดเจน ครบถ้วนกว่าครูคนอื่น ๆ สอดคล้องกับการสังเกตคำสั่งโรงเรียนวิเชียรชม ที่แต่งตั้งบุคลากรในสถานศึกษาเป็นคณะกรรมการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ประกอบด้วยบุคลากรดังต่อไปนี้คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ครูหัวหน้าสายชั้น หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ และหัวหน้างาน นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงเอกสารประกอบการสัมภาษณ์ ได้แก่ ตารางวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายใน รายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนวิเชียรชม เป็นต้น

จากการศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนวิเชียรชม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา อาจกล่าวได้ว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน แต่ละขั้นตอนเป็นการดำเนินงานที่ต่อเนื่องเป็นวัฏจักร เป็นกระบวนการที่เกี่ยวโยงกัน ไม่สามารถแยกขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งออกจากกัน ได้โดยสิ้นเชิง

อภิปรายผล

จากผลการสรุปข้อมูลเกี่ยวกับ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนวิเชียรชม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา มีประเด็นที่จะอภิปรายดังนี้

1. การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

โรงเรียนวิเชียรชม เตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ด้วยการเตรียมความพร้อมของบุคลากร ด้วยการสร้างความตระหนักให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่าและความสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน และแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบดำเนินงาน

เหตุที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า การดำเนินการเรื่องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นเรื่องใหม่สำหรับวงการศึกษาของไทย โดยเฉพาะสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) ทำให้มีปัญหาเรื่องความชัดเจน ความเข้าใจ ในเชิงปฏิบัติทั้งผู้บริหารและครู จากผลการวิจัยของสุวิมล ว่องวานิช และคนอื่น ๆ (สุวิมล ว่องวานิชและคนอื่น ๆ ; อ้างอิงมาจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 165-166) ได้ให้ความสำคัญของการเตรียมความพร้อมของบุคลากร ก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งมีวิธีการดังนี้คือ การสร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญ ด้วยการประชุมชี้แจงโดยแกนนำของโรงเรียน เชิญวิทยากรจากภายนอก และประชุมกลุ่มย่อยเพื่อพบปะกันของคณะทำงาน จากนั้นพัฒนาให้มีความรู้และทักษะ แล้วจึงค่อยดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการ เช่นเดียวกับ ขั้นตอนการเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) (2544 : 22) ที่ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยการสร้างความตระหนักและพัฒนาความรู้ ทักษะ และการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อรับผิดชอบในการประสาน กระตุ้น กำกับ ดูแลให้บุคลากรภายในสถานศึกษาสถานศึกษาและบุคลากรภายนอกที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมกันดำเนินการ ในขณะที่รัฐพล ชุมวรฐายี (2545 : 19) มีความเห็นว่า การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ควรเริ่มต้นด้วยการแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อศึกษาและดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา จากนั้นจึงจะดำเนินการให้ความรู้แก่ครูและบุคลากร สำหรับการแต่งตั้งคณะกรรมการ ควรเป็นผู้บริหารหรือผู้ช่วยผู้บริหารเป็นหัวหน้า ขณะที่สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 24-25) เสนอให้คำนึงถึงโครงสร้างการบริหารในการแต่งตั้งคณะกรรมการ กล่าวคือฝ่ายที่รับผิดชอบงานใดควรรับผิดชอบพัฒนา และประเมินคุณภาพงานนั้น

น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อการเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของบุคลากรด้านการให้ความรู้ เนื่องจากการดำเนินการประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร และมนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการบริหาร ความเจริญก้าวหน้าขององค์กรขึ้นอยู่กับคุณภาพของมนุษย์ ดังนั้นในการพัฒนาบุคลากรควรพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและครอบคลุม ในลักษณะของการพัฒนาแบบองค์รวม ประกอบด้วยการพัฒนาส่วนบุคคล (personal development) การพัฒนาวิชาชีพ (professional development) และการพัฒนาองค์กร (organization development) (ถวิล มาตรฐาน. 2544 : 235) ทั้งนี้เพราะ การพัฒนาและประสิทธิผลที่เกิดขึ้นในระดับบุคคล ส่งผลต่อการพัฒนาระดับกลุ่ม และระดับโรงเรียนให้มีประสิทธิผลมากขึ้น ซึ่งการพัฒนาเป็นการสร้างให้เกิดแนวคิดในเรื่องต่อไปนี้คือ การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมและร่วมคิดทำ การกระจายอำนาจทางการศึกษา และการแสดงความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ สำหรับการแต่งตั้งคณะกรรมการเกี่ยวกับการเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการควรเป็นชุดเดียวกันหรือเกี่ยวโยงกันบ้าง เป็นเอกภาพในการดำเนินการ ส่วนคุณสมบัติของคณะกรรมการนอกจากเป็นโดยตำแหน่ง เช่น ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ หัวหน้างานหรือหัวหน้ากลุ่มชั้น ควรประกอบด้วยตัวแทนครูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจ หรือมีความสนใจเรื่องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และที่สำคัญที่สุด ผู้บริหารจะต้องมีบทบาทเป็นผู้ร่วมงานกับบุคลากรและเป็นที่พึงให้คำปรึกษาร่วมตัดสินใจ จึงจะทำให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ

2. การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

โรงเรียนได้ดำเนินการโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่สืบเนื่องมาจากชั้นเตรียม ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลตามกรอบเนื้อหามาตรฐานและตัวบ่งชี้ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์เพื่อหาจุดเด่น จุดด้อย และแนวทางพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ตามกระบวนการดังต่อไปนี้คือ การวางแผน ซึ่งโรงเรียนจัดทำในรูปแบบของ

แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ธรรมนูญโรงเรียน) และแผนปฏิบัติงานประจำปี จากนั้นเป็นขั้นการนำแผนคุณภาพการศึกษาไปปฏิบัติ โดยมีการกำกับติดตาม นิเทศ บันทึกรายงานและรายงานผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงงาน ทั้งงานที่เป็นงานโครงการและการงานเฉพาะบุคคล

เหตุที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีการศึกษากระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จากเอกสารหรือแหล่งความรู้ของหน่วยงานต่าง ๆ แล้วนำมาจัดเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน เช่น ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของกรมสามัญศึกษา (2543 : 23) ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนคือ การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ การตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษา และการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก ขณะที่การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) (2544 : 21) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ การวางแผนการปฏิบัติงาน(plan) ดำเนินการตามแผน(do) ตรวจสอบประเมินผล(check) และนำผลการประเมินมาปรับปรุง(action) กรมวิชาการ (2545 : 24-25) กล่าวถึงระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และการผ่องระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา กรมวิชาการ (2545 : 20) กล่าวถึงการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาว่า เป็นการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน ตามช่วงระยะเวลาที่กำหนด ขณะที่ฐิฎพธ ชุมวรฐายี (2545 : 21-25) กล่าวว่าจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การจัดทำข้อมูลพื้นฐานและสารสนเทศทางการศึกษา การจัดทำมาตรฐานคุณภาพของสถานศึกษา การจัดทำธรรมนูญสถานศึกษาหรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสุดท้ายคือการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เช่นเดียวกันกับกรมสามัญศึกษา (2543 : 30) ที่กล่าวว่าวางแผนประกันคุณภาพการศึกษามุ่งประกอบคือ การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาและพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษา การจัดทำธรรมนูญ

สถานศึกษา การจัดทำแผนปฏิบัติงานโรงเรียน การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา นอกจากนี้ สุวิมล ว่องวาณิช และคนอื่น ๆ (สุวิมล ว่องวาณิช และคนอื่น ๆ ; อ้างอิงมาจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 18) กล่าวเสริมว่าการวางแผนต้องให้ความสำคัญกับ การเตรียมบุคลากร ให้เกิดการทำงานแบบมีส่วนร่วมและมีความรู้ ความเข้าใจ ซึ่งผู้บริหารมีบทบาทสำคัญมาก

การนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปใช้ กรมวิชาการ(2545 : 26) กล่าวถึง การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพหมายถึง การกำกับติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ให้บรรลุเป้าหมายตามที่แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษากำหนดไว้ โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจน ครอบคลุมงานและ โครงการของสถานศึกษา

การตรวจสอบและติดตามผล สุวิมล ว่องวาณิช และคนอื่น ๆ (สุวิมล ว่องวาณิช และคนอื่น ๆ ; อ้างอิงมาจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 187) กล่าวว่า สถานศึกษาควรมีระบบการติดตามงาน โดยการจัดประชุม รายงานความก้าวหน้า โดยกำหนดวันเวลาที่แน่นอนตายตัว จะมีความก้าวหน้าในการดำเนินการ ดีกว่าสถานศึกษาที่ใช้วิธีการติดตามแบบไม่เป็นทางการ นอกจากนี้การติดตามด้วยระบบที่เป็นลายลักษณ์อักษร จะช่วยให้การดำเนินการเป็นไปตามแผนปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น สำหรับวิธีการนี้เทศ สุวิมล ว่องวาณิช และคนอื่น ๆ (สุวิมล ว่องวาณิช และคนอื่น ๆ ; อ้างอิงมาจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 143) เสนอแนวคิดว่าคณะกรรมการนิเทศควรประกอบด้วย ผู้มีความรู้ ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน น่าจะทำให้เกิดผลดีกับสถานศึกษามากขึ้น สำหรับ ญัฐพล ชุมวรฐายี (2545 : 27) มีความคิดเห็นว่าคณะกรรมการนิเทศกำกับติดตาม ควรประกอบด้วย ผู้บริหารระดับต่าง ๆ กำกับติดตามงานตามที่แผนกำหนด แล้วแจ้งผลการนิเทศและข้อสังเกตให้ผู้รับผิดชอบทราบ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการต่อไป

การพัฒนาและปรับปรุงงาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) (2543 : 53) กล่าวถึงการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานไว้ 2 ลักษณะคือ นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงงานของตนเองและปรับปรุงแผนการดำเนินงานได้เลย กับการนำผลการประเมินไปใช้ในการจัดทำแผนในภาคเรียนหรือปีการศึกษาต่อไป โดยมีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยที่ต้องปรับปรุง หาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไข ส่วนญัฐพล ชุมวรฐายี (2545 : 29-31) กล่าวถึงการปรับปรุงและพัฒนา หมายถึง การปรับปรุงและพัฒนามาตรฐานคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา และการพัฒนาปรับปรุงมาตรฐานการปฏิบัติงาน

น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หากเป็นการดำเนินการโดยใช้หลักการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดการทำงานแบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในทุกขั้นตอน โดยได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากผู้บริหารสถานศึกษา นอกจากนี้ ในการดำเนินการเป้าหมายคุณภาพต้องเน้นคุณภาพของผู้เรียน การดำเนินการโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของการประกันคุณภาพภายใน อันประกอบด้วย นักเรียนมีคุณภาพตามความคาดหวังของโรงเรียนชุมชนและสังคม โดยมีพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ สังคม สมบูรณ์ตามวัย มีจริยธรรม ความรู้ ความสามารถและความถนัดตามที่ท้องถิ่นกำหนด สอดคล้องตามศักยภาพของนักเรียน และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ผู้บริหารและคณะครูมีการพัฒนางานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ผลงานเป็นที่ยอมรับในความเป็นมืออาชีพ และโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ชุมชน สังคม ให้ความเชื่อมั่นและพร้อมที่จะให้การสนับสนุน (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง, 2544 : 38)

3. การจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

โรงเรียนดำเนินการโดยแต่งตั้งคณะกรรมการ จัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SSR) ซึ่งประกอบด้วยครูและผู้บริหาร ทำหน้าที่ประเมิน เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ระบุ จุดเด่น จุดด้อย และแนวทางการแก้ไขปรับปรุง โดยโรงเรียนได้ปรับปรุงรูปแบบการเขียน รายงานให้สอดคล้องกับสภาพและบริบทของโรงเรียน โดยยึดรูปแบบของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(สมศ.) เป็นหลัก การเขียนเน้นการพรรณนาวิเคราะห์ แล้วรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดและผู้เกี่ยวข้องทราบ

เหตุที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนั้นน่าจะเป็นเพราะว่า โรงเรียนต้องแสดงความรับผิดชอบ ในการจัดการศึกษาให้แก่ ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ ทุกสิ้นปีการศึกษา และข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีต่อไป จากผลการวิจัยของสุวิมล ว่องวาณิชและคนอื่น ๆ (สุวิมล ว่องวาณิช และคนอื่น ๆ : อ้างอิงมาจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 225-226) กล่าวว่า สถานศึกษา ที่ทำงานด้านการประเมินผลภายในได้สำเร็จ เป็นสถานศึกษาที่ผู้บริหารหรือคณะทำงานมีการกำกับติดตามการทำงานที่เป็นระบบและทำอย่างเป็นทางการ สมนึก จันทร์ักษ์ (2545 : 26) กล่าวว่า การประเมินตนเองกับการประเมินโครงการมีความแตกต่างกันที่ การประเมินโครงการ เป็นการตรวจสอบถึงผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์และหาจุดเด่นจุดด้อย แต่การประเมินตนเองจะยึดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเป็นหลัก ใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริงและประเมินอย่าง

ต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา ส่วนรายงานการประเมินตนเอง เป็นการสรุปภาพรวมของ ผลการประเมินตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่กำหนด จากนั้นเขียนรายงานการประเมิน ตนเองให้กับหน่วยงานต้นสังกัด ตลอดจนเผยแพร่ต่อชุมชน สำหรับ ธนาพร ชุมวรฐาปี (2545 : 6-7) กล่าวถึงเนื้อหาสาระของการจัดทำรายงานการประเมินตนเองที่ต้องนำเสนอมี 2 แบบ ทั้ง นี้ขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้รับข้อมูล แบบแรกเป็นการรายงานที่มีรายละเอียดครบถ้วน เน้นเชิงวิชาการ ใช้สำหรับรายงานหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ประเมินภายนอก ส่วนแบบที่สองเป็นรายงาน สรุปผล เพื่อเผยแพร่ให้กับกลุ่มผู้ปกครองและชุมชน โดยนำเสนอโดยการบรรยาย ใช้ภาษาที่ เข้าใจง่ายและมีความยาวไม่มากนัก นอกจากนี้ สุวิมล ว่องวาณิชและคนอื่น ๆ (สุวิมล ว่องวาณิช และคนอื่น ๆ : อ้างอิงมาจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 239-240) กล่าว เพิ่มเติมว่า สถานศึกษาคงมีการวางระบบการประเมินที่มีฐานการทำงานจากโรงเรียน (school-based evaluation) เรียกว่าการประเมินที่อิงโรงเรียน และเป็นระบบที่ยึดติดกับ การทำงานปกติ (built-in evaluation) โดยเริ่มมีการพัฒนาแกนนำที่มีความรู้ ความสามารถและ ทักษะการทำงานที่เป็นที่ยอมรับ สิ่งที่สถานศึกษาคงดำเนินการคือ การกำหนดรูปแบบ การปฏิบัติงาน ตามองค์ประกอบของการทำงานซึ่งอยู่ในระบบย่อย 5 ระบบ ได้แก่ ระบบ การวางแผนและปฏิบัติ ระบบการตรวจสอบการประเมิน ระบบการรายงานผลการประเมิน และระบบการใช้ผลการประเมิน โดยเฉพาะการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (self study report) ต้องมีเนื้อหาสาระและ รูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่าย สะท้อนผลการศึกษาดตนเอง ได้้อย่างแท้จริง ส่วนกรมวิชาการ (2545 : 43-45) ได้กล่าวถึงสาระสำคัญของการรายงาน คุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา สรุปผล การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษา สภาพและผล การพัฒนาสถานศึกษา ตามเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ ของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา และแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในปีต่อไป

น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงาน ประจำปี หากมีการผลักดันให้บุคลากรทำงานด้วยความเข้าใจ หลักของการประเมินผลภายใน ทำงานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และมุ่งมั่นที่จะนำผลไปใช้ พัฒนาการศึกษา รวมถึงการทำให้เป็น ส่วนหนึ่งของวิถีการทำงานปกติ การประเมินควรเริ่มต้นด้วยมาตรฐานที่โรงเรียนคิดว่า สามารถดำเนินการได้เร็วและง่าย ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมบุคคลให้คุ้นเคยกับระบบการทำงาน และเกิดทัศนคติที่ดีต่อการประเมินผลภายใน สำหรับคณะกรรมการที่ทำหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูล

ควรมีความรู้เกี่ยวกับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ สามารถสรุปผลการประเมินได้อย่างกระชับและชัดเจน นอกจากนี้ควรเป็นการประเมินผลตามสภาพจริง ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานที่มีหน้าที่ผลิตหรือพัฒนาคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา ควรพัฒนาผลผลิตให้มีคุณลักษณะส่งเสริมต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. ในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรใช้หลักการมีส่วนร่วม การร่วมคิดร่วมทำการกระจายอำนาจ และการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. ควรศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) ที่ประสบความสำเร็จ เพื่อให้ได้แนวทางการดำเนินการที่หลากหลายและชัดเจนยิ่งขึ้น
3. ควรศึกษารูปแบบการจัดทำเอกสาร ประกอบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ส่วนหนึ่งเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับเอกสาร เช่น แบบการประเมินตนเอง รายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เป็นต้น

บรรณานุกรม

- การประถมศึกษาอำเภอรัตนบุรี, สำนักงาน. รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีการศึกษา พ.ศ. 2544. สงขลา : สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอรัตนบุรี, 2544.
- การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา, สำนักงาน. รายงานผลการปฏิบัติงานสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ในช่วงปี พ.ศ. 2544. สงขลา : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา, 2545.
- กิตติมา ปริดีติลล. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรพิพัฒน์, 2532.
- อุสยา ดันติผลาชีวะ. "การประกันคุณภาพการศึกษาในทางปฏิบัติ," การศึกษาพยาบาล 12(2) : 77 ; พฤษภาคม-สิงหาคม 2544.
- เกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัย. นโยบายและทิศทางการปฏิรูปการศึกษา การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการประเมินคุณภาพภายนอก. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2544.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการวิจัย. การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : วิ.ที.จี.คอมมิวนิเคชั่น, 2543.
- _____ . คู่มือบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2538.
- _____ . แนวทางการประกันคุณภาพภายในเขตการศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543 ก.
- _____ . แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ : สถาปัตย์, 2544.
- _____ . รายงานการวิจัย. ระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ: การอุดมศึกษา(Quality Assurance and Accreditation). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การประกันคุณภาพการตามกรอบมาตรฐานสากล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (เมษายน 3,45) การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.

www.onpec.moe.go.th/enjournal/std/STANDARD/quality, 2545.

_____. (พฤษภาคม 22 , 45) นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานปีงบประมาณ2545.

www.onpec.moe.go.th//B9%E2%82%BA%D2%C2.default.htm, 2545.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.

_____. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536. ถ่ายเอกสาร.

_____. เอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองหลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีพัฒนาข้าราชการครู เพื่อเข้าสู่ตำแหน่งสายงานบริหารในสถานศึกษา. มปท., มปป

_____. เอกสารประกอบคำบรรยายหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536. ถ่ายเอกสาร.

คณะกรรมการข้าราชการครู, สำนักงาน. การประเมินคุณภาพการศึกษา:ศึกษาเฉพาะกรณีครูทายาทระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : มปท., 2541.

จรัส นอมมก. "บทบาทของผู้บริหารในการนิเทศภายในหน่วยงาน," กองทุนส่งเสริมการศึกษาเอกชน. 3(30) : 27 ; กันยายน 2533 ข.

ช่วงโชติ พันธุเวช. "การประกันคุณภาพการศึกษา," แก้วเจ้าจอม. 1(1) : 34 ; 2544.

เชาว์ มณีวงษ์. การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์, 2533. บรรจง จันทมาศ. ระบบบริหารคุณภาพ ISO 9000. กรุงเทพฯ : ศ.เอเชียเพรส, 2541.

ณัฐพล ชุมวรฐาธิ. บันไดสู่การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : นึก พอยท์, 2545.

ถวิล มาตรฐาน. "การบริหารจัดการโดยโรงเรียนเป็นฐาน," ปฏิรูปการศึกษา. 1(8) : 12 ; มกราคม 2542.

ถวิล มาตรฐาน. การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ School-Based Management : SBM. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม, 2544.

- ถวิล อนันตพงศ์. ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ กศม.สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2544.
- ธนพร ชุมวรฐายี. การเขียนรายงานเชิงประเมินตนเองของสถานศึกษา(SSR). กรุงเทพฯ : นิคพอซท์, 2545.
- ธาริ วาริสัจด์ และ ปิยะชาติ โชคพิพัฒน์. "แนวทางการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของหน่วยงาน," วิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 10(2) : 59 ; เมษายน 2543.
- บรรจง จันทมาศ. ระบบบริหารคุณภาพ ISO 9000. กรุงเทพฯ : ส.เอเซียเพรส, 2541.
- บุญโฮ หอของนางไทร. ศึกษาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตการศึกษา 4. วิทยานิพนธ์ กศม.สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2544.
- ประกอบ คุณารักษ์และคนอื่น ๆ. สภาพความพร้อมของหน่วยงานทางการศึกษาต่อการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : มปท., 2543.
- ปฏิบัติการปฏิรูปการศึกษา, ศูนย์. รายงานความก้าวหน้าการปฏิรูปการศึกษาในรอบ 16 เดือน (กรกฎาคม 2542 – พฤศจิกายน 2543). กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, มปป.
- ปฏิรูปการศึกษา, สำนักงาน. สังคมได้อะไรจากการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2544.
- พนัส หันนาคินทร์. การบริหารงานบุคคลในโรงเรียน. พิษณุโลก : โครงการตำรามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2524.
- พัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย, ชมรม. การพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ. ชัยนาท : ชัยนาทโมเดิร์นโฮม, 2545.
- ภาณุวัฒน์ ภักดีวงศ์. "ความสัมพันธ์ระหว่าง"โรงเรียน-ประชาชน-ชุมชน"ยุทธศาสตร์หนึ่งในการประกันคุณภาพการศึกษา," ข้าราชการครู, 36(4) : 2541.
- กัญญา สาธร. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- เมธี ปิณฑนานนท์. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : พัทธอักษร, 2525.
- รุ่ง แก้วแดง. ประกันคุณภาพการศึกษา ทุกคนทำได้ไม่ยาก. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2544.

- วรรณิ พงษ์พัฒน์พล. การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษา จังหวัด เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา. 2542. ถ่ายเอกสาร.
- วัลลภ สุวรรณดีและคนอื่น ๆ. รายงานวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประเด็นการศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์, 2541.
- วรินทร์ สิ้นสูงสุด. ชุดฝึกอบรม "ISO 9001 ระบบการบริหารคุณภาพการศึกษา". กรุงเทพฯ : วันทิพย์, 2542.
- _____. การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : สยามมิตรการพิมพ์, 2542.
- วาสนา แสงงาม. รูปแบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2542. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย ดันศิริ. คำอธิบายพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศึกษายุชน, 2542).
- วิชัย โกชนา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นวพร จูทอง เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงเรียนบ้านเขาแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2545.
- วิชาการ, กรม. "การประกันคุณภาพการศึกษา," 108 ปี กระทรวงศึกษาธิการและการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2543.
- วิชาการ,กรม. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา : กรอบและแนวการดำเนินงาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.
- วิเชียรชม, โรงเรียน. ธรรมนูญโรงเรียนวิเชียรชม ปีการศึกษา 2544-2546. สงขลา : โรงเรียนวิเชียรชม, 2544.
- วิเชียรชม, โรงเรียน. รายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนวิเชียรชม. สงขลา : โรงเรียนวิเชียรชม, 2545.
- วิรุฬห์ แสงงาม. การประกันคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2543. ถ่ายเอกสาร.

วีรพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์. คู่มือพัฒนาระบบคุณภาพสู่มาตรฐาน ISO 9002. กรุงเทพฯ : น้าอักษร, 2541.

ศึกษานิเทศก์กรมสามัญ. หน่วย, กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการประกันคุณภาพของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. การประกันคุณภาพเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2540.

_____. การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.

_____. การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.

_____. 108 ปี กระทรวงศึกษาธิการและการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542.

_____. วิสัยทัศน์: การประกันคุณภาพแผนยุทธศาสตร์สู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2544.

_____. เอกสารประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษามัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2544.

สงวน สุทธิเสีสรุณ. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชัยศิริการพิมพ์, 2529.

สงบ ลักษณะ. "ก้าวไกลของการประกันคุณภาพการศึกษา," www.moe.go.th/mainz/article-sagob/article45-5.htm, 28 มกราคม 2545.

สมชาย วรกิจเกษมกุล. "การประกันคุณภาพการศึกษา: อนุกรมมาตรฐาน ISO 9000," การวัดผลการศึกษา, 21(63) : 61 ; มกราคม - เมษายน 2543.

สมนึก จันทร์กย. "การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเชิงกลางประชาพัฒนา," วิชาการ, 5(4) : 26 ; เมษายน 2545.

สมศักดิ์ สันธูเวชญ์. "การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน," ปฏิรูปการศึกษา, 1(1) : 12 - 13 ; กุมภาพันธ์ 2542.

สมศรี หวังดี. การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของครูโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2541. ถ่ายเอกสาร.

- สยาม สุ่มงาม. กระบวนการดำเนินงาน ปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหา การประกันคุณภาพ การศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนนาร่อง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี วิทยานิพนธ์ คศ.ม.กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541. ถ่ายเอกสาร.
- เต็มฤทธิ์ กางเพ็ง. "การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา:ยุทธศาสตร์สำคัญ เพื่อเตรียมรับการประเมินภายนอก", วิชาการ, 4 (9) : 18 ; กันยายน 2544.
- เต็มฤทธิ์ กางเพ็ง. "การพัฒนาโรงเรียนเพื่อเตรียมการประกันคุณภาพการศึกษา", วิชาการ, 4 (10) : 10 ; ตุลาคม 2545.
- ศุภันท์ ชุมมิ่ง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นวพร จุทอง เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงเรียนบ้านทุ่งนาเคียน อำเภองะนะ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2545.
- สุทธิ สุวรรณปาล. ปัญหาและสาเหตุของปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2541. ถ่ายเอกสาร.
- สุรัชย์ วังบุญคง. ศึกษาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของครูโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2543. ถ่ายเอกสาร.
- สุรัฐ ศิลปอนันต์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในอนาคต. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาสภา, 2543.
- _____ เส้นทางสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาไทย:แนวทางการดำเนินงาน การปฏิรูปการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- สุวิทย์ ชันอินทร์. ปัญหาการบริหารงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2541. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิมล ราชชนบริบาล. การศึกษาระบบการการประกันคุณภาพทางการศึกษาในสถาบันอุดม ศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2541. ถ่ายเอกสาร.
- โสภณ โชติรัตน์. การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านมาตรฐานประสิทธิภาพของการจัดการและการบริหารของโรงเรียนเอกชน

ประเภทอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ กศม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2544. ถ่ายเอกสาร.

อ่ำรุ่ง จันทวานิช. แนวคิดและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการพื้นฐานการปฏิรูปการศึกษาเพื่อปวงชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542 ก.

อุทัย คุลยเกษม. การปฏิรูปการศึกษา ความหมาย ขอบเขต และความเป็นไปได้ในการปฏิรูปการศึกษา การสร้างสรรค์ภูมิปัญญา. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง , 2539.

ภาคผนวก ก.

หนังสือขอความอนุเคราะห์

(เสามา)

ที่ ทม 2301/5722

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

28 ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนวิเชียรชม

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางสาวนพร จุทอง เป็นนิสิตปริญญาโท สาขาวิชา
เอกการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่องศึกษาการดำเนินการ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวิเชียรชม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสงขลา

โดยมีคณะกรรมการปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.วิระชัย เสมารักดี ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร.จรัส ยศวิทยากรณ์ กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอกความอนุเคราะห์
อนุญาตให้นิสิตดังกล่าวดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูลของโรงเรียนวิเชียรชม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ
โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ฉันทัส ทองช่วย

(อาจารย์ ดร.ฉันทัส ทองช่วย)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

กลุ่มงานบัณฑิตศึกษา

โทร... โทรสาร 0-744-3988

ภาคผนวก ข.
กรอบคำถามเพื่อการสัมภาษณ์
แบบบันทึกการสัมภาษณ์
และแบบบันทึกการสังเกต

กรอบคำถามเพื่อการสัมภาษณ์ ชุดที่ 1
(สำหรับผู้บริหาร)

การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

1. โรงเรียนมีการเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หรือไม่ อย่างไรบ้าง
2. ท่านมีปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หรือไม่ อย่างไรบ้าง

การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

1. โรงเรียนมีขั้นตอนในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อย่างไรบ้าง
2. ในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน มีรายละเอียดอย่างไรบ้าง
3. ท่านมีปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในแต่ละขั้นตอนหรือไม่ อย่างไรบ้าง

การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

1. โรงเรียนมีขั้นตอนในการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี อย่างไรบ้าง
2. ท่านมีปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี หรือไม่ อย่างไรบ้าง

กรอบคำถามเพื่อการสัมภาษณ์ ชุดที่ 2

(สำหรับครู)

การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

1. ท่านมีการเตรียมตัว เพื่อรองรับการดำเนินงานตามนโยบายการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน หรือไม่ อย่างไรบ้าง
2. ท่านมีปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การเตรียมตัวเพื่อรองรับการดำเนินงานตามนโยบายประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน หรือไม่ อย่างไรบ้าง

การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

1. เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน ท่านมีขั้นตอนในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างไรบ้าง
2. ท่านมีปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบ เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน หรือไม่ อย่างไรบ้าง

การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

1. ครูมีบทบาทหน้าที่ ในการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีของโรงเรียนหรือไม่ อย่างไรบ้าง
2. ท่านมีปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี หรือไม่ อย่างไรบ้าง

กรอบคำถามเพื่อการสัมภาษณ์ ชุดที่ 3
(สำหรับผู้ปกครอง)

การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

1. ท่านได้รับทราบเกี่ยวกับ นโยบายการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ของโรงเรียน หรือไม่ อย่างไรบ้าง
3. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ การดำเนินการตามนโยบายประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ของโรงเรียน อย่างไรบ้าง

การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

1. ท่านมีส่วนร่วม ในการดำเนินการตาม นโยบายประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ของโรงเรียน หรือไม่ อย่างไรบ้าง
3. ท่านมีปัญห和建议เสนอแนะเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามนโยบาย
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน หรือไม่ อย่างไรบ้าง

การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

1. ท่านมีส่วนร่วมหรือรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับ การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงาน
ประจำปีของโรงเรียน หรือไม่ อย่างไรบ้าง
2. ท่านมีปัญห和建议เสนอแนะเกี่ยวกับ การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงาน
ประจำปีของโรงเรียน หรือไม่ อย่างไรบ้าง

กรอบคำถามเพื่อการสัมภาษณ์ ชุดที่ 4
(สำหรับนักเรียน)

การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

1. นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หรือไม่ อย่างไรบ้าง
2. นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการตามนโยบายประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน อย่างไรบ้าง

การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

1. ในการเรียนแต่ละวิชาครูมีวิธีการสอน อย่างไรบ้าง
2. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับวิธีการสอนของครู
3. นักเรียนมีปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการสอนของครู หรือไม่ อย่างไรบ้าง
4. โรงเรียนได้จัดกิจกรรมที่นอกเหนือจากกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละวิชา หรือไม่ อย่างไรบ้าง
5. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับกิจกรรมที่นอกเหนือจากกิจกรรมการเรียนการสอน
6. นักเรียนมีปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ กิจกรรมที่นอกเหนือจากกิจกรรมการเรียนการสอน หรือไม่ อย่างไรบ้าง

การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

1. นักเรียนมีส่วนร่วมหรือรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีของโรงเรียนหรือไม่ อย่างไรบ้าง
2. นักเรียนมีปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีของโรงเรียน หรือไม่ อย่างไรบ้าง

แบบบันทึกการสัมภาษณ์

การวิจัยเรื่อง

ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนวิเชียรชม

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....

บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2545.....เวลา.....น. สถานที่.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่ต้องการสัมภาษณ์

การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

लगभग

(นางสาวนภาพร จุฑทอง)

พวดยุค

แบบสังเกตเพื่อการวิจัย

เรื่อง ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนวิเชียรชม

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

รูปแบบการวิจัย () มีส่วนร่วม () ไม่มีส่วนร่วม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2545 สถานที่.....

เรื่องสั้น

1. เกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้
การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

() การเตรียมความพร้อมของบุคลากร

() การแต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบ

การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

() การวางแผนการปฏิบัติงาน

() การดำเนินการตามแผน

() การตรวจสอบประเมินผล

() การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน

การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

() การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

บันทึกการสังเกต

2. เกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

2.1 ประวัติโดยสังเขปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ.....

ตำแหน่ง / อาชีพ.....

การศึกษา.....

2.2 พฤติกรรมการให้สัมภาษณ์

การตอบคำถาม.....

การแสดงความคิดเห็น.....

อารมณ์และการแสดงออก.....

ความเชื่อมั่นในตนเอง.....

3. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางสาวนวพร จุทอง)

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ค.
ประมวลผลการสัมภาษณ์
และภาพประกอบ

ประมวลผลการสัมภาษณ์

ผู้บริหาร

การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1

สิ่งแรกที่ผู้บริหารจะดำเนินการเมื่อมีแนวคิดที่จะนำโรงเรียนเข้าสู่ระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา คือ การพัฒนาบุคลากร โดยการสร้างความตระหนักให้เกิดแก่บุคลากรทุกฝ่าย ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้คือ ประชุมบุคลากรชี้แจงทำความเข้าใจ เชิญวิทยากรมาบรรยาย และศึกษาดูงานเป็นต้น ผู้ที่ทำหน้าที่ให้ความรู้ส่วนใหญ่ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งกิจกรรมที่ดำเนินการได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ ในส่วนของผู้ปกครองหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โรงเรียนมีการสร้างความตระหนักเช่นกัน เช่น ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชุมผู้ปกครองนักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง จากนั้นแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย คณะผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างาน 6 งาน ตัวแทนครู ซึ่งมีหน้าที่ศึกษามาตรฐานและตัวบ่งชี้ พร้อมทั้งวิเคราะห์และจัดทำรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2

สิ่งแรกที่โรงเรียนดำเนินการ เมื่อมีการนำนโยบายประกันคุณภาพการศึกษาเข้าสู่ระบบ คือ ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารทำความเข้าใจกับครู เกี่ยวกับนโยบายการประกันโดยชี้แจงให้ทราบวัตถุประสงค์เป้าหมายที่ถูกต้องในการประชุมทุกโอกาส โดยก่อนหน้านี้โรงเรียนได้นำระบบการบริหารคุณภาพ ISO 9002 ทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนค่อนข้างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพเชิงบริหาร เมื่อปรับกระบวนการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพของ สมศ. ทำให้ง่ายต่อการเตรียมความพร้อม โดยคณะผู้บริหารได้แนะนำคณะครูว่าสิ่งที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน คือ การเตรียมตัวอยู่แล้ว ประเด็นหลักในการดำเนินงานตามระบบ ISO สามารถเชื่อมโยงกับระบบของ สมศ. ได้ทุกมาตรฐาน

นอกจากนี้โรงเรียนมีวิธีสร้างความตระหนักให้บุคลากร เห็นความสำคัญของการประกันดังนี้ คือ ให้ศึกษาเอกสารที่ สมศ. ประชาสัมพันธ์ทุกครั้ง สนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรม/ประชุม เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ชี้แจงทำความเข้าใจทุกโอกาสที่

โรงเรียนจัดการประชุม เน้นวัตถุประสงค์การประเมินที่เป็นไปเพื่อการพัฒนา การรู้จักตนเอง และการค้นหาข้อบกพร่อง ส่งตัวแทนบุคลากร (หัวหน้ากลุ่ม/หัวหน้างาน) เข้าร่วมการอบรม ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น เขตการศึกษา สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัด เป็นต้น ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่ให้ความรู้เรื่องประกันคุณภาพให้แก่บุคลากร ภายในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาวิชาการ วิทยากร จากภายนอกทั้งจาก สปอ. สปจ. และอื่น ๆ ส่วนการจัดกลุ่มและระยะเวลาของการอบรม โรงเรียนดำเนินการเป็นระยะตามช่วงการปฏิบัติและปฏิบัติจริง โดยให้ความรู้ทั้งระดับตัวแทน ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มชั้น / หัวหน้างาน และประชุมชี้แจงทุกคน

สำหรับด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียนสร้างความตระหนักโดยการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การประชุมผู้ปกครอง การชี้แจงเป็นรายกลุ่ม/รายบุคคล การให้มีส่วนร่วม ได้แก่ การเป็นตัวแทนคณะกรรมการห้องเรียนทุกห้อง การให้เสนอแนะแนวทางการพัฒนา การร่วมกำหนดวิสัยทัศน์สถานศึกษา

เพื่อให้การดำเนินการด้านประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ ดังนี้

1. คณะกรรมการวิเคราะห์มาตรฐาน ซึ่งมีผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาวิชาการ เป็นประธาน และมีหัวหน้างาน 6 งานเป็นกรรมการ
2. คณะกรรมการประเมินตนเอง มีผู้ช่วยฝ่ายพัฒนาวิชาการเป็นประธาน หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์เป็นกรรมการ
3. คณะกรรมการจัดทำ SSR (รายงานการประเมินตนเอง)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3

โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะทำงานซึ่งประกอบด้วยหัวหน้างานทั้ง 6 หัวหน้ากลุ่มชั้นทุกคน ตัวแทนครูที่ครูแต่ละกลุ่มชั้นคัดเลือก นอกจากนี้ยังประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งคณะทำงานที่ได้รับการแต่งตั้งในระยะแรกมีหน้าที่ ศึกษาหาข้อมูล เกี่ยวกับการดำเนินการด้านประกันคุณภาพเพื่อรองรับการประเมินภายนอก โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ตลอดจนการเตรียมเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากนั้นคณะทำงานนำข้อมูลที่ได้นำเสนอต่อสมาชิกในที่ประชุมใหญ่ เพื่อให้ทุกคนได้รับทราบเพราะได้มีโอกาสไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และหาแนวทางปฏิบัติ โดยแบ่งบุคลากรเป็นกลุ่มย่อย

รับผิดชอบมาตรฐานที่สอดคล้องกับหน้าที่ที่รับผิดชอบ จากนั้นจึงจะนำเสนอในที่ประชุมอีก เพื่อให้ได้แนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน

ในขั้นของการเตรียมการลักษณะของการศึกษาข้อมูลคือ นำข้อมูลที่ได้มาศึกษาถึงแนวทางหรือสิ่งที่โรงเรียนต้องเตรียม จากนั้นนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลที่โรงเรียนมีอยู่ว่าจะต้องปรับปรุงเพิ่มเติมในส่วนใดบ้าง โดยโรงเรียนให้ครูทุกคนประเมินตนเองและประเมินการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มตามฝ่ายงานที่รับผิดชอบ เพื่อนำข้อมูลการประเมินที่ได้เป็นข้อมูลพื้นฐาน เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานหรือปรับปรุงงาน

นอกจากนี้ขั้นตอนของการเตรียมการ โรงเรียนได้ใช้หลักการมีส่วนร่วม คือ โรงเรียนได้เชิญคณะกรรมการสถานศึกษา และประธานคณะกรรมการห้องเรียนเข้าร่วมประชุมกับคณะทำงาน เพื่อร่วมกันเสนอแนะปัญหา วิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยและแนวทางในการดำเนินการ ซึ่งได้รับความร่วมมือดี โดยผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความเห็นว่าสาเหตุที่ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการดำเนินการต่าง ๆ ของโรงเรียนเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะมีอิทธิพลมาจากผู้บริหาร

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4

โรงเรียนจัดประชุมครูหัวหน้ากลุ่มชั้น คณะกรรมการโรงเรียน เพื่อชี้แจงนโยบายแล้ว ในหัวหน้าสายชั้นนำไปขยายผลต่อในแต่ละระดับชั้นที่ตนเองรับผิดชอบ นอกจากนี้โรงเรียนได้จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูทั้งโรงเรียน ในเรื่องประกันคุณภาพการศึกษาบ่อย ๆ ทั้งนี้เพราะผู้อำนวยการโรงเรียนให้ความสนใจและจัดอบรมเป็นประจำ และให้ครูมีการดำเนินการเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับเด็กนักเรียนในความรับผิดชอบทั้งรายห้องและรายบุคคล เพื่อนำข้อมูลที่ได้นี้ไปใช้จัดทำวิจัยชั้นเรียนต่อไป

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5

โรงเรียนชี้แจงให้ทราบโดยทั่วกัน ทั้งบุคลากรในโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยการใช้วิธีการประชุมชี้แจง แจกเอกสารประกอบการชี้แจง เพื่อให้รับทราบและเข้าใจตรงกันว่า โรงเรียนจะเข้าสู่โครงการประกันคุณภาพการศึกษาและสิ่งที่จะเราจะต้องทำมีอะไรบ้าง

นอกจากนี้มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่คณะทำงาน โดยมีหน้าที่วิเคราะห์แผนการปฏิบัติงานประจำปีที่ผ่านมา ประเมินผลการปฏิบัติงาน สภาพปัญหามีอะไรบ้าง ดำเนินการไปอย่างไร

ซึ่งคณะทำงานจะวิเคราะห์ในภาพรวม โดยได้ข้อมูลพื้นฐานการวิเคราะห์จากครูทุกคนที่วิเคราะห์งานตามแผนงานที่ตนรับผิดชอบ

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6

โรงเรียนจัดประชุมครูทั้งหมด เพื่อชี้แจงนโยบายและแนวทางปฏิบัติ สำหรับในส่วนของฝ่ายสำนักงาน จะมีเจ้าหน้าที่จัดเตรียมเอกสารประกอบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนทั้งหมด

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7

โรงเรียนให้ครูทุกคนทำรายงานการประเมินตนเอง ในส่วนของโรงเรียนมีการเตรียมงานไว้ล่วงหน้านานแล้ว ทั้งนี้เพราะโรงเรียนได้นำร่องระบบการบริหารคุณภาพ (ISO) ทำให้ครูรู้แนวทางการปฏิบัติงานแล้ว

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8

โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายด้านประกันคุณภาพการศึกษามานานแล้ว ตั้งแต่เริ่มมีข่าวว่าประเทศไทยจะมีการปฏิรูปการศึกษา โดยผู้บริหารจะประชุมชี้แจงให้ความรู้ สร้างความตระหนักตลอดเวลา ตลอดทั้งประชุมครูทุกคนเพื่อวางแผน จากนั้นแบ่งครูเป็นฝ่าย ๆ เพื่อรับผิดชอบ

ปัญหาและข้อเสนอแนะการเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

ปัญหาในการสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากร ได้แก่ บุคลากรขาดความรับผิดชอบ และมีพื้นฐานความรู้ไม่เท่าเทียมกัน นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านการดำเนินงานของคณะกรรมการที่มีเวลาในการปฏิบัติงานไม่เต็มที่ ทั้งนี้เพราะมีการกิจประจำเช่น งานสอน เป็นต้น

ปัญหาเนื่องจากเป็นการปฏิบัติงานที่ค่อนข้างเร่งด่วน จึงต้องมีการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ

ปัญหาในการสร้างความตระหนัก ได้แก่ ครุติดคับภาพการประเมินเพื่อการแข่งขันหรือการประเมินเพื่อตัดสินผล จึงทำให้เกิดความกังวลค่อนข้างมาก ครูกังวลเรื่องหลักฐานเอกสารและผลงานที่มีว่าไม่สามารถผ่านการประเมิน (เน้นเรื่องการจัดทำเอกสาร) ผู้บริหารไม่มั่นใจเกี่ยวกับกระบวนการปฏิรูประบบราชการและการปฏิรูปการศึกษา เพราะความไม่ชัดเจนแน่นอนในระดับนโยบาย ส่วนปัญหาในการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการไม่มี

ปัญหาไม่มี

ปัญหาไม่มี เพราะโรงเรียนให้ครูทุกคนประเมินตนเองก่อนที่จะประเมินโรงเรียน ซึ่งทำให้ครูเข้าใจเรื่องการประเมินและประกันคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะหรือแนวคิดในขั้นของการเตรียมการได้ดังนี้ ในการเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นการดำเนินการที่ต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร ถ้าจะได้ข้อสรุปในการดำเนินงานที่ชัดเจน นอกจากนั้นในการดำเนินงานของโรงเรียน เนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวนบุคลากรมีมาก เทคนิคประการหนึ่งในการบริหารจัดการคือ ต้องทำโรงเรียนใหญ่ให้เป็นโรงเรียนเล็ก เพื่อให้ง่ายและสะดวกแก่การดำเนินการ โดยแบ่งบุคลากรเป็นกลุ่ม รับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ โดยในแต่ละกลุ่มประกอบด้วย หัวหน้า และคณะทำงานของฝ่ายนั้น ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการสร้างความตระหนัก ควรให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องได้วิเคราะห์ภารกิจหน้าที่ของตนเอง ตลอดจนวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ สำหรับด้านการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการควรใช้เวลาวันหยุดหรือปิดภาคเรียนในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนอื่น ผู้บริหารควรศึกษารายละเอียดที่เกี่ยวข้องแล้วสรุปประเด็นเป็นเอกสารให้คณะครูศึกษาทำความเข้าใจ และมีประสิทธิภาพมากกว่าวิธีอื่น ๆ สำหรับการแต่งตั้งคณะกรรมการ ได้เสนอแนะไว้ดังนี้คือ กรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งควรเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ และติดตามเรื่องราวการประเมินโดยตลอด นอกจากนี้โรงเรียนควรประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อขอคำแนะนำและแจ้งผลความก้าวหน้าด้วย

การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1

1. วางแผนเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ธรรมนูญโรงเรียน) และแผนปฏิบัติงานประจำปี ซึ่งในการวางแผนประกอบด้วย คณะผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างาน 6 งาน ตัวแทนครู และตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. นำรายละเอียดที่ได้จากการวางแผนไปดำเนินการ ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าว โรงเรียนจะเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ เช่น ผู้ปกครอง นักเรียนมีส่วนร่วมโดยเป็น คณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน และมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลย้อนกลับในการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้อง

3. โรงเรียนได้มีการติดตามผลและตรวจสอบการปฏิบัติงาน โดยการแต่งตั้ง

คณะกรรมการติดตามผล แล้วรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากรให้แต่ละฝ่ายทราบ ตลอดจนนำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาจุดเด่นจุดด้อย เพื่อปรับปรุงพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2

ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประกอบด้วย

1. การวางแผน ประกอบด้วยรายละเอียด คือ การบรรจุโครงการไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน แล้วแต่งตั้งคณะทำงานที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพ ดำเนินการออกแบบเครื่องมือ รวบรวมข้อมูล ทั้งระดับชั้นเรียนและระดับโรงเรียน วิเคราะห์สรุปผลการรวบรวมข้อมูล ในการดำเนินการวางแผนประกอบด้วยคณะผู้บริหาร (ผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้ช่วยผู้อำนวยการ) หัวหน้ากลุ่มชั้นและหัวหน้างานทั้ง 6

2. ในขั้นตอนของการนำแผนมาปฏิบัติ กำหนดให้ผู้รับผิดชอบตามคำสั่ง ศึกษารายละเอียดการดำเนินงาน สรุปและรายงาน

3. ในการดำเนินงานตามนโยบายการประกันคุณภาพ โรงเรียนมีการติดตามผลตรวจสอบโดยการประเมินโครงการ ประชุมคณะทำงานรายงานสรุปเป็นระยะ

4. โรงเรียนมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา โดยโรงเรียนแจ้งเวียนผลการประเมินและผลสรุปการประเมินตนเอง จากนั้นให้คณะครูรายงานแนวทางการพัฒนาและปรับปรุง ดำเนินการจัดกิจกรรมเสริม เช่น ด้านการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมชุมนุม กิจกรรมตลาดนัดวิชาการ กิจกรรมเสริมทักษะอื่นๆ เป็นต้น

สำหรับผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมในเชิงปฏิบัติ แต่มีส่วนร่วมรับทราบและเสนอแนะ

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3

1. ศึกษาข้อมูลตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ตามกรอบของ(สพศ.) จากนั้นนำเรื่องที่เราค่อยมาปรับปรุง ร่วมปรึกษาหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุงให้ดีขึ้น ส่วนเรื่องใดที่ได้อยู่แล้วก็พัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

2. โรงเรียนได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติงาน ตามแผนนโยบายประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดย โรงเรียนได้จัดทำธรรมนูญโรงเรียนและแผนปฏิบัติงาน ให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้จากนั้นก็ปฏิบัติตามแผน หากเรื่องใดปฏิบัติแล้วมีปัญหาก็นำมาเข้าที่ประชุม เพื่อหาแนวทางปรับปรุงเป็นแผนพัฒนาในปีต่อไป

3. โรงเรียนมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยโรงเรียนจะกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน โดยการให้ครูหรือหัวหน้าฝ่ายงานบันทึกเป็นหลักฐานรายงานผลการดำเนินการ

ทั้งนี้ นอกจากนั้นในทุกสิ้นภาคเรียนครูทุกคนรวมทั้งผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียน จะต้องเขียน รายงานการปฏิบัติงานของตนเอง

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประกอบด้วย การร่วมประชุมปรึกษาหารือเพื่อรับเรื่องและนโยบายมาจากฝ่ายบริหาร แล้วนำไปชี้แจงแก่สมาชิกในสายชั้นของตน ตลอดจนปรึกษารายงานหรือกับสมาชิกในระดับตนเพื่อหาแนวทางในการปฏิบัติ จากนั้นนำเสนอต่อฝ่ายบริหารของโรงเรียน เพื่อวางแผนและกำหนดเป็นแนวทางการดำเนินการของโรงเรียนต่อไป

ซึ่งในการดำเนินการโรงเรียนมีการติดตามประเมินผล และพัฒนาการปฏิบัติงานโดยการนิเทศการสอน ซึ่งดำเนินการโดยผู้ประสานงานฝ่ายวิชาการกับผู้ประสานงานสายชั้น โดยมีกำหนดภาคเรียนละ 2 ครั้ง

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย การประชุมเพื่อรับเรื่องและนโยบายมาจากฝ่ายบริหาร แล้วนำไปชี้แจงแก่สมาชิกในสายชั้นของตน ตลอดจนปรึกษารายงานหรือกับสมาชิกในระดับตนเพื่อหาแนวทางในการปฏิบัติ จากนั้นนำเสนอต่อฝ่ายบริหารของโรงเรียน เพื่อวางแผนและกำหนดเป็นแนวทางการดำเนินการของโรงเรียนต่อไป จากนั้นแบ่งงานกันทำตามความรับผิดชอบ

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6

ยึดมาตรฐานเป็นหลักในการดำเนินงาน แล้วแบ่งความรับผิดชอบตามฝ่ายที่ปฏิบัติหน้าที่สอดคล้องกับรายละเอียดของแต่ละมาตรฐาน จากนั้นหัวหน้าแต่ละฝ่ายเริ่มประชุมวางแผน แล้วให้ครูผู้สอนแต่ละวิชาเข้าร่วมกันเพื่อวิเคราะห์ว่างานที่เราปฏิบัติ เข้ากันได้กับมาตรฐานหรือไม่ ถ้างานใดยังไม่ทำตามมาตรฐานที่กำหนดก็ต้องสร้างขึ้นมาใหม่ ซึ่งโรงเรียนมีการตรวจสอบติดตามการดำเนินงานของครู โดย การติดตามการดำเนินงานเกี่ยวกับเอกสารที่โรงเรียนแจกให้ โดยหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าสายชั้นจะทำหน้าที่รวบรวมส่งผู้บริหารหรือเสนอที่ประชุมอีกครั้ง

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7

แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการด้านประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยมีหน้าที่ตั้งแต่เตรียมเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ข้อมูล

พื้นฐานของแต่ละบุคคล ซึ่งในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน โดยทั่วไปจะให้อิสระแก่ครูในการปฏิบัติงาน แต่อยู่ในกรอบหรือแนวทางที่โรงเรียนกำหนด

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8

ศึกษาข้อมูลตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ตามกรอบของ(สมศ.) จากนั้นนำเรื่องที่เรากำลังมาปรับปรุง ร่วมปรึกษาหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุงให้ดีขึ้น ส่วนเรื่องใดที่ติดอยู่แล้วก็พัฒนาให้ดียิ่งขึ้น จากนั้นโรงเรียนกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงาน ตามแผนนโยบายประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยโรงเรียนได้จัดทำธรรมนูญโรงเรียนและแผนปฏิบัติงาน ให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้จากนั้นก็ปฏิบัติตามแผน หากเรื่องใดปฏิบัติแล้วมีปัญหาก็นำมาเข้าที่ประชุม เพื่อหาแนวทางปรับปรุงเป็นแผนพัฒนาในปีต่อไป

นอกจากนี้โรงเรียนมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยโรงเรียนจะกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน โดยการให้ครูหรือหัวหน้าฝ่ายงานบันทึกเป็นหลักฐานรายงานผลการดำเนินการทั้งสิ้น นอกจากนี้ในทุกสิ้นภาคเรียนครูทุกคนรวมทั้งผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน จะต้องเขียนรายงานการปฏิบัติงานของตนเอง

ปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

ไม่มี

ไม่มีปัญหา

ปัญหา คือ บางเรื่องที่กำหนดไว้ตามแผนปฏิบัติงานประจำปี ไม่สามารถปฏิบัติได้ทั้งหมด ทั้งนี้เพราะบางครั้งอาจมีงานอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากงานประจำ ซึ่งได้รับมอบหมายหรืองานนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัด ทำให้มีภาระหน้าที่เพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามเมื่อประเมินความสำเร็จของโครงการต่าง ๆ อยู่ในระดับไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

ปัญหาในการดำเนินการ ไม่มี ทั้งนี้เพราะครูมีความพร้อมและมีความเข้าใจเรื่องประกันคุณภาพตั้งแต่ระดับรากหญ้า นั่นคือ ครูได้รับการชี้แจงจนเข้าใจชัดเจนสามารถดำเนินงานตามนโยบายได้เต็มตามรูปแบบ และมีหัวหน้างานคอยประสานให้ความชัดเจน ทำให้ครูทำงานได้ราบรื่น ส่งผลทำให้ฝ่ายบริหารดำเนินงานได้ตรงตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนด

ไม่มีปัญหา แต่บรรยากาศในการทำงานค่อนข้างเครียด เพราะคณะทำงานส่วนใหญ่ไม่แน่ใจแนวทางที่โรงเรียนถือปฏิบัติจะถูกต้องหรือไม่ ทั้งนี้เพราะโรงเรียนวิเชียรชมเป็นโรงเรียนแรกที่มีการประกันคุณภาพภายใน เพื่อรอรับการประเมินภายนอก

ข้อเสนอแนะ ในการปฏิบัติงานของโรงเรียนซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของเอกสารประกอบการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้บริหารท่านนี้มีความคิดเห็นว่า งานด้านเอกสารเป็นสิ่งจำเป็นและมีผลต่อทั้งโรงเรียนและตัวครูเอง นอกจากนี้ผู้บริหารควรมีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของครูอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ ต้องการให้มีการตรวจสอบติดตามการปฏิบัติงานของครูจากผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอ เพราะจะทำให้ครูมีความตื่นตัว ปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1

1. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ ซึ่งเป็นคณะกรรมการชุดเดียวกันกับชั้นแรกทั้งนี้เพื่อความเป็นเอกภาพในการดำเนินการ ซึ่งขั้นตอนในการจัดทำรายงานประเมินตนเองประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้
2. การสร้างเกณฑ์การประเมิน
3. การดำเนินการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด
4. ระบุจุดเด่นและจุดด้อย
5. ระบุการแก้ไข การปรับปรุงจุดด้อย และการพัฒนาจุดเด่น

2. ในการเขียนรายงานการประเมินตนเอง โรงเรียนได้กำหนดรูปแบบในการเขียนประกอบด้วยสาระดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้
2. ผลการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. วิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อย
4. สรุปแนวทางปรับปรุงจุดด้อยและพัฒนาจุดเด่น

ซึ่งในการเขียนรายงานการประเมินตนเอง ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลย้อนกลับ ทั้งด้วยวาจา(การให้สัมภาษณ์) และเป็นลายลักษณ์อักษร (แบบสอบถาม)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2

ขั้นตอนในการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ประกอบด้วย ให้คณะกรรมการออกแบบเครื่องมือ โดยใช้แนวทางการดำเนินการของ สมศ. โดยคัดเลือกเฉพาะส่วนที่สอดคล้องกับการดำเนินการของโรงเรียน จากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูลโดยคณะกรรมการและครู วิเคราะห์ข้อมูล และแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงาน

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3

การจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ประกอบด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการ ซึ่งมีหน้าที่ศึกษาและหาวิธีการจัดทำรายงาน สรุปข้อมูลจากแต่ละฝ่ายตามโครงการ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ สรุปเป็นการประเมินโรงเรียนในภาพรวม แล้วรายงานผลต่อหน่วยงานต้นสังกัดคือ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4

ในฐานะหัวหน้ากลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนคือ ร่วมวิเคราะห์ประเมินโรงเรียนตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนด ถึงข้อเด่นข้อด้อยของโรงเรียนตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ นั้น ซึ่งพบว่าโรงเรียนมีข้อบกพร่องในเรื่องของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งก็เป็นจริงตามวิเคราะห์

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5

การจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ประกอบด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการ ซึ่งมีหน้าที่ศึกษาและหาวิธีการจัดทำรายงาน สรุปข้อมูลจากแต่ละฝ่ายตามโครงการ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ สรุปเป็นการประเมินโรงเรียนในภาพรวม แล้วรายงานผลต่อหน่วยงานต้นสังกัดคือ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6

แต่งตั้งคณะทำงาน โดยส่วนหนึ่งมาจากครูประจำกลุ่มประสบการณ์ หัวหน้างานทั้ง 6 ฝ่ายบริหาร โดยประชุมชี้แจง นำเสนอและหาแนวทางปฏิบัติในระดับของสายบริหาร ก่อนที่จะนำเสนอหน่วยงานต้นสังกัด หมายความว่าคณะทำงานเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการประเมินตนเองจากฝ่ายงานหรือคณะครูต่าง ๆ ที่รับผิดชอบ แล้วคณะทำงานนำข้อมูลเหล่านั้นมาพิจารณาตรวจสอบหาความเหมาะสม หรือเติมเต็มในส่วนที่บกพร่อง จากนั้นจึงจะจัดทำเป็นรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานการปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน ต่อหน่วยงานต้นสังกัด

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7

ประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ขั้นตอนของการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี โดยเริ่มจากการประเมินการปฏิบัติงานของตนเอง ฝ่ายงานที่ตนเองรับผิดชอบ นอกจากนี้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ มีหน้าที่จัดทำรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน รวบรวมข้อมูลและตรวจสอบเอกสารของแต่ละฝ่าย หากฝ่ายใดบกพร่องก็

จะเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ ตามรูปแบบการเขียนรายงานการประเมินตนเอง และส่งไปยังหน่วยงานต้นสังกัด

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8

ประชุมชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับ ขั้นตอนของการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เพราะครูทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองของโรงเรียน โดยเริ่มจากการประเมินการปฏิบัติงานของตนเอง ฝ่ายงานที่ตนเองรับผิดชอบ นอกจากนี้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ มีหน้าที่จัดทำรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน รวบรวมข้อมูล และตรวจสอบเอกสารของแต่ละฝ่าย หากฝ่ายใดบกพร่องก็จะเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ ตามรูปแบบการเขียนรายงานการประเมินตนเอง และส่งไปยังหน่วยงานต้นสังกัด

ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

ปัญหาไม่มีแต่มีข้อเสนอแนะในการจัดทำรายงานการประเมินตนเองคือ ควรจัดทำตามสภาพจริง ไม่ควรยัดเยียดแบบตายตัว และมีผลการประเมินที่มีความจริงมากที่สุด

มีปัญหาล็กเล็กน้อยคือ ครูมีส่วนร่วมในการทำ SSR เพียงบางคนที่เป็นตัวแทนเท่านั้น โรงเรียนแก้ปัญหาโดยการให้ศึกษารายละเอียด และประชุมชี้แจงภายหลังเสร็จสิ้นการเขียนรายงานแล้ว เพื่อร่วมพัฒนา เสนอแนะก่อนส่งคณะกรรมการประเมิน ฯ และ สมศ.

ไม่มีปัญหาทั้งนี้เพราะทุกคนรู้หน้าที่และมีจิตสำนึกของตนเอง

ไม่มีปัญหา

ไม่มีปัญหาในการดำเนินงานทั้งนี้เพราะ คณะทำงานมีความชัดเจน และปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ

ไม่มีปัญหาในการดำเนินการเพราะ ทางโรงเรียนได้จัดทำเอกสารต่าง ๆ ให้เรียบร้อย แล้วจึงยื่นเรื่องขอรับการประเมินจากบุคคลภายนอก แต่เวลาในการดำเนินการค่อนข้างน้อย โรงเรียนต้องปฏิบัติงานในเวลานอกราชการ

ข้อเสนอแนะ ในการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง ควรนำสิ่งที่เรามีมาวิเคราะห์ ไม่ควรใช้วิธีการสร้างข้อมูลขึ้นมาทั้งหมด จะทำให้งานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่ใช้ภาระหนัก

ครู

การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1

1. โรงเรียนจัดให้มีการประชุมครูหัวหน้ากลุ่มชั้น / คณะกรรมการโรงเรียน เพื่อชี้แจงนโยบาย แล้วให้หัวหน้าสายชั้นนำไปขยายผลต่อไปในแต่ละระดับชั้นที่ตนเองรับผิดชอบ

2. โรงเรียนจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูทั้งโรงเรียน ในเรื่องประกันคุณภาพบ่อย ๆ ทั้งนี้เพราะผู้อำนวยการโรงเรียนให้ความสนใจและจัดการอบรมเป็นประจำ

3. ให้ครูมีการดำเนินการเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับเด็กนักเรียนในความรับผิดชอบ ทั้งรายห้องและรายบุคคล เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปจัดทำวิจัยชั้นเรียนต่อไป

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2

ส่วนของโรงเรียนมีการเตรียมการดังนี้คือ

1. ผู้อำนวยการโรงเรียนประชุมชี้แจง เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

2. โรงเรียนให้ครูทุกคนประเมินตนเอง เพื่อให้ครูรู้ข้อบกพร่อง ข้อเด่นข้อด้อยของตนเอง จากนั้นให้ครูได้พัฒนาตนเองตามข้อบกพร่องที่พบ

ส่วนตัวครูผู้สอน

เมื่อได้รับทราบนโยบายของโรงเรียน ก็ได้ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เกี่ยวกับเรื่อง การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และวิธีการสอนใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3

1. โรงเรียนมีการประชุมชี้แจงและเตรียมครู นักเรียนในการตอบคำถามแก่ผู้มาประเมินโรงเรียน

2. ครูผู้สอนมีการเตรียมเอกสารตามรายการต่าง ๆ ที่โรงเรียนกำหนดให้ครบและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

3. มีการอบรม ให้ความรู้แก่ครูในเรื่องต่าง ๆ เช่น การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวิจัยชั้นเรียน เป็นต้น

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4

โรงเรียนจัดกิจกรรมนำครูไปศึกษาดูงานตามโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ ในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะหัวหน้างาน หัวหน้าสายชั้น และหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ จะได้ศึกษาดูงานบ่อยครั้งกว่าครูผู้สอนปกติ

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5

1. โรงเรียนมีการประชุมชี้แจงโดยท่านผู้อำนวยการ โรงเรียน พร้อมทั้งมีเอกสารประกอบ
2. มีการอบรมให้ความรู้บุคลากรในสถานศึกษา โดยเชิญวิทยากรจากบุคคลภายนอก ให้ความรู้ ประมาณ 2 ครั้ง โดยจัดที่โรงแรมในอำเภอหาดใหญ่

3. มีการให้ความรู้แก่ครูในลักษณะของการอบรมทางไกล โดยครูทุกคนต้องเข้าร่วมจากนั้นสรุปผลการอบรมทางไกลเป็นรายบุคคล เป็นผลงานนำเสนอฝ่ายบริหาร

3. ครูผู้สอนศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสารที่โรงเรียนแจกให้ โดยโรงเรียนมีนโยบายแจกเอกสารที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนแก่ครูผู้สอนเป็นรายบุคคล ประกอบกับครูผู้สอนมีนิสัยชอบอ่านและติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาอยู่เสมอ จึงทำให้มีความรู้พื้นฐานอยู่บ้าง เมื่อโรงเรียนมีการประชุมชี้แจง จึงสามารถรับเรื่องและนำไปปฏิบัติได้โดยไม่มีปัญหา

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6

1. ในส่วนของโรงเรียนมีการแต่งตั้งทีมงานหรือคณะกรรมการในการดำเนินการ ซึ่งในคณะกรรมการชุดนั้นประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มชั้น หัวหน้าวิชาการ และผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน

2. มีการแจกเอกสารให้ความรู้เรื่องประกันคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้โรงเรียนได้จัดเตรียมเอกสารทุกอย่างที่ใช้ ตามกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาให้แก่ครูทุกคน เพื่อที่ครูจะได้มีแนวปฏิบัติไปในทางเดียวกัน

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7

1. โรงเรียนมีการประชุมชี้แจง แนะนำ ซึ่งวิธีการประชุมโรงเรียนใช้วิธีประชุมทั้งแบบประชุมพร้อมกันทั้งโรงเรียน และประชุมเฉพาะหัวหน้าสายชั้น ซึ่งโดยมากจะใช้วิธีให้หัวหน้าสายไปประชุมแล้วนำมาชี้แจงต่อ สำหรับการประชุมทั้งหมดแล้วแต่วาระของการประชุม แต่ส่วนใหญ่จะดำเนินการในลักษณะของการประชุมประจำเดือน เพราะมีปัญหาจำนวนนักเรียนที่มาก ทำให้ประชุมทั้งหมดพร้อมกันบ่อย ๆ ไม่ได้

2. ในฐานะที่เป็นครูประจำชั้นและครูผู้สอน ครูจะมีการเตรียมงานตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8

โรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ ในเรื่องของการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาหรือเรื่องอื่น ๆ โดยโรงเรียนจัดให้มีการประชุมชี้แจงโดยผู้อำนวยการ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9

1. โรงเรียนให้ครูทุกคนทำ SSR (self study report) รายงานการประเมินตนเองของครู โดยโรงเรียนกำหนดให้ส่งก่อน วันที่ 30 เมษายน ของปีการศึกษา 2544

2. โรงเรียนให้ครูทุกคนได้เข้ารับการประเมินคุณภาพจากต้นสังกัด คือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยผู้อำนวยการโรงเรียนจะกระตุ้นให้ครูทุกคนจัดทำประเมินตนเอง และเข้าร่วมโครงการประเมิน ทั้งนี้เพราะในระยะแรกคุณครูทุกคนจะไม่อยากส่งเพราะคิดว่าตนเองยังไม่พร้อม ไม่มีความสามารถ แต่ผู้อำนวยการโรงเรียนใช้วิธีกระตุ้นถึงบังคับให้ครูทุกคนเข้าร่วมโครงการ ส่วนจะผ่านเกณฑ์หรือไม่ นั่นไม่เป็นไร

3. ในส่วนของโรงเรียนมีการเตรียมการไว้ล่วงหน้านานแล้ว จึงสามารถดำเนินการหรือเข้าร่วมโครงการได้เลย กล่าวคือ ผู้อำนวยการโรงเรียนได้นำร่องโดยการนำระบบบริหาร ISO เข้ามาใช้ ทำให้ครูรู้แนวทางปฏิบัติและมีผลงาน สามารถดำเนินงานได้เลย

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10

ปกติโรงเรียนมีการดำเนินการเรื่องประกันคุณภาพอยู่ก่อนแล้ว นั่นคือ โรงเรียนได้ดำเนินการตามโครงการ ISO ทำให้งานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนมีระบบอยู่แล้ว ดังนั้นการเตรียมการด้านต่าง ๆ จะเตรียมอยู่แล้ว เพียงแต่นำมาเรียบเรียง ปรับเพิ่มเติม ให้สอดคล้องเข้าตามระบบการประเมินภายนอก

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11

1. โรงเรียนประชุมชี้แจงให้ครูทราบ แนวนโยบายประคุณภาพของโรงเรียน ซึ่งใช้เวลาในการชี้แจงเรื่องนี้ค่อนข้างนานและบ่อยครั้ง โดยเฉพาะการประชุมประจำเดือนใช้เวลานานมาก

2. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพ ประกอบด้วยหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ เป็นต้น

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12

1. การประชุมวางแผนโดยครูทุกคนร่วมวางแผน จากนั้นแบ่งครูเป็นฝ่าย ๆ เพื่อรับผิดชอบในแต่ละฝ่าย

2. โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายด้านการประกันคุณภาพมานานแล้ว ตั้งแต่เริ่มมีกระแสข่าวว่าประเทศไทยจะมีการปฏิรูปการศึกษา โดยผู้บริหารประชุมชี้แจงให้ความรู้ สร้างความตระหนักอยู่ตลอด

ปัญหาและข้อเสนอแนะการเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

ปัญหาในการเตรียมการไม่มีเพราะโรงเรียนให้ครูทุกคนได้ประเมินตนเอง โดยโรงเรียนได้เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด คือ สปอ.(สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา) เพื่อขอรับการประเมินก่อนโรงเรียนอื่น ๆ เพราะโรงเรียนมีความพร้อม ทั้งนี้เพราะก่อนหน้านี้โรงเรียนได้ดำเนินการตามระบบ ISO อยู่ก่อนแล้ว โรงเรียนจึงเสนอตัวเข้ารับการประเมินภายนอกจาก สมศ.(สำนักงานรับรองคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา) โดยเริ่มที่การประเมินตนเองก่อน เพื่อเป็นแบบอย่างแก่โรงเรียนในสังกัด

ครูมีความคิดเห็นว่าเป็นโครงการที่ดีของ สปช. ที่มีการนำร่องโดยให้ครูได้มีการประเมินตนเองก่อนที่จะประเมินโรงเรียน ส่งผลให้ครูในโรงเรียนได้รับคัดเลือกเป็นครูต้นแบบ ทั้งระดับอำเภอ จังหวัด และระดับชาติ เกือบทั้งโรงเรียน จากการประเมินตนเองนี้เองทำให้ครูและโรงเรียนมีความเข้าใจในเรื่องของการประเมินและรับประกันคุณภาพการศึกษามากยิ่งขึ้น

ครูไม่มีปัญหาในการเตรียมการ เพราะครูมีความพร้อมในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษา จะกระตุ้นให้มีการตื่นตัวเสมอ เช่น มีการประเมินตามโครงการต่าง ๆ ประกอบกับก่อนเข้าโครงการประเมินภายนอกในปี 2544 โรงเรียนได้เตรียมการเพื่อเข้าโครงการ ISO ดังนั้นจึงทำให้เอกสารต่าง ๆ เป็นระบบอยู่ก่อนแล้ว

ปัญหาในขั้นการเตรียมการก็คือ สถานที่ที่โรงเรียนนำครูไปศึกษาดูงาน บางแห่งไม่ให้ความร่วมมืออย่างจริงจังในการให้ความรู้หรือการเข้าเยี่ยมชม

ปัญหาในขั้นของการเตรียมไม่มี มีลักษณะของการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้เนื่องมาจากจำนวนนักเรียนที่มีมากเกินไป

การปฏิบัติหน้าที่ตามนโยบายประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ไม่ถือเป็นความยุ่งยาก เพราะส่วนหนึ่งของการดำเนินการคือ โรงเรียนจะเตรียมให้ทั้งหมด ครูมีหน้าที่สอนอย่างเดียว โดยเฉพาะในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งครูต้องดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด

ในการเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ครูมีความคิดเห็นว่า การทำงาน ใดก็ตามถ้าหากได้มีการประชุม ชี้แจงให้เข้าใจในขั้นตอน กระบวนการ วัตถุประสงค์ของ การดำเนินการก็เป็นการดี เพราะครูจะได้แนวทางในการปฏิบัติงานเดียวกัน และมีการปฏิบัติงาน ที่เหมือนกัน อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจเดียวกัน

ที่โรงเรียนวิเชียรชม ครูค่อนข้างมีความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนมีความพร้อมด้านเทคโนโลยี เช่น มีการอบรมทางไกล ซึ่งในห้องเรียนจะมีโทรทัศน์ ทุกห้องเรียน และมีห้องเทคโนโลยีที่รับสัญญาณโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ทำให้ครูที่นี่ได้มีโอกาส พัฒนาตนเองค่อนข้างมาก

ปัญหาในการเตรียมการไม่มี แต่ถือว่าการเตรียมการเป็นสิ่งที่ดี ทำให้มีความพร้อม ทันสมัยทางด้านการศึกษาอยู่เสมอ " จริงอยู่การทำงานที่นี่เหมือนมีงานหนัก แต่เมื่อจะมีการ ประเมินหรือตรวจสอบ ครูที่นี่ก็พร้อมเสมอ "

ปัญหาในการเตรียมการไม่มี เพราะไม่กระทบต่อการทำงานของครู

เนื่องจากโรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่มีครูจำนวนมาก การปฏิบัติงานภายใน โรงเรียนจึงมีการแบ่งงาน มอบหมายอย่างชัดเจน ดังนั้นครูจะไม่ว่างเรื่องการดำเนินงานทุกเรื่อง ของโรงเรียน ครูจะมีหน้าที่รับนโยบายอย่างเดียวหรือปฏิบัติหน้าที่การสอนอย่างเดียว

ครูไม่มีปัญหาในการเตรียมการ เนื่องจากมีการรับรู้เรื่องการประกันคุณภาพภายใน มานานแล้ว และโรงเรียนได้ดำเนินการเตรียมการมาโดยตลอดทำให้ไม่มีปัญหา ประกอบกับเป็น ชั้นเตรียมยังมีได้ดำเนินการจึงยังไม่มีปัญหา

การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1

1. ครูผู้สอนเห็นว่า การดำเนินการตามนโยบายประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการปฏิบัติ งานตามปกติ ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง นอกจากเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งส่งผลให้สอดคล้องกับการดำเนินการด้านประกันคุณภาพ

2. ขั้นตอนในการดำเนินงานของครู ครูมีเสรีภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ คำขวัญหรือเป้าหมายของโรงเรียน เช่น โรงเรียน วิเชียรชมกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียน เก่ง ดี มีความสุข เป็นต้น ก็ต้องจัดกิจกรรมให้สอดคล้อง

3. งานด้านอื่น ๆ โรงเรียนมีวิธีการคือ มีการดำเนินการโดยการประชุม แล้วแบ่ง หน่วยงานมอบหมายให้แต่ละฝ่าย จากนั้นก็จะแบ่งงานย่อยมอบหมายให้แต่ละบุคคลรับผิดชอบ

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2

1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการด้านต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการนิเทศภายใน คณะกรรมการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพ
2. มีการเชิญบุคคลภายนอก คือ บริษัทเอกชนที่ดำเนินการด้านประเมินภายนอกมาให้คำแนะนำในการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพ
3. มีการปรับรูปแบบเอกสารในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับรูปแบบของการประกันคุณภาพทั้งหมด
4. มีการดึงประชาชน (ผู้ปกครอง) เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของห้องเรียนต่าง ๆ ในรูปแบบของคณะกรรมการแต่ละห้อง

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3

1. ดำเนินการตามที่คุณอำนวยการมอบหมาย พร้อมทั้งผู้อำนวยการโรงเรียนแจกเอกสารคำสั่ง แนวทางในการดำเนินงานให้แก่ครูทุกคน
2. ในการมอบหมายงานให้แก่ครู ครูระดับหัวหน้าสายชั้น หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ จะมีส่วนร่วมในการวางแผน ครูผู้สอนหรือผู้ปฏิบัติงานจะรับเรื่องมาอีกต่อหนึ่ง
3. ในการมอบหมายงานโรงเรียนหรือผู้มอบหมาย จะพิจารณาตามความถนัดของครู เพราะโรงเรียนมีข้อมูลเกี่ยวกับครูในโรงเรียนทุกคน

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4

1. เมื่อโรงเรียนได้ดำเนินการตามนโยบายประกันคุณภาพการศึกษา ในส่วนของชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีการปรับปรุงวิธีสอนหรือกระบวนการเรียนรู้ คือ จัดให้มีการเรียนการสอนแบบบูรณาการเต็มรูปแบบทั้งระดับชั้น โดยให้แต่ละห้องมีครู 2 คนช่วยกันสอนในวิชาทักษะ วิชาพื้นฐาน ยกเว้นวิชาพิเศษ เช่น ศิลปะ พลศึกษาที่มีคุณครูเฉพาะสอนทำให้ครูผู้สอนประจำมีเวลาว่างสัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง
2. ในขั้นตอนของการวางแผนโรงเรียนจะดำเนินการ โดยประชุมหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ได้แก่ หัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ หัวหน้าสายชั้น ซึ่งแล้วแต่กรณีที่เกี่ยวข้อง จากนั้นแต่ละฝ่ายจะไปประชุมกลุ่มย่อยอีกครั้ง
3. การประชุมปรึกษาหารือภายในครูสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นประจำทุกวันศุกร์ เพื่อคลงแก้ไขปัญหาในการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน โดยเฉพาะเกี่ยวกับด้านการเรียนการสอน เพื่อจะยึดถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน จากนั้นมีการรายงานผล

การกำหนดแนวทางหรือผลการดำเนินงานต่อผู้บริหาร เพื่ออนุมัติหรือออกเป็นคำสั่ง ให้มีผลบังคับใช้ มอบอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงาน หรือรับทราบขั้นตอนการดำเนินงาน ซึ่งกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่แล้วแต่สายชั้นหรือสายฝ่ายงานจะดำเนินการ ไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน

4. เมื่อสิ้นสุดภาคเรียนแต่ละครั้ง ครูทุกคนจะต้องมีการสรุปงานของตนเองและฝ่ายงานตามโครงการต่าง ๆ ตามแผนปฏิบัติงาน โดยครูปฏิบัติงานเป็นนิสัย

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5

1. การดำเนินงานในสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สอดคล้องกับนโยบายประกันคุณภาพการศึกษาและเห็นได้ชัดเจนคือ การนิเทศการจัดการเรียนการสอนภายในสายชั้น โดยมีกรรมการนิเทศที่แต่งตั้งจากหัวหน้ากลุ่มชั้น และครูอื่น ๆ ภายในสายชั้นอีก 2 คน รวมทั้งสิ้น 3 คน กำหนดให้มีการนิเทศเดือนละ 1 ครั้ง การนิเทศจะเป็นลักษณะของการพูดคุย ปรึกษาหารือ ตรวจสอบดูห้องเรียน ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อหาแนวทางการปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งการนิเทศไม่จำเป็นต้องแจ้งครูล่วงหน้า สามารถกระทำได้เลย

2. การประชุมชี้แจงในสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จะกระทำได้หลายวิธี เช่น ถ้าเป็นเรื่องด่วนก็จะเรียกประชุม แต่ถ้าเป็นเรื่องไม่ด่วนหรือแจ้งเพื่อทราบ ก็ใช้วิธีการเวียนหนังสือ

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6

1. ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนจะมีการร่วมกันวางแผน โดยพิจารณาจากผลงานปีที่ผ่านมา จัดทำเป็นโครงการหรือแผนพัฒนา โดยจะต้องนำแผนหรือโครงการเหล่านี้เสนอต่อคณะกรรมการโรงเรียน เพื่ออนุมัติเห็นชอบต่อไป

2. การจัดการศึกษาของโรงเรียน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น เช่น ในรูปของคณะกรรมการห้องเรียน โดยผู้ปกครองจะเป็นคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ และมีครูประจำชั้นทำหน้าที่เป็นเลขานุการ และเหรัญญิกเป็นต้น

3. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองตรวจสอบการดำเนินงานของโรงเรียน การประชุมผู้ปกครองภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยจะประชุมในช่วงต้นภาคเรียน ครั้งที่ 1 ขึ้นเรียน ใช้เวลาประมาณ 3 ชั่วโมง โดยผู้อำนวยการโรงเรียน จะชี้แจงขั้นตอนกระบวนการหลักฐานการดำเนินการให้ผู้ปกครองทราบ แล้วให้ผู้ปกครองซักถาม แต่เท่าที่ผ่านมาผู้ปกครองให้ความไว้วางใจ ไม่มีการซักถามมากมายนัก

4. ในส่วนของการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการจัดการสอนแบบบูรณาการ เช่น วันสำคัญหรือเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ได้แก่ ช่วงแข่งขันฟุตบอลโลก จะมี

การเว้นเวลาเรียนแล้วให้นักเรียนดูฟุตบอล ซึ่งจะไม่นับกับนักเรียนจะดูหรือไม่ดูก็ได้ โดยจะดูรวมกันในห้องประชุมใหญ่ จากนั้นให้นักเรียนทำรายงานจากเรื่องที่ดู โดยครูของแต่ละสายชั้นจะบูรณาการให้เข้ากับแต่ละวิชา

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7

1. ผู้อำนวยการโรงเรียนประกาศนโยบายอย่างชัดเจน โดยการประชุมชี้แจงให้ทราบโดยตลอด เพื่อให้ครูได้ตระหนักและเข้าใจอย่างชัดเจนว่าครูจะต้องทำอะไรบ้าง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย

2. มีการวางแผนเพื่อแบ่งงานโดยทุกคนจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบ ตามแต่ละกลุ่มวิชาที่สอน แล้วมีการจัดทำแผนงานแต่ละกลุ่มวิชา โดยการปฏิบัติงานมีการนำแผนงานเข้ามาวิเคราะห์ว่าดีหรือไม่ดี มีข้อเด่นข้อด้อย ข้อบกพร่อง ควรปรับปรุงอย่างไรบ้าง โดยให้ครูทุกคนมีส่วนร่วม จึงจะมีการวางแผนดำเนินงานในช่วงประมาณเดือน มีนาคม - เมษายน ของทุกปี

3. การวางแผนดำเนินงานในเรื่องประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจากหัวหน้ากลุ่มชั้น หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ เข้าไปมีส่วนร่วม

4. ด้านการตรวจสอบการทำงานของครู มีการกำหนดการส่งงานที่ชัดเจน โดยโรงเรียนมีการแจ้งปฏิทินการปฏิบัติงานให้แก่ครูทุกคน เช่น ส่งแผนการสอนทุกวันจันทร์ ส่งบันทึกการดำเนินงานทุกวันศุกร์ ซึ่งผู้บริหารจะมีสมุดบันทึกการส่งงานของครู ในกรณีที่ครูไม่ส่งตรงตามวันที่กำหนด ผู้บริหารโรงเรียนจะส่งจดหมายแจ้งให้ทราบ

5. มีการนิเทศตรวจสอบให้คำปรึกษา หรือแนะนำเกี่ยวกับปัญหาหรือข้อบกพร่อง ซึ่งจะปฏิบัติเป็นประจำทุกเดือนเดือนละครั้ง โดยผู้ที่ทำหน้าที่ในการนิเทศคือ หัวหน้าสายชั้น จำนวน 1 คน ครูในสายชั้นที่ได้รับการแต่งตั้ง จำนวน 2 คน รวมเป็นคณะกรรมการ 3 คน ในกรณีที่นิเทศหัวหน้าสายชั้น จะเปลี่ยนหัวหน้าชุดเป็นหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ที่ครูหัวหน้าสายชั้นรับผิดชอบสอน

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8

1. โรงเรียนมีการวางแผนโดยการแต่งตั้งหัวหน้าสายชั้น ในการจัดทำแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินการ คือ มีการประชุมผู้ปกครองภาคเรียนละ 1 ครั้งในช่วงต้นภาคเรียนของแต่ละภาคเรียน นอกจากนี้มีการประชุมคณะกรรมการห้องเรียนของแต่ละห้อง ซึ่งกรรมการห้องเรียนจะประกอบด้วยผู้ปกครองเป็นหลัก

ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนวิเชียรชม
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
กุมภาพันธ์ 2546

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนวิเชียรชม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ในประเด็นการเตรียมการ ก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และการจัดทำ รายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้บริหารจำนวน 8 คน ครูจำนวน 12 คน ผู้ปกครอง จำนวน 12 คน และนักเรียนจำนวน 18 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 50 คน ผู้วิจัยใช้วิธีจัดเก็บข้อมูล โดยสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล (individual interview) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non-participating observation) ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ตามกรอบเนื้อหา แล้วนำเสนอโดยการพรรณนา วิเคราะห์พร้อมภาพประกอบ ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย การเตรียมบุคลากร ในสถานศึกษา ให้มีความตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา และการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน

2. การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย การประเมินผลการปฏิบัติงานที่ ผ่านมา เพื่อนำข้อมูลมาวางแผนพัฒนาการศึกษา จากนั้นนำเสนอไปดำเนินการ ขณะดำเนินการ มีการติดตามและประเมินผลเพื่อพัฒนา ปรับปรุงต่อไป

3. การจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี ประกอบด้วย การแต่งตั้ง คณะกรรมการรับผิดชอบดำเนินการ

ข้อเสนอแนะ ในการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในแต่ละชั้นตอนควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจอย่างชัดเจน และการดำเนินการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาควรมุ่งเน้นที่การพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ

A STUDY OF THE IMPLEMENTATION OF THE EDUCATIONAL QUALITY
ASSURANCE AT WICHIANCHOM SCHOOL UNDER THE OFFICE
OF SONGKHLA PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

Presented to Thaksin University in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
February 2003

The aim of this research was to study the implementation of internal quality assurance by Wichianchom School under the Songkhla Provincial Primary Education Office with reference to the stage preparatory to the implementation of quality assurance, the quality-assurance implementation, and the preparation of self-assessment report or annual report.

The research sample consisted of eight administrators, 12 teachers, 12 students' guardians, and 18 students, for a total of 50. The researcher collected data by means of in-depth interview, individual interview, and non-participating observation. The researcher employed a method of data analysis by analyzing data according to content frame, and presented results through analytical description with illustrations. The research findings may be summarized as follows.

1. The stage preparatory to the implementation of quality assurance consisted of personnel preparation within the school so that they became aware of the value and importance of internal quality assurance. An implementation committee was also appointed.
2. The implementation of internal quality assurance consisted of assessment of past performance to obtain data for planning of educational development. Then came plan implementation, during which follow-up and assessment were undertaken for further development and improvement.
3. The preparation of self-assessment report or annual report involved the appointment of a committee in charge of this activity.

Following are the suggestions. Persons appointed to the committee on internal quality assurance implementation for every stage should evidently be qualified, with thorough understanding of the issue. Internal quality assurance implementation should stress the learner's development.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวนพร	ชื่อสกุล จุทอง
เกิดวันที่	2 เดือน ตุลาคม พุทธศักราช 2510
สถานที่เกิด	อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	37/18 ซอย 10 กาญจนวานิช หมู่ที่ 2 ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110 โทร (074)445499
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 2
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านห้วยโธน อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2524	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหาดใหญ่อานวยวิทย์
พ.ศ. 2527	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวรรณารัตน์
พ.ศ. 2531	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) มหาวิทยาลัยศิลปากร
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ